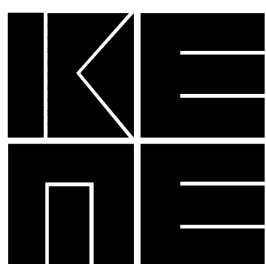

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΩΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ ΤΗΣ ΠΕΙΡΑΤΕΙΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ ΚΑΙ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Παναγιώτης Λιαργκόβας, Βλάσης Μισσός, Γεώργιος
Μπερτσάτος, Νικόλαος Ροδουσάκης, Χριστίνα
Τίγκα, Θεόδωρος Τσέκερης & Ευαγγελία Χαρίδη

ΑΘΗΝΑ 2025

Αξιολόγηση των Κοινωνικοοικονομικών Επιπτώσεων Πειρατείας Περιεχομένου και Κατάρτιση Προτάσεων Πολιτικής

Κέντρο Προγραμματισμού και Οικονομικών Ερευνών

Παναγιώτης Λιαργκόβας (Επιστημονικός Υπεύθυνος)

Καθηγητής στο Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου και Πρόεδρος
και Επιστημονικός Διευθυντής του ΚΕΠΕ

Βλάσης Μισός

Ερευνητής Γ στο ΚΕΠΕ

Γεώργιος Μπερτσάτος

Ερευνητής Δ στο ΚΕΠΕ

Νικόλαος Ροδουσάκης

Ερευνητής Β στο ΚΕΠΕ

Χριστίνα Τίγκα

Διδάκτωρ Κοινωνικής Ανθρωπολογίας
του Παντείου Πανεπιστημίου

Θεόδωρος Τσέκερης

Ερευνητής Α στο ΚΕΠΕ

Ευαγγελία Χαρίδη

Διδάκτωρ Κοινωνικής Ανθρωπολογίας
του Παντείου Πανεπιστημίου

Αθήνα 2025

Copyright 2025 του Κέντρου Προγραμματισμού και Οικονομικών Ερευνών
Αμερικής 11, 106 72 Αθήνα www.kepe.gr

ISBN: 978-960-341-150-5 (Ηλεκτρονικό)

Οι γνώμες και κρίσεις που περιέχει η εργασία αυτή είναι των συγγραφέων και δεν αντιπροσωπεύουν αναγκαία γνώμες ή κρίσεις του Κέντρου Προγραμματισμού και Οικονομικών Ερευνών

ΤΑ ΚΥΡΙΟΤΕΡΑ ΣΗΜΕΙΑ

- 1.** Ο τομέας της τηλεόρασης έχει γνωρίσει αξιοσημείωτη ανάπτυξη τις τελευταίες δεκαετίες. Η μετάβαση από την ελεύθερη λήψη στη συνδρομητική τηλεόραση και, πιο πρόσφατα, στις πλατφόρμες Over-the-Top (OTT) έχει αλλάξει ριζικά το τοπίο της τηλεοπτικής μετάδοσης δημιουργώντας νέα δυναμική και ευκαιρίες στην αγορά.
- 2.** Η πειρατεία τηλεοπτικού περιεχομένου αποτελεί ένα σύνθετο και καλά οργανωμένο επιχειρηματικό δίκτυο που αξιοποιεί σύγχρονα μέσα, όπως τα social media, τα νέα εργαλεία χρηματικών συναλλαγών και τις τελευταίες τεχνολογικές καινοτομίες του ψηφιακού χώρου. Η συνεχής συμμετοχή και αλληλεπίδραση των χρηστών είναι αναγκαία για τη λειτουργία αυτού του δικτύου, καθιστώντας τους συνεργούς στο παράνομο κύκλωμα.
- 3.** Οι χρήστες υπηρεσιών πειρατικού οπτικοακουστικού περιεχομένου αντιμετωπίζουν σημαντικούς κινδύνους, όπως νομικές κυρώσεις, ζητήματα απορρήτου, χαμηλή ποιότητα και αξιοπιστία υπηρεσιών, καθώς και τον κίνδυνο προσβολής από κακόβουλο λογισμικό που μπορεί να προκαλέσει δαπανηρές βλάβες στις συσκευές.
- 4.** Η πειρατεία δεν είναι απλώς μια παράνομη πράξη, αλλά ένα ολοκληρωμένο εγκληματικό δίκτυο με τη συμμετοχή τόσο των καταναλωτών όσο και των διακινητών, αποδεικνύοντας την οργανωμένη φύση του μέσω των διατραπεζικών συναλλαγών και των επικοινωνιών στα social media.
- 5.** Οι χρήστες δεν είναι απλοί παθητικοί δέκτες, αλλά συμμετέχουν ενεργά, ενισχύοντας τη λειτουργία των κυκλωμάτων πειρατείας. Αυτή η πραγματικότητα υπογραμμίζει την ανάγκη για αυστηροποίηση των ελέγχων και του νομοθετικού πλαισίου, με κυρώσεις για τους χρήστες στον βαθμό που τους αναλογεί.
- 6.** Το υφιστάμενο νομοθετικό πλαίσιο έχει κάνει σημαντικά βήματα για την προστασία του περιεχομένου από την πειρατεία, αλλά απαιτείται ακόμα περισσότερη προσπάθεια, όπως η κατάργηση του τραπεζικού και τηλεπικοινωνιακού απορρήτου, που θα συμβάλλουν στην ενίσχυση της αποτελεσματικότητας των αρχών.
- 7.** Οι καμπάνιες καταπολέμησης της πειρατείας πρέπει να εστιάζουν στο γεγονός ότι πρόκειται για εγκληματική πράξη και ότι ο χρήστης συμμετέχει συνειδητά, με συνέπεια να αντιμετωπίζει ποινές.
- 8.** Η Ελλάδα αντιμετωπίζει ιδιαίτερα σοβαρό πρόβλημα πειρατείας, ειδικά μεταξύ των νέων, κατέχοντας την πρώτη θέση στην Ευρώπη στη χρήση πειρατικού περιεχομένου. Αυτό καθιστά την εκπαίδευση των νέων κατά της πειρατείας ακόμη πιο επιτακτική.

9. Η εκπαίδευση μπορεί να διαδραματίσει σημαντικό ρόλο στην αντιμετώπιση της πειρατείας του οπτικοακουστικού περιεχομένου, αλλά απαιτείται καλύτερος σχεδιασμός και ενσωμάτωσή της στο εκπαιδευτικό σύστημα, καλύπτοντας ευρύτερο φάσμα μαθημάτων, όχι μόνο τεχνολογίας.

10. Η φορολόγηση του κλάδου της συνδρομητικής τηλεόρασης είναι εξαιρετικά επιβαρυντική. Η μείωση της φορολογίας θα επέτρεπε δυνητικά στους παρόχους να βελτιώσουν την ποιότητα των υπηρεσιών τους και να ενισχύσουν τον ανταγωνισμό στην αγορά.

11. Η επιβολή τέλους 10% στις υπηρεσίες συνδρομητικής τηλεόρασης στην Ελλάδα αποτελεί ένα βαρύ αποτύπωμα της περιόδου αυστηρής δημοσιονομικής προσαρμογής, με σημαντικές επιπτώσεις τόσο για τους καταναλωτές όσο και για τις εγχώριες επιχειρήσεις.

12. Ο εκτιμώμενος αριθμός πειρατικών χρηστών υπολογίζεται ότι προσεγγίζει τις 800 χιλιάδες, ενώ ο μέσος όρος μιας πειρατικής συνδρομής ανά μήνα εκτιμάται περί τα 20 ευρώ.

13. Κατόπιν επεξεργασίας εναλλακτικών σεναρίων, αναφορικά με τη μεταστροφή των εκτιμώμενων παράνομων χρηστών σε νόμιμους, υπολογίζεται ότι οι απώλειες λόγω πειρατείας οπτικοακουστικού περιεχομένου στο ΑΕΠ της ελληνικής οικονομίας μπορούν, υπό προϋποθέσεις, να υπερβούν τα 415 εκατομμύρια ευρώ. Όσον αφορά τις θέσεις απασχόλησης που χάνονται στο σύνολο της ελληνικής οικονομίας, αυτές προσεγγίζουν ακόμη και τις 5 χιλιάδες εργαζομένους.

14. Στο ίδιο πλαίσιο, μπορεί να ειπωθεί με σχετική ασφάλεια ότι οι ετήσιες απώλειες των εισπράξεων ανέρχονται σε 221 εκατ. ευρώ (εκ των οποίων 162 εκατ. αφορούν έσοδα επιχειρήσεων και 59 εκατ. φορολογικά έσοδα από το ειδικό τέλος 10% και τον ΦΠΑ 24%).

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΤΑ ΚΥΡΙΟΤΕΡΑ ΣΗΜΕΙΑ	5
ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ	7
ΕΙΣΑΓΩΓΗ	8
ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ “ΤΗΛΕΟΠΤΙΚΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ”	12
ΤΟ ΠΕΙΡΑΤΙΚΟ ΟΠΤΙΚΟΑΚΟΥΣΤΙΚΟ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ	19
ΜΕΙΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΚΙΝΔΥΝΟΙ ΠΕΙΡΑΤΕΙΑΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΧΡΗΣΤΗ.....	31
ΔΙΑΦΥΓΟΝΤΑ ΕΣΟΔΑ ΤΩΝ ΠΑΡΟΧΩΝ ΚΑΙ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ	35
ΤΟ ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ.....	49
ΔΙΕΘΝΗΣ ΕΜΠΕΙΡΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΤΗΣ ΠΕΙΡΑΤΕΙΑΣ	57
ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ ΤΟΥ ΚΟΙΝΟΥ	69
ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ.....	76
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ	82
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	97
ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ	102

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Όπως αναφέρει το Γραφείο Διανοητικής Ιδιοκτησίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης (EUIPO), η διαδικτυακή παραβίαση πνευματικών δικαιωμάτων αποτελεί σοβαρό πρόβλημα, όχι μόνο για τους κατόχους δικαιωμάτων, αλλά και για την κοινωνία συνολικά. Στερεί από τους νόμιμους δικαιούχους την αμοιβή για τα έργα τους και ενδέχεται μακροπρόθεσμα να μειώσει το διαθέσιμο στους καταναλωτές εύρος επιλογών (EUIPO, 2021). Η αναχαίτιση του φαινομένου αποδεικνύεται ιδιαίτερα περίπλοκη, καθώς παράλληλα με την τεχνολογία εξελίσσεται και η «πειρατεία».[1] Επιπλέον, οι «πειρατές» χρησιμοποιούν εξελιγμένες μεθόδους ώστε να αποφύγουν τον εντοπισμό και να επιβιώσουν ή να ανακάμψουν άμεσα από μέτρα επιβολής που στοχεύουν τις υπηρεσίες τους (βλ. σχετικές μελέτες EUIPO το 2023). Με αυτή την έννοια, η κατανόηση των μηχανισμών που στηρίζουν την πειρατεία καθίσταται απαραίτητη για την υιοθέτηση αποτελεσματικών πολιτικών προς τη μείωσή της, ιδιαίτερα λόγω της διαρκούς αύξησής της.

Σύμφωνα με τον Οργανισμό Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης (ΟΟΣΑ), ενώ υπάρχουν ορισμοί για την πειρατεία αγαθών πνευματικών δικαιωμάτων, δεν υπάρχει ένας νομικός ορισμός για την λεγόμενη ηλεκτρονική πειρατεία (online piracy) ή ορθότερα επιγραμμική πειρατεία, η οποία θα μπορούσε να περιγραφεί με μεγαλύτερη ακρίβεια ως ψηφιακή παραβίαση πνευματικής ιδιοκτησίας και συγγενικών δικαιωμάτων. Αυτή η έλλειψη κοινού ορισμού αντικατοπτρίζεται στη διαφορετική αντιμετώπιση της παραβίασης των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας στις διάφορες χώρες, οι οποίες σε διαφορετικό βαθμό προβλέπουν εξαιρέσεις από τα δικαιώματα του κατόχου των πνευματικών δικαιωμάτων, όπως η δίκαιη διαπραγμάτευση, η δίκαιη χρήση και η ιδιωτική και οικιακή χρήση. Αυτό που είναι «παράνομο ή εγκληματικό» σε μια δικαιοδοσία μπορεί να μην είναι πάντα «παράνομο ή εγκληματικό» σε μια άλλη (OECD, 2019).

Στο ελληνικό πλαίσιο, ο ορισμός της διαδικτυακής πειρατείας εμπίπτει στο τί ορίζεται ως «πειρατεία» γενικά και σχετίζεται άμεσα με τα δικαιώματα της πνευματικής ιδιοκτησίας, καθώς και συγγενικά δικαιώματα. Όπως συγκεκριμένα αναφέρεται στην ιστοσελίδα του Παρατηρητηρίου για την Πειρατεία του Οργανισμού Πνευματικής Ιδιοκτησίας (ΟΠΙ) που εποπτεύεται από το Υπουργείο Πολιτισμού:

Η πειρατεία –όρος που εκφράζει στην καθομιλουμένη την έννοια της προσβολής των δικαιωμάτων της πνευματικής ιδιοκτησίας– αναφέρεται στην κατασκευή, διανομή και πώληση μη εξουσιοδοτημένων αντιγράφων (πειρατικών αντιγράφων) υλικού προστατευόμενου από την πνευματική ιδιοκτησία. Η πειρατεία στην πνευματική ιδιοκτησία εκδηλώνεται με διάφορες μορφές και αφορά κυρίως στον τομέα της μουσικής, των οπτικοακουστικών έργων, των προγραμμάτων Η/Υ, των εκδόσεων και των ραδιοτηλεοπτικών εκπομπών. Η πειρατεία αγαθών που ενσωματώνουν δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας αποτελεί ένα παγκόσμιο φαινόμενο, που έχει αποκτήσει ανησυχητικές διαστάσεις. Λόγω της υψηλής αξίας των Δικαιωμάτων Διανοητικής Ιδιοκτησίας (ΔΔΙ), η παραβίασή τους αποτελεί προσοδοφόρα εγκληματική δραστηριότητα, η

οποία προκαλεί σημαντικές ζημιές στους κατόχους των δικαιωμάτων και στην οικονομία γενικότερα.[2] Ως αρνητικές επιπτώσεις της πειρατείας ο ΟΠΙ αναφέρει:[3]

- Απώλεια εσόδων του ελληνικού δημοσίου λόγω μειωμένων εισπράξεων ΦΠΑ και τελωνειακών δασμών
- Απώλεια θέσεων εργασίας
- Κίνδυνος απομείωσης των πολιτιστικών αγαθών ελλείψει κινήτρων, με ενδεχόμενο αποτέλεσμα τη μη δυνατότητα ανάπτυξης ή τη συρρίκνωση των σχετικών πολιτιστικών (και άλλων) βιομηχανιών
- Επιβράδυνση της καινοτομίας
- Διστακτικότητα ή/και μείωση επενδύσεων ξένων κεφαλαίων
- Απειλή για την προστασία του καταναλωτή
- Αδυναμία επιβολής των σχετικών νόμων και εφαρμογής διεθνών υποχρεώσεων
- Διακύβευση του κύρους της χώρας

Επιπλέον, σύμφωνα με τον ΟΠΙ, η άνοδος της πειρατείας χρονολογείται στα τέλη της δεκαετίας 2000-2010 εξαιτίας της ραγδαίας χρήσης του διαδικτύου και των ηλεκτρονικών υπολογιστών. Πλέον στην εποχή μας, ιδίως με τη χρήση των κινητών τηλεφώνων, καταλαβαίνει κανείς πως είναι πολύ εύκολο για έναν χρήστη να παρακολουθήσει πειρατικά προγράμματα μέσω είτε link sites είτε streaming sites.[4]

Τα παραπάνω επιβεβαιώνονται και από διεθνείς οργανισμούς, όπως η UNESCO (Villarreal, 2010), που δίνουν έμφαση στις οικονομικές επιπτώσεις της πειρατείας, τονίζοντας περισσότερο την απώλεια των εσόδων εκ των δικαιωμάτων του αντιστοιχούν στην παράνομη αντιγραφή ή άλλες παράνομες χρήσεις. Απώλειες παρατηρούνται και στην αλυσίδα δημιουργίας αξίας και αφορούν κάθε επιχείρηση (συμπεριλαμβανομένου του προσωπικού της), που συμμετέχει, άμεσα ή έμμεσα, στη διαδικασία παραγωγής και διανομής πολιτιστικών αγαθών και υπηρεσιών. Επιπλέον, η οικονομική απώλεια των επιχειρήσεων δεν πλήττει μόνο τις παραδοσιακές μορφές εκμετάλλευσης, αλλά και την ανάπτυξη νέων επιχειρηματικών μοντέλων. Ως προς τους συγγραφείς και τους καλλιτέχνες, η οικονομική ζημία που υφίστανται είναι μεγαλύτερη όταν το επιχειρηματικό μοντέλο βασίζεται στις πωλήσεις των έργων τους, ενώ σημαντική είναι και η παραβίαση των ηθικών τους δικαιωμάτων. Σαν αποτέλεσμα, η ανάπτυξη της αγοράς για την πολιτιστική και δημιουργική παραγωγή εμποδίζεται.

Οι καταναλωτές από την άλλη, επηρεάζονται οικονομικά, καθώς οι πληγείσες επιχειρήσεις συχνά οδηγούνται στο να αυξήσουν τις τιμές των προϊόντων τους ώστε να αντισταθμίσουν τις απώλειες λόγω τόσο της υπερφορολόγησής τους όσο και της πειρατείας.[5] Επηρεάζονται, επίσης, σε επίπεδο διαθεσιμότητας προϊόντων, με την έννοια ότι οι επιχειρήσεις ίσως αδυνατούν να συνεχίσουν τη χρηματοδότηση της παραγωγής νόμιμων προϊόντων. Παράλληλα, οι καταναλωτές κινδυνεύουν να υποστούν αρνητικές συνέπειες από «πειρατικά προϊόντα», γεγονός που μπορεί να βλάψει τη φήμη καλλιτεχνών και παραγωγών νόμιμων αγαθών ή/και να αντιμετωπίσουν έμμεσα κόστη εκτιθέμενοι σε

κακόβουλο λογισμικό και ανεπιθύμητες διαφημίσεις. Ο κίνδυνος αυτός είναι μεγαλύτερος για όσους επιλέγουν τη δωρεάν πρόσβαση σε παράνομες τηλεοπτικές μεταδόσεις σε σχέση με εκείνους που πληρώνουν κάποια συνδρομή (EUIPO, 2019).

Αντικείμενο της παρούσας μελέτης αποτελεί η περιγραφή και αξιολόγηση των κοινωνικοοικονομικών επιπτώσεων όχι απλά της διαδικτυακής πειρατείας προστατευμένου περιεχομένου, αλλά περιεχομένου που προσφέρεται από τους παρόχους υπηρεσιών οπτικοακουστικών μέσων, καθώς και η σύνταξη προτάσεων για τη θέσπιση αποτελεσματικών μέτρων αντιμετώπισης, αλλά και πρόληψης της πειρατείας.

Όπως επισημαίνει η EUROJUST (2019) τα κέρδη που παράγονται από παράνομες υπηρεσίες μετάδοσης πειρατικού οπτικοακουστικού περιεχομένου είναι αφορολόγητα και μπορεί να τροφοδοτήσουν άλλες μορφές οργανωμένου εγκλήματος, όπως απάτη, «ξέπλυμα» χρημάτων, διακίνηση ναρκωτικών ουσιών. Συχνά οι χρήστες αγνοούν το «φυσικό ή νομικό πρόσωπο» που τους προμηθεύει την παράνομη συνδρομή, καθώς η πιο συνηθισμένη πρακτική είναι οι συνδρομές να παρέχονται από μεταπωλητές οι οποίοι λειτουργούν το δικό τους επώνυμο ιστότοπο ή κάποια εφαρμογή σε κινητό.[6]

Πρέπει να σημειωθεί ότι όπως σημειώνει ο Παγκόσμιος Οργανισμός Διανοητικής Ιδιοκτησίας (WIPO, 2024), η άνοδος της παράνομης ζωντανής μετάδοσης αποτελεί μια άνευ προηγουμένου παγκόσμια πρόκληση, με αποτέλεσμα οι ραδιοτηλεοπτικοί πάροχοι να αντιμετωπίζουν σημαντικές οικονομικές απώλειες. Η τεχνολογική πρόοδος, η ευκολία πρόσβασης, η άνοδος των παράνομων πλατφορμών ροής και η έλλειψη μηχανισμών επιβολής διευκολύνουν την παράνομη ροή ζωντανού περιεχομένου. Στο πλαίσιο αυτό, η καταπολέμηση της παραβίασης των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας συμπεριλαμβανόμενης και της πειρατείας τηλεοπτικού περιεχομένου αποτελεί μία πανευρωπαϊκή προτεραιότητα (EUIPO, 2023b). Η παρούσα μελέτη, λοιπόν, φιλοδοξεί να αποτελέσει ένα ολοκληρωμένο εργαλείο για την κατανόηση του φαινομένου της πειρατείας τηλεοπτικού περιεχομένου και την καταπολέμησή της.

Η μελέτη μας ξεκινά με μια λεπτομερή περιγραφή του κλάδου της τηλεόρασης. Η ανάλυση αυτή περιλαμβάνει τα χαρακτηριστικά, την ανάπτυξη και τις προκλήσεις που αντιμετωπίζει ο κλάδος, καθώς και τη συμβολή του στην παροχή ποιοτικού περιεχομένου στους καταναλωτές.

Φυσικά, δεν μπορεί να παραλειφθεί η περιγραφή των παρανόμων υπηρεσιών πρόσβασης σε πειρατικό οπτικοακουστικό περιεχόμενο, τόσο μέσω διαδικτύου (άνευ αποκωδικοποιητή) όσο και μέσω ειδικού διαδικτυακού εξοπλισμού (αποκωδικοποιητή). Εξετάζονται οι διάφορες μορφές πειρατείας, οι τεχνικές που χρησιμοποιούνται και οι επιπτώσεις τους στους νόμιμους παρόχους υπηρεσιών. Η μελέτη προσφέρει παραδείγματα από τη διεθνή εμπειρία και αναλύει τους τρόπους με τους οποίους οι πειρατές παρακάμπτουν τα μέτρα προστασίας.

Όπως είναι αναμενόμενο ακολουθεί μια παρουσίαση των επιπτώσεων της πειρατείας, όπου υπογραμμίζεται η αρνητική επίδραση στα προσωπικά δεδομένα των χρηστών καθώς και άλλες απειλές όπως οι κίνδυνοι από κακόβουλο λογισμικό και οι πιθανότητες εξαπάτησης. Επιπλέον, δεν παραλείπει να εξετάσει τις απώλειες εσόδων για το κράτος και τους

παρόχους, βάσει σεναρίων. Τα σενάρια αυτά υπολογίζουν τους διαφυγόντες φόρους και τα έσοδα που θα μπορούσαν να έχουν εισπραχθεί αν δεν υπήρχε πειρατεία. Ιδιαίτερη αναφορά γίνεται επίσης στις απώλειες σε θέσεις απασχόλησης και στα απολεσθέντα εισοδήματα των εργαζομένων.

Η μελέτη συνεχίζεται με την παρουσίαση του υφιστάμενου νομοθετικού πλαισίου, αναδεικνύοντας τον κακουργηματικό χαρακτήρα των κυκλωμάτων της πειρατείας τηλεοπτικού περιεχομένου. Εξετάζονται επίσης βάσει κυρίως της διεθνούς εμπειρίας μέτρα και καμπάνιες που στοχεύουν στην καταπολέμηση της πειρατείας, καθώς και οι διεθνείς συνεργασίες και συμφωνίες που έχουν συναφθεί για τον ίδιο σκοπό. Τέλος, η ανάλυση ολοκληρώνεται με τις προτάσεις για την αντιμετώπιση της πειρατείας. Οι προτάσεις βασίζονται στην ανάλυση αυτής της μελέτης, αναδεικνύοντας τις ιδιαιτερότητες της εγχώριας αγοράς.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ “ΤΗΛΕΟΠΤΙΚΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ”

1.1 Εισαγωγή

Ο τηλεοπτικός κλάδος έχει υποστεί σημαντικές αλλαγές κατά τη διάρκεια των τελευταίων δεκαετιών, εξελισσόμενος από απλά συστήματα μετάδοσης σε πολύπλοκα οικοσυστήματα που απευθύνονται σε ένα ευρύ κοινό. Ο κλάδος περιλαμβάνει ένα φάσμα υπηρεσιών και μεθόδων μετάδοσης, καθένα από τα οποία έχει τα μοναδικά του χαρακτηριστικά, πλεονεκτήματα και προκλήσεις. Στη συνέχεια, ξεκινάμε την ανάλυση από τη γνωστή σε όλους τηλεόραση ελεύθερης μετάδοσης, προχωράμε με τη συνδρομητική τηλεόραση και στις -κατά χρονολογική σειρά- νεότερες πλατφόρμες Over-the-Top (OTT). Η ανάλυση αυτών των βασικών συνιστωσών της τηλεοπτικής βιομηχανίας είναι απαραίτητη για την κατανόηση του τρόπου παραγωγής, μετάδοσης και κατανάλωσης περιεχομένου στη σημερινή ψηφιακή εποχή.

1.2 Τηλεόραση Ελεύθερης Μετάδοσης

Η τηλεόραση ελεύθερης μετάδοσης μεταδίδεται χωρίς συνδρομή και είναι προσβάσιμη σε οποιονδήποτε διαθέτει τον απαραίτητο εξοπλισμό λήψης. Αυτός ο τύπος τηλεοπτικής υπηρεσίας παρέχει στους τηλεθεατές μια ποικιλία καναλιών και περιεχομένου, συμπεριλαμβανομένων ειδήσεων, ψυχαγωγίας, εκπαιδευτικών προγραμμάτων και πολιτιστικών εκπομπών. Η τηλεόραση ελεύθερης μετάδοσης αποτελεί μια ζωτικής σημασίας πηγή πληροφόρησης και ψυχαγωγίας. Τα κύρια στοιχεία της τηλεόρασης ελεύθερης μετάδοσης περιλαμβάνουν τα ιδιωτικά ραδιοτηλεοπτικά δίκτυα και τις δημόσιες ραδιοτηλεοπτικές υπηρεσίες, καθένα από τα οποία διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στην παροχή ελεύθερου περιεχομένου στο κοινό.[7]

Τα ιδιωτικά ραδιοτηλεοπτικά δίκτυα παρέχουν ένα ευρύ φάσμα προγραμμάτων, συμπεριλαμβανομένων ειδησεογραφικών εκπομπών, ψυχαγωγικών εκπομπών, αθλητικών εκδηλώσεων και άλλων,[8] προσφέροντας περιεχόμενο υψηλής ποιότητας χωρίς την ανάγκη συνδρομής. Η εμβέλεια και η επιρροή αυτών των δικτύων τα καθιστούν ακρογωνιαίο λίθο του σύγχρονου τηλεοπτικού τοπίου.

Οι δημόσιες ραδιοτηλεοπτικές υπηρεσίες είναι ο άλλος βασικός πυλώνας της τηλεόρασης ελεύθερης μετάδοσης. Οι υπηρεσίες αυτές χρηματοδοτούνται από δημόσιο χρήμα και δωρεές, επικεντρώνονται στην παροχή εκπαιδευτικών, πολιτιστικών και ενημερωτικών προγραμμάτων χωρίς χρέωση.

Επίσης, οι δημόσιοι ραδιοτηλεοπτικοί φορείς βασίζονται σε διάφορες πηγές χρηματοδότησης για την κάλυψη των λειτουργικών δαπανών. Τα διαφημιστικά έσοδα αποτελούν κύρια πηγή εσόδων, επιτρέποντας την παροχή δωρεάν περιεχόμενου στους τηλεθεατές. Γενικά μιλώντας, η τηλεόραση ελεύθερης μετάδοσης εξασφαλίζει ότι όλοι, ανεξάρτητα από την οικονομική τους κατάσταση, έχουν πρόσβαση σε βασικές πληροφορίες και ψυχαγωγία.

Τέλος, αξίζει να αναφερθεί ότι η εξέλιξη της τηλεόρασης ελεύθερης μετάδοσης έχει επίσης σημειώσει σημαντικές τεχνολογικές εξελίξεις. Η μετάβαση από την αναλογική στην ψηφιακή μετάδοση βελτίωσε την ποιότητα της, προσφέροντας καθαρότερες εικόνες και καλύτερη ποιότητα ήχου. Η ψηφιακή μετάδοση επιτρέπει επίσης τη μετάδοση πολλαπλών καναλιών στην ίδια συχνότητα, αυξάνοντας την ποικιλία του περιεχομένου που είναι διαθέσιμο στους τηλεθεατές. Επιπλέον, η ενσωμάτωση της ψηφιακής τεχνολογίας επιτρέπει διαδραστικά χαρακτηριστικά και πρόσθετες υπηρεσίες, όπως ηλεκτρονικούς οδηγούς προγράμματος. Αυτές οι εξελίξεις έχουν βελτιώσει την εμπειρία θέασης για το κοινό, προετοιμάζοντάς το για πιο απαιτητικές λύσεις που παρέχονται από τη συνδρομητική τηλεόραση.

1.3 Συνδρομητική Τηλεόραση

Η συνδρομητική τηλεόραση αναφέρεται σε υπηρεσίες που απαιτούν από τους χρήστες να πληρώνουν ένα ποσό για να έχουν πρόσβαση σε μια ποικιλία καναλιών και περιεχομένου, προσφέροντας ένα ευρύ φάσμα επιλογών ψυχαγωγίας έναντι μηνιαίου οικονομικού ανταλλάγματος. Αυτές οι υπηρεσίες παρέχουν πληθώρα επιλογών προβολής, όπως ζωντανά προγράμματα, ταινίες, αθλητικά, ειδήσεις και αποκλειστικά προγράμματα. Η συνδρομητική τηλεόραση περιλαμβάνει συχνά premium κανάλια και περιεχόμενο κατά παραγγελία, καλύπτοντας ποικίλα γούστα και προτιμήσεις. Με την τεχνολογική πρόοδο, οι μέθοδοι παροχής συνδρομητικής τηλεόρασης έχουν εξελιχθεί, με αποτέλεσμα να υπάρχουν διαφορετικές κατηγορίες, όπως η καλωδιακή τηλεόραση, η δορυφορική τηλεόραση και η τηλεόραση πρωτοκόλλου διαδικτύου (IPTV).[9],[10]

Η καλωδιακή τηλεόραση είναι η πιο παραδοσιακή μορφή συνδρομητικής τηλεόρασης εκτός Ελλάδος που χρησιμοποιεί ομοαξονικά καλώδια ή καλώδια οπτικών ινών για την παροχή περιεχομένου στους συνδρομητές. Η μέθοδος αυτή χρησιμοποιείται παγκοσμίως εδώ και δεκαετίες, προσφέροντας μια σταθερή και αξιόπιστη υπηρεσία. Η καλωδιακή τηλεόραση συχνά συνδυάζει υπηρεσίες, συμπεριλαμβανομένων του διαδικτύου και του τηλεφώνου, παρέχοντας ένα ολοκληρωμένο πακέτο στους καταναλωτές. Τέλος, δεν πρέπει να παραγνωρίζεται το γεγονός ότι η καλωδιακή τηλεόραση χαρακτηρίζεται από ισχυρές υποδομές, γεγονός που εξασφαλίζει σταθερή ποιότητα, καθιστώντας την μια σταθερή επιλογή για πολλά νοικοκυριά.

Η δορυφορική τηλεόραση, από την άλλη πλευρά, περιλαμβάνει και τη μετάδοση τηλεοπτικών σημάτων από δορυφόρους απευθείας στο δορυφορικό πιάτο του συνδρομητή. Η μέθοδος αυτή επιτρέπει την πρόσβαση σε τηλεοπτικές υπηρεσίες σε απομακρυσμένες και αγροτικές περιοχές όπου η καλωδιακή υποδομή μπορεί να μην είναι εφικτή. Μεγάλες επενδύσεις των παρόχων έχουν καταστήσει μέχρι σήμερα τη δορυφορική τηλεόραση και μια δημοφιλή επιλογή στην Ελλάδα για όσους αναζητούν ολοκληρωμένη κάλυψη. Επιπροσθέτως, η δορυφορική τηλεόραση προσφέρει ένα ευρύ φάσμα καναλιών, συμπεριλαμβανομένων των διεθνών. Πρέπει να πούμε ότι η τεχνολογία πίσω από τη δορυφορική τηλεόραση έχει βελτιωθεί με την πάροδο των ετών, εξασφαλίζοντας καλύτερη ποιότητα και αξιοπιστία του σήματος, καταφέροντας έτσι να αντιστέκεται σθεναρά στις σύγχρονες ψηφιακές εξελίξεις.

Από τις ψηφιακές εξελίξεις αυτές της τελευταίας δεκαπενταετίας στην συνδρομητική τηλεόραση, ιδιαίτερης αναφοράς χρήζει η τηλεόραση πρωτοκόλλου διαδικτύου (IPTV). Η IPTV αποτελεί μια σύγχρονη προσέγγιση για την παροχή τηλεοπτικού περιεχομένου, χρησιμοποιώντας το διαδίκτυο ως το κύριο μέσο. Υπηρεσίες όπως η AT&T U-verse και η Verizon Fios χρησιμοποιούν συνδέσεις διαδικτύου υψηλής ταχύτητας για τη ροή τηλεοπτικού περιεχομένου απευθείας στους θεατές. Η IPTV προσφέρει σημαντικά πλεονεκτήματα, συμπεριλαμβανομένης της δυνατότητας ενσωμάτωσης διαδραστικών χαρακτηριστικών, υπηρεσιών κατά παραγγελία και μιας προσαρμόσιμης εμπειρίας θέασης. Η μέθοδος αυτή αναπτύχθηκε κατά μια έννοια για να ανταποκριθεί στην όλο και αυξανόμενη ζήτηση για ευελιξία, επιτρέποντας στους χρήστες να παρακολουθούν τις αγαπημένες τους εκπομπές σε διάφορες συσκευές, όπως smartphones, tablets και έξυπνες τηλεοράσεις.

Αυτό όμως που κάνει ιδιαίτερα ελκυστική στις μέρες μας τη συνδρομητική τηλεόραση, και στις τρεις παραπάνω μορφές της, είναι το γεγονός ότι περιλαμβάνει πρόσβαση σε premium κανάλια και «προγράμματα αποκλειστικής προβολής» που δεν είναι διαθέσιμα στις υπηρεσίες ελεύθερης λήψης. Προσφέρουν μια σειρά από περιεχόμενο υψηλής ποιότητας, συμπεριλαμβανομένων πρωτότυπων σειρών, ταινιών και ειδικών εκδηλώσεων. Αυτό το αποκλειστικό περιεχόμενο αποτελεί σημαντικό πόλο έλξης για τους συνδρομητές, παρέχοντάς τους μοναδικές εμπειρίες θέασης. Επιπλέον, οι υπηρεσίες κατά παραγγελία επιτρέπουν στους θεατές να παρακολουθούν περιεχόμενο κατά βούληση, ενισχύοντας περαιτέρω την ελκυστικότητα της συνδρομητικής τηλεόρασης.

Η εξέλιξη της συνδρομητικής τηλεόρασης δεν έχει μεταμορφώσει, όμως, μόνο τον τρόπο παροχής περιεχομένου αλλά και τον τρόπο κατανάλωσής του. Με την έλευση των ψηφιακών συσκευών εγγραφής και της ροής κατά παραγγελία, οι θεατές δεν είναι πλέον υποχρεούμενοι να περιορίζονται από τα γραμμικά τηλεοπτικά προγράμματα. Μπορούν να εγγραφούν μέρη της ζωντανής ροής για να τα παρακολουθήσουν αργότερα ή να επιλέξουν κάτι από τεράστιες βιβλιοθήκες περιεχομένου κατά παραγγελία. Αυτή η στροφή προς μια χρονικά μετατοπισμένη προβολή έχει αυξήσει την ικανοποίηση των καταναλωτών, παρέχοντας την ευελιξία να παρακολουθούν εκπομπές και ταινίες κατά την δική τους βούληση. Επιπλέον, λειτουργίες όπως η παύση, η επαναφορά ή/και η γρήγορη προώθηση προς τα μπροστά δίνουν στους χρήστες μεγαλύτερο έλεγχο της εμπειρίας θέασης, καθιστώντας τη συνδρομητική τηλεόραση εξαιρετικά προσαρμόσιμη στον σύγχρονο τρόπο ζωής.

Στις εξελίξεις της συνδρομητικής τηλεόρασης των τελευταίων δεκαετιών πρέπει να συμπεριλάβουμε και της εκπομπές υψηλής ευκρίνειας (HD) και 4K Ultra HD, οι οποίες παρέχουν εκπληκτική ποιότητα εικόνας, ενώ αντίστοιχες είναι και οι εξελίξεις στην τεχνολογία ήχου. Τα διαδραστικά χαρακτηριστικά και οι ενσωματώσεις έξυπνων τηλεοράσεων έχουν, επίσης, γίνει κοινός τόπος, επιτρέποντας στους θεατές να έχουν πρόσβαση στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, να περιηγούνται στο διαδίκτυο και να χρησιμοποιούν εφαρμογές απευθείας μέσω της τηλεόρασής τους. Αυτές οι τεχνολογικές βελτιώσεις διασφαλίζουν ότι η συνδρομητική τηλεόραση παραμένει ανταγωνιστική σε μια ολοένα και πιο πολυπληθή αγορά ψυχαγωγίας, προσελκύοντας συνεχώς νέους συνδρομητές και διατηρώντας τους υπάρχοντες.

Όσον αφορά, τέλος, τα μοντέλα τιμολόγησης οι πάροχοι προσφέρουν εκτός από βασικές τιμές των πακέτων υπηρεσιών τους και συνδυαστικές προσφορές για να προσελκύσουν νέους πελάτες. Επιπλέον, η εξυπηρέτηση πελατών και η τεχνική υποστήριξη έχουν γίνει ακόμα μια βασική αιτία ένας καταναλωτής να επιλέξει τις υπηρεσίες της συνδρομητικής τηλεόρασης. Οι πάροχοι προσπαθούν να παρέχουν μια απρόσκοπτη εμπειρία, αντιμετωπίζοντας άμεσα τα τεχνικά ζητήματα και εξασφαλίζοντας την ικανοποίηση των πελατών. Καθώς ο ανταγωνισμός εντείνεται, η διατήρηση υψηλού επιπέδου υπηρεσιών και η συνεχής καινοτομία είναι απαραίτητες για τους παρόχους συνδρομητικής τηλεόρασης ώστε να διατηρήσουν τη θέση τους στην αγορά και να αυξήσουν τη συνδρομητική τους βάση.

1.4 Over-the-top (OTT)

Οι πλατφόρμες Over-the-top (OTT) παρέχουν οπτικοακουστικό περιεχόμενο απευθείας μέσω του διαδικτύου, παρακάμπτοντας τα παραδοσιακά καλωδιακά, δορυφορικά και ραδιοτηλεοπτικά συστήματα.[11] Αυτές οι πλατφόρμες έχουν φέρει επανάσταση στον τηλεοπτικό κλάδο, παρέχοντας μεγαλύτερη ευελιξία, πρόσβαση κατά παραγγελία και εξατομικευμένες εμπειρίες θέασης.[12] Ανταποκρίνονται σε διαφορετικές προτιμήσεις του κοινού με μια ποικιλία μοντέλων παροχής, συμπεριλαμβανομένων υπηρεσιών που βασίζονται σε συνδρομή, ζωντανής ροής και περιεχομένου που υποστηρίζεται από διαφημίσεις. Οι αξιοσημείωτες πτυχές των πλατφορμών OTT περιλαμβάνουν υπηρεσίες ροής, υπηρεσίες ζωντανής ροής, και βίντεο κατά παραγγελία (AVOD) που υποστηρίζονται από διαφημίσεις, καθεμία από τις οποίες προσφέρει μοναδικά οφέλη και ανταποκρίνεται σε διαφορετικές ανάγκες των θεατών.[13]

Οι υπηρεσίες γραμμικής (linear) και κατά παραγγελία (on demand) ροής αποτελούν σημαντικό χαρακτηριστικό των πλατφορμών OTT. Πλατφόρμες όπως το Netflix, το Amazon Prime Video, το Hulu και το Disney+ προσφέρουν τεράστιες βιβλιοθήκες ταινιών, τηλεοπτικών εκπομπών και πρωτότυπου περιεχομένου και είναι προσβάσιμες μέσω συνδρομής. Αυτές οι υπηρεσίες έχουν αποκτήσει τεράστια δημοτικότητα λόγω της ευκολίας και των εκτεταμένων καταλόγων περιεχομένου τους. Οι συνδρομητές μπορούν να παρακολουθούν τις αγαπημένες τους σειρές και ταινίες οποτεδήποτε, οπουδήποτε και σε πολλές συσκευές.

Οι υπηρεσίες ζωντανής ροής παρέχουν μια άλλη διάσταση στις πλατφόρμες OTT, προσφέροντας ζωντανά τηλεοπτικά προγράμματα που μεταδίδονται μέσω του διαδικτύου. Υπηρεσίες όπως το YouTube TV, το Sling TV και το Hulu + Live TV παρέχουν ζωντανές μεταδόσεις ειδήσεων, αθλητικών και ψυχαγωγικών καναλιών.[14] Αυτό επιτρέπει στους θεατές να παρακολουθούν ζωντανά γεγονότα και να ενημερώνονται με πληροφορίες σε πραγματικό χρόνο, παρόμοια με την παραδοσιακή τηλεόραση, αλλά με την πρόσθετη ευελιξία της ροής μέσω διαδικτύου. Οι υπηρεσίες ζωντανής ροής συχνά περιλαμβάνουν χαρακτηριστικά όπως το cloud DVR, επιτρέποντας στους χρήστες να καταγράφουν ζωντανές εκπομπές και να τις παρακολουθούν αργότερα. Αυτός ο συνδυασμός ζωντανού περιεχομένου και ευκολίας κατά παραγγελία βελτιώνει την εμπειρία θέασης, καθιστώντας την πιο προσαρμόσιμη στον σύγχρονο τρόπο ζωής.[15] Παράλληλα, οι πάροχοι συνδρομητικής τηλεόρασης στην Ελλάδα, όπως η COSMOTE TV, η Nova (EON TV) και η Vodafone TV, αξιοποιούν OTT υπηρεσίες για τη διάθεση περιεχομένου μέσω διαδικτύου. Με αυτές τις πλατφόρμες, οι χρήστες μπορούν να παρακολουθούν ζωντανά κανάλια και on-demand προγράμματα από διάφορες συσκευές, χωρίς να απαιτείται εξειδικευμένος εξοπλισμός. Η στροφή προς το OTT ανταποκρίνεται στη ζήτηση για ευέλικτες και ψηφιακές λύσεις, προσφέροντας εύκολη πρόσβαση και προσαρμοσμένες επιλογές περιεχομένου.

Οι πλατφόρμες AVOD που υποστηρίζονται από διαφημίσεις δύναται να θεωρηθούν ως μια δωρεάν εναλλακτική λύση σε σχέση με τις συνδρομητικές υπηρεσίες, παρέχοντας περιεχόμενο που υποστηρίζεται από διαφημίσεις.[16] Πλατφόρμες όπως το YouTube και το Tubi παρέχουν ένα ευρύ φάσμα βίντεο, συμπεριλαμβανομένων ταινιών, τηλεοπτικών εκπομπών και περιεχομένου που δημιουργείται από χρήστες, χωρίς να απαιτείται συνδρομή. Το μοντέλο που υποστηρίζεται από διαφημίσεις καθιστά αυτές τις υπηρεσίες προσβάσιμες σε ένα ευρύτερο κοινό, ιδίως σε εκείνους που μπορεί να μην θέλουν να δεσμευτούν για μια συνδρομή. Αν και οι θεατές πρέπει να παρακολουθούν διαφημίσεις που παρεμβάλλονται στο περιεχόμενο, το αντάλλαγμα είναι η πρόσβαση σε ένα ευρύ φάσμα δωρεάν επιλογών ψυχαγωγίας. Οι πλατφόρμες AVOD διαδραματίζουν καθοριστικό ρόλο στην επέκταση της εμβέλειας του περιεχομένου OTT, καθιστώντας το διαθέσιμο στους θεατές που προτιμούν την ελεύθερη πρόσβαση.

Οι πλατφόρμες OTT έχουν μεταμορφώσει τον τηλεοπτικό κλάδο, αξιοποιώντας προηγμένους αλγόριθμους για να ενισχύσουν τη δέσμευση και την ικανοποίηση των χρηστών. Αυτοί οι αλγόριθμοι αναλύουν τις προτιμήσεις και τη συμπεριφορά των θεατών για να προτείνουν εξατομικευμένο περιεχόμενο, διασφαλίζοντας ότι οι χρήστες μπορούν εύκολα να ανακαλύπτουν νέες εκπομπές και ταινίες που ταιριάζουν στα ενδιαφέροντά τους. Αυτό το επίπεδο εξατομίκευσης δημιουργεί μια πιο ελκυστική και προσαρμοσμένη εμπειρία θέασης, διαφοροποιώντας τις πλατφόρμες OTT από την παραδοσιακή τηλεόραση. Επιπλέον, η δυνατότητα παρακολούθησης περιεχομένου σε διάφορες συσκευές, όπως smartphones, tablets, έξυπνες τηλεοράσεις και υπολογιστές, παρέχει απaráμιλλη ευκολία και ευελιξία, καλύπτοντας τις απαιτήσεις του σημερινού κινητού και συνδεδεμένου κοινού.

Η ευελιξία και η ευκολία που προσφέρουν οι πλατφόρμες OTT έχουν οδηγήσει σε σημαντικές αλλαγές στη συμπεριφορά των καταναλωτών και στις συνήθειες θέασης. Η άνοδος των πλατφορμών OTT έχει επίσης ωθήσει την παραγωγή πρωτότυπου περιεχομένου υψηλής ποιότητας, καθώς οι πάροχοι προσπαθούν να προσελκύσουν και να

διατηρήσουν τους συνδρομητές με αποκλειστικά προγράμματα. Στη συνέχεια παραθέτουμε έναν συγκριτικό πίνακα που συνοψίζει όλα τα παραπάνω.

Πίνακας 1.1 Σύγκριση χαρακτηριστικών συνδρομητικής τηλεόρασης, ελεύθερης τηλεόρασης και πλατφορμών OTT

	Συνδρομητική τηλεόραση	Ελεύθερη τηλεόραση	Πλατφόρμες OTT
Κόστος	Μηνιαία συνδρομή	Δωρεάν με τον απαραίτητο εξοπλισμό παραλαβής	Συνδρομητική, διαφημιστική ή υβριδική μορφή
Περιεχόμενο	Ευρεία γκάμα, συμπεριλαμβανομένων των premium καναλιών	Βασικά κανάλια, δημόσια ραδιοτηλεόραση	Εκτεταμένες βιβλιοθήκες, αποκλειστικό περιεχόμενο
Μέθοδος παράδοσης	Καλωδιακή, δορυφορική, IPTV, OTT	Εκπομπή μέσω ραδιοκυμάτων	Διαδικτυακή ροή
Απαιτήσεις πρόσβασης	Συνδρομή, καλωδιακή/δορυφορική ρύθμιση/σύνδεση στο internet	Κεραία για τη λήψη σημάτων	Σύνδεση στο Internet
Ευελιξία προβολής	Προγραμματισμός, κατά παραγγελία	Προγραμματισμός	Κατά παραγγελία, ζωντανή ροή, ευέλικτη
Διαδραστικά χαρακτηριστικά	Υψηλά	Ελάχιστα	Υψηλά

Συνεπώς, με την βοήθεια και του Πίνακα 1.1 διαπιστώνουμε ότι η τηλεόραση ελεύθερης μετάδοσης είναι ιδανική για όσους θέλουν δωρεάν πρόσβαση σε βασικό τηλεοπτικό περιεχόμενο, εστιάζοντας κυρίως στις ειδήσεις, την εκπαίδευση και τη γενική ψυχαγωγία. Η προσβασιμότητά της και οι ελάχιστες απαιτήσεις εγκατάστασης την καθιστούν βιώσιμη επιλογή για τηλεθεατές με χαμηλό προϋπολογισμό και για όσους βρίσκονται σε περιοχές όπου οι συνδρομητικές υπηρεσίες είναι λιγότερο διαθέσιμες. Στον αντίποδα, η συνδρομητική τηλεόραση είναι ιδανική για θεατές που αναζητούν μια ολοκληρωμένη σειρά καναλιών, συμπεριλαμβανομένου του premium και αποκλειστικού περιεχομένου, και οι οποίοι είναι πρόθυμοι να πληρώσουν για μια δομημένη υπηρεσία. Αυτή η επιλογή παρέχει πρόσβαση σε ένα ευρύ φάσμα προγραμμάτων υψηλής ποιότητας, από ζωντανά αθλητικά προγράμματα έως αποκλειστικές σειρές, καθιστώντας την κατάλληλη για νοικοκυριά που αναζητούν μια πλούσια και ποικίλη εμπειρία ψυχαγωγίας. Τέλος, οι πλατφόρμες OTT απευθύνονται στους θεατές που προτιμούν ευέλικτες επιλογές προβολής κατά παραγγελία με συνδυασμό συνδρομητικού και δωρεάν περιεχομένου. Αυτές οι πλατφόρμες είναι ιδιαίτερα προσβάσιμες σε πολλές συσκευές και συχνά περιλαμβάνουν εξατομικευμένες

συστάσεις και μορφές βίντεο υψηλής ποιότητας. Είναι ιδανικές για χρήστες με τεχνολογικές γνώσεις που εκτιμούν την ευκολία, την ποικιλία και την τελευταία λέξη της τεχνολογίας ροής.

1.5 Συμπεράσματα

Στο κεφάλαιο αυτό, παρακολουθήσαμε την εξέλιξη του τηλεοπτικού κλάδου, εξετάζοντας τις μεταμορφώσεις που έχει υποστεί από τις παραδοσιακές μορφές μετάδοσης σε σύγχρονα, πολύπλοκα οικοσυστήματα που εξυπηρετούν ένα ευρύ και διαφοροποιημένο κοινό. Αναλύσαμε τις βασικές συνιστώσες του κλάδου, ξεκινώντας από την τηλεόραση ελεύθερης μετάδοσης, συνεχίζοντας με την συνδρομητική τηλεόραση, και καταλήγοντας στις νεότερες πλατφόρμες OTT. Καθεμία από αυτές τις μεθόδους μετάδοσης διαθέτει τα δικά της μοναδικά χαρακτηριστικά, πλεονεκτήματα και προκλήσεις, που είναι απαραίτητα για την κατανόηση του τρόπου παραγωγής, μετάδοσης και κατανάλωσης περιεχομένου στη σημερινή ψηφιακή εποχή.

ΤΟ ΠΕΙΡΑΤΙΚΟ ΟΠΤΙΚΟΑΚΟΥΣΤΙΚΟ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ

2.1 Εισαγωγή

Στο κεφάλαιο αυτό, επικεντρωνόμαστε στην παροχή παράνομων υπηρεσιών προστατευόμενου οπτικοακουστικού περιεχομένου, εξετάζοντας τους διάφορους τύπους κουτιών εξοπλισμού που χρησιμοποιούνται για την παράνομη λήψη και μετάδοση περιεχομένου καθώς και τους άλλους σύγχρονους τρόπους εξάπλωσης της πειρατείας τηλεοπτικού περιεχομένου. Παράλληλα, αναλύουμε τον τρόπο λειτουργίας της υπηρεσίας παροχής πειρατικού οπτικοακουστικού περιεχομένου, δίνοντας ιδιαίτερη έμφαση στους δρώντες και τις αλυσίδες αξίας του οικοσυστήματος της πειρατείας. Ειδικότερα, εξετάζουμε τους παράγοντες, τα επιχειρηματικά μοντέλα της παράνομης διανομής πειρατικού οπτικοακουστικού περιεχομένου. Αυτή η προσέγγιση μας επιτρέπει να κατανοήσουμε σε βάθος τις δυναμικές του φαινομένου και να γίνει σαφής ο βαθμός οργάνωσης και πολυπλοκότητας των κυκλωμάτων που δραστηριοποιούνται στην πειρατεία οπτικοακουστικού περιεχομένου.

2.2 Τύποι Κουτιών Εξοπλισμού για Πειρατικό Οπτικοακουστικό Περιεχόμενο

Το πειρατικό οπτικοακουστικό περιεχόμενο έχει σημειώσει σημαντική αύξηση της δημοτικότητάς του λόγω της διαθεσιμότητας εξειδικευμένου εξοπλισμού (boxes, κουτιά) που διευκολύνουν τη μη εξουσιοδοτημένη πρόσβαση σε περιεχόμενο αποκλειστικής χρήσης (premium). Αυτές οι συσκευές επιτρέπουν στους χρήστες να παρακάμπτουν τη νόμιμη συνδρομή, παρέχοντας πρόσβαση σε ένα ευρύ φάσμα τηλεοπτικών καναλιών, ταινιών και αθλητικών μεταδόσεων, τόσο μέσω γραμμικών όσο και μέσω μη γραμμικών υπηρεσιών (on demand).[17] Ακολουθώντας, παρουσιάζονται τα διάφορα είδη και τύποι των κουτιών εξοπλισμού που χρησιμοποιούνται, του λογισμικού και της διαμόρφωσής τους, των μεθόδων παροχής περιεχομένου και τρόποι με τους οποίους οι χρήστες αποκτούν και χρησιμοποιούν αυτές τις συσκευές.

2.2.1 Android TV

Τα κουτιά Android TV είναι ευέλικτες συσκευές ροής που λειτουργούν με το λειτουργικό σύστημα Android. Έχουν σχεδιαστεί ώστε συνδεδεμένα με το διαδίκτυο να μετατρέπουν οποιαδήποτε τηλεόραση με θύρα HDMI σε έξυπνη τηλεόραση, προσφέροντας πλήθος εφαρμογών και υπηρεσιών. Αυτές οι συσκευές υποστηρίζουν εκτεταμένες επιλογές προσαρμογής, γεγονός που τις καθιστά δημοφιλή επιλογή για πρόσβαση σε πειρατικό περιεχόμενο.

Η πλατφόρμα Android επιτρέπει στους χρήστες να εγκαθιστούν ένα ευρύ φάσμα εφαρμογών από το Google Play Store, καθώς και εφαρμογές που δεν είναι επίσημα διαθέσιμες. Αυτή η ευελιξία αποτελεί σημαντικό πλεονέκτημα για όσους επιθυμούν εκμεταλλευτούν εμπορικά αλλά και όσους επιθυμούν να αποκτήσουν πρόσβαση σε πειρατικό περιεχόμενο. Οι χρήστες μπορούν να εγκαταστήσουν συσκευές αναπαραγωγής πολυμέσων ανοικτού κώδικα όπως το Kodi και να επιλέξουν πρόσθετα τρίτων που παρέχουν πρόσβαση σε παράνομες ροές ζωντανής τηλεόρασης, ταινιών και τηλεοπτικών εκπομπών. Επιπλέον, οι δημοφιλείς εφαρμογές ροής που προσφέρουν πειρατικό περιεχόμενο μπορούν εύκολα να εγκατασταθούν σε αυτές τις συσκευές. Επιπλέον, πολλά κουτιά τηλεόρασης Android έρχονται προ-ρυθμισμένα με διαδικτυακές εφαρμογές, δίνοντας στους χρήστες πρόσβαση σε μια τεράστια ποικιλία καναλιών και περιεχομένου κατά παραγγελία.

2.2.2 Amazon Fire Stick και Fire TV

Οι συσκευές Amazon Fire Stick και Fire TV είναι συμπαγείς και φορητές και συνδέονται απευθείας στη θύρα HDMI μιας τηλεόρασης. Παρέχουν πρόσβαση σε μια σειρά υπηρεσιών streaming και εφαρμογών μέσω του Fire OS της Amazon. Μία από τις κύριες μεθόδους πρόσβασης σε πειρατικό περιεχόμενο σε αυτές τις συσκευές είναι το jailbreaking, το οποίο περιλαμβάνει την παράνομη τροποποίηση του υλικολογισμικού της συσκευής ώστε να επιτρέπεται η εγκατάσταση εφαρμογών και υπηρεσιών τρίτων που δεν υποστηρίζονται από την Amazon. Κάποιοι επιτήδριοι χρήστες εγκαθιστούν το Kodi σε αυτές τις συσκευές, αξιοποιώντας τη βιβλιοθήκη πρόσθετων που διαθέτει για τη ροή πειρατικού περιεχομένου. [18] Επιπλέον, εφαρμογές τρίτων που συγκεντρώνουν πειρατικό περιεχόμενο μπορούν να μεταφορτωθούν παράλληλα, προσφέροντας στους χρήστες τηλεοπτικές εκπομπές, ταινίες και ζωντανές αθλητικές μεταδόσεις.

2.2.3 Κουτιά με σύνδεση στο διαδίκτυο

Τα κουτιά με σύνδεση στο διαδίκτυο έχουν σχεδιαστεί ειδικά για τη διαδικτυακή παροχή υπηρεσιών οπτικοακουστικού περιεχομένου. Αυτές οι συσκευές έρχονται συχνά προγραμματισμένες για πρόσβαση σε πολλά κανάλια ροής, συμπεριλαμβανομένων πολλών που προσφέρουν πειρατικό περιεχόμενο. Συνήθως είναι έτοιμες για χρήση, απαιτώντας ελάχιστη ρύθμιση από τον χρήστη.

Αυτά τα κουτιά διατίθενται στο εμπόριο ως συσκευές plug-and-play, καθιστώντας τα πολύ εύκολα στη χρήση. Συχνά διαθέτουν προεγκατεστημένες εφαρμογές και διαπιστευτήρια

πρόσβασης, επιτρέποντας στους χρήστες άμεση πρόσβαση σε ένα ευρύ φάσμα καναλιών και περιεχομένου κατά παραγγελία. Αυτές οι συσκευές πωλούνται συχνά με προ-ρυθμισμένη πρόσβαση σε παράνομες υπηρεσίες πρόσβασης σε πειρατικό περιεχόμενο, προσφέροντας εκτεταμένα ζωντανά τηλεοπτικά κανάλια, ταινίες και αθλητικά. Ορισμένα κουτιά απαιτούν συνεχή συνδρομή, συνήθως χαμηλότερη από τις νόμιμες υπηρεσίες, ενώ άλλα προσφέρουν ισόβια πρόσβαση. Το υλικό λογισμικό αυτών των συσκευών συχνά προσαρμόζεται ώστε να επιτρέπει την πρόσβαση σε πειρατικές ροές, παρακάμπτοντας τυχόν περιορισμούς που μπορεί να υπάρχουν.

Ένα κοινό που έχουν και οι τρεις παραπάνω τύποι κουτιών είναι ότι απαιτείται ειδική διαμόρφωση για να έχουν πρόσβαση σε πειρατικό περιεχόμενο. Πολλά κουτιά εξοπλισμού διαθέτουν προεγκατεστημένες εφαρμογές όπως το Kodi, το Mobdro και άλλες εφαρμογές διαδικτυακής πρόσβασης σε οπτικοακουστικό περιεχόμενο. Αυτές οι εφαρμογές συγκεντρώνουν παράνομες ροές από διάφορες πηγές, παρέχοντας στους χρήστες πρόσβαση σε ένα ευρύ φάσμα περιεχομένου. Τα κουτιά αυτά παρέχουν παράνομη πρόσβαση σε υπηρεσίες που μεταδίδουν τηλεόραση μέσω του διαδικτύου. Αυτές οι υπηρεσίες, όπως είπαμε, περιλαμβάνουν παρانونώς και εκατοντάδες συνδρομητικά κανάλια από όλο τον κόσμο, συμπεριλαμβανομένων αθλητικών, κινηματογραφικών και ψυχαγωγικών καναλιών υψηλής ποιότητας.

Τέλος, το περιεχόμενο κατά παραγγελία είναι επίσης ένα άλλο σημαντικό χαρακτηριστικό τους. Οι χρήστες μπορούν να έχουν παράνομη πρόσβαση σε μια βιβλιοθήκη δημοφιλών ταινιών και τηλεοπτικών εκπομπών κατά παραγγελία. Αυτές οι υπηρεσίες συγκεντρώνουν ροές από διάφορες πηγές για να παρέχουν μια ολοκληρωμένη επιλογή περιεχομένου. Ο ζωντανός αθλητισμός είναι ένα από τα μεγαλύτερα θέλγητρα για την υπηρεσία παροχής πειρατικού οπτικοακουστικού περιεχομένου, προσφέροντας πρόσβαση σε εκδηλώσεις που διαφορετικά είναι διαθέσιμες μόνο μέσω νόμιμων συνδρομών. Αυτό περιλαμβάνει μεγάλα αθλητικά πρωταθλήματα, εκδηλώσεις pay-per-view και αποκλειστικά αθλητικά κανάλια.

Συχνά διατίθενται στην αγορά με ελκυστικά σλόγκαν όπως «δωρεάν τηλεόραση» ή «απεριόριστη ψυχαγωγία». Μόλις αποκτήσουν τα κουτιά, οι χρήστες ακολουθούν ειδικές οδηγίες για να ρυθμίσουν τις συσκευές με το απαραίτητο λογισμικό και τις υπηρεσίες. Αυτή η ρύθμιση περιλαμβάνει συνήθως την εγκατάσταση εφαρμογών, τη διαμόρφωση πρόσθετων λειτουργιών και μερικές φορές την τροποποίηση του λογισμικού της συσκευής ώστε να είναι δυνατή η παράνομη πρόσβαση σε προστατευόμενο περιεχόμενο και η σύνδεση/αλληλεπίδραση της συσκευής τους με τον τεχνικό εξοπλισμό, που διατηρούν οι πειρατές. Παρόλο που η αρχική αγορά του κουτιού εξοπλισμού μπορεί να αποτελεί εφάπαξ δαπάνη, η συνεχής πρόσβαση σε ορισμένες παράνομες υπηρεσίες πρόσβασης σε πειρατικό οπτικοακουστικό περιεχόμενο απαιτεί συνδρομές. Τα τέλη αυτά είναι συνήθως χαμηλότερα από εκείνα των νόμιμων υπηρεσιών, γεγονός που τα καθιστά ελκυστικά.

2.3 Πώς Λειτουργεί το Κύκλωμα Παροχής Παράνομης

Πρόσβασης σε Προστατευόμενο Οπτικοακουστικό Περιεχόμενο

Στο επίκεντρο του συστήματος παροχής μη αδειοδοτημένης πρόσβασης σε οπτικοακουστικό περιεχόμενο βρίσκονται οι παράνομες υπηρεσίες διανομής του εν λόγω

περιεχομένου, οι οποίες παρέχουν τηλεοπτικό περιεχόμενο μέσω του διαδικτύου, παρακάμπτοντας τις παραδοσιακές καλωδιακές ή δορυφορικές μεθόδους. Οι πάροχοι αυτών των πειρατικών διαδικτυακών υπηρεσιών συγκεντρώνουν ροές από νόμιμες πηγές ή συλλαμβάνουν απευθείας εκπομπές και στη συνέχεια τις αναδιανέμουν στους συνδρομητές τους μέσω του διαδικτύου. Αυτή η αναδιανομή γίνεται συχνά μέσω διακομιστών που βρίσκονται σε χώρες εκτός Ελλάδος, με χαλαρή εφαρμογή των νόμων περί πνευματικής ιδιοκτησίας, γεγονός που καθιστά δύσκολη την παύση λειτουργίας τους.

Αυτές οι παράνομες υπηρεσίες πρόσβασης σε πειρατικό οπτικοακουστικό περιεχόμενο προσελκύουν χρήστες μέσω χαμηλού κόστους συνδρομητικών μοντέλων. Προσφέροντας σημαντικά φθηνότερες χρεώσεις από τις νόμιμες υπηρεσίες, παρέχουν διάφορα συνδρομητικά προγράμματα χωρίς συμβόλαια, ελκύοντας τους καταναλωτές που είναι ευαίσθητοι ως προς το κόστος. Ορισμένες υπηρεσίες υπόσχονται ακόμη και ισόβια πρόσβαση με εφάπαξ χρέωση, δελεάζοντας τους χρήστες με την προοπτική συνεχών υπηρεσιών με ελάχιστο κόστος. Αυτό το πειρατικό μοντέλο έχει αποδειχθεί επικερδές, προσελκύοντας μια μεγάλη βάση χρηστών που αναζητούν προσιτή πρόσβαση σε premium περιεχόμενο. Η ευκολία πληρωμής μέσω διαδικτυακών μεθόδων όπως το PayPal ή τα κρυπτονομίσματα συμβάλλει επίσης στην ευρεία υιοθέτησή τους.

Οι παράνομοι ιστότοποι ροής παίζουν επίσης καθοριστικό ρόλο στις διαδικτυακές υπηρεσίες πειρατικού οπτικοακουστικού περιεχομένου. Αυτοί οι ιστότοποι φιλοξενούν παράνομα ροές τηλεοπτικών καναλιών και περιεχόμενο κατά παραγγελία χωρίς την άδεια ή την έγκριση τόσο από τους κατόχους των πνευματικών και συγγενικών δικαιωμάτων όσο και από τους λοιπούς αρμοδίους φορείς, αλλάζοντας συχνά τομείς για να αποφύγουν το κλείσιμο από τις εποπτικές αρχές.[19] Οι χρήστες μπορούν να παρακολουθήσουν παράνομα Εννοείται τηλεοπτικά προγράμματα, ταινίες και σπορ απευθείας στα προγράμματα περιήγησης στο διαδίκτυο, ενώ οι ιστότοποι αυτοί συχνά κερδίζουν παράνομα χρήματα μέσω διαφημίσεων, συμπεριλαμβανομένων των αναδυόμενων διαφημίσεων και των διαφημίσεων βίντεο. Σχεδιασμένοι για να είναι φιλικόι προς το χρήστη, οι ιστότοποι αυτοί δεν απαιτούν τεχνικές γνώσεις για την πλοήγηση. Ωστόσο, οι ροές που προσφέρουν είναι συχνά χαμηλότερης ποιότητας και μπορεί να υπόκεινται σε buffering και διακοπές λόγω της υψηλής κίνησης και της ανεπαρκούς χωρητικότητας του διακομιστή. Επιπλέον, αυτοί οι ιστότοποι ενέχουν σημαντικούς κινδύνους για την ασφάλεια, καθώς μπορεί να αποτελέσουν φορείς για κακόβουλο λογισμικό και επιθέσεις phishing με σαφή στόχο την άνευ αδείας του χρήστη άντληση των προσωπικών δεδομένων, ονομάτων χρήστη (usernames) και κωδικών (passwords) του τελευταίου.

Οι εφαρμογές streaming τρίτων είναι μια ακόμα δημοφιλής μέθοδος πρόσβασης σε πειρατικό περιεχόμενο στο διαδίκτυο. Αυτές οι εφαρμογές μπορούν να μεταφορτωθούν και να εγκατασταθούν σε διάφορες συσκευές. Δημοφιλείς εφαρμογές όπως το Mobdro, το Showbox και το Terrarium TV συγκεντρώνουν πειρατικές ροές από πολλές πηγές, παρέχοντας πρόσβαση σε πειρατικό περιεχόμενο. Οι χρήστες συνήθως φορτώνουν αυτές τις εφαρμογές στις συσκευές τους, παρακάμπτοντας τους περιορισμούς των επίσημων καταστημάτων εφαρμογών. Αυτή η διαδικασία περιλαμβάνει τη λήψη της εφαρμογής από έναν ιστότοπο τρίτου μέρους και τη χειροκίνητη εγκατάστασή της, απαιτώντας συχνά από τους χρήστες να ενεργοποιήσουν δικαιώματα που θέτουν σε κίνδυνο την ασφάλεια της συσκευής. Αυτές οι εφαρμογές προσφέρουν ένα φιλικό προς το χρήστη περιβάλλον

Για την ολοκλήρωση της περιγραφής των παράνομων υπηρεσιών πειρατικού οπτικοακουστικού περιεχομένου στη συνέχεια θα προχωρήσουμε σε μια διεξοδική ανάλυση των δρώντων και των αλυσίδων αξίας του οικοσυστήματος της πειρατείας, εστιάζοντας στην περίπτωση της παράνομης διανομής πειρατικού οπτικοακουστικού περιεχομένου μέσω διαδικτύου.

Στη ενότητα αυτή, επεξηγούνται η ορολογία και οι διάφορες τεχνολογίες (παράνομης) μετάδοσης οπτικοακουστικού περιεχομένου μέσω σύνδεσης στο διαδίκτυο (Over-The-Top ή OTT).[20] Το οικοσύστημα της παράνομης υπηρεσίας που προσφέρεται από παρανόμους παρόχους πειρατικού οπτικοακουστικού περιεχομένου περιλαμβάνει διάφορους φορείς ή δρώντες. Η πρώτη ομάδα δρώντων είναι οι βασικοί παραβάτες-πειρατές (οι παράνομοι πάροχοι του προστατευόμενου περιεχομένου), μια σειρά από ενεργούς και παθητικούς μεσάζοντες, καθώς και οι τελικοί χρήστες, μαζί με τις συσκευές που χρησιμοποιούνται. Επιπλέον, μπορεί να εμπλέκονται και ορισμένοι παράγοντες διευκόλυνσης και υποκίνησης, οι οποίοι δίνουν οδηγίες και παρέχουν σεμινάρια για την εγκατάσταση του ενδιάμεσου λογισμικού, το οποίο είναι απαραίτητο για την υλοποίηση της παράνομης πρόσβασης σε προστατευόμενο περιεχόμενο. Αυτοί οι παράγοντες είναι κοινοί σε όλα τα «επιχειρηματικά» μοντέλα, και με τη σειρά τους εμπλουτίζουν το οικοσύστημα μέσω της αλληλεπίδρασής τους με άλλους παράγοντες προκειμένου να δημιουργηθούν ταμειακές ροές.

Το Διάγραμμα 2.1 παρέχει μια γραφική απεικόνιση του οικοσυστήματος του παρανόμου διαμοιρασμού πειρατικού οπτικοακουστικού περιεχομένου, των ομάδων και των σχέσεων μεταξύ όλων των εμπλεκόμενων φορέων. Κάθε φορέας αντιστοιχεί σε μια συγκεκριμένη λειτουργία εντός του οικοσυστήματος κι όχι σε μια συγκεκριμένη οντότητα. Πολλές οντότητες (ιδιώτες ή επιχειρήσεις) μπορεί στην πραγματικότητα να καλύπτουν πολλούς φορείς. Επίσης, περιγράφονται οι διαφορετικοί τύποι ροών μεταξύ των δρώντων του οικοσυστήματος, οι οποίοι διακρίνονται σε ροές νόμιμου χρήματος, ροές δυνητικά παράνομου χρήματος, ροές περιεχομένου, και σε σχέσεις μεταξύ φορέων, μεταφοράς δεδομένων κ.λπ. Στη συνέχεια της παρούσας ενότητας, παρέχεται μία επισκόπηση ολόκληρου του οικοσυστήματος των παρανόμων υπηρεσιών πρόσβασης σε πειρατικό οπτικοακουστικό περιεχόμενο, συμπεριλαμβανομένων των παραγόντων και των αλληλεπιδράσεών τους.

2.4.1 «Επιχειρηματικά» μοντέλα του οικοσυστήματος της υπηρεσίας πρόσβασης σε πειρατικό οπτικοακουστικό περιεχόμενο

Στο οικοσύστημα της παράνομης πρόσβασης σε πειρατικό οπτικοακουστικό περιεχόμενο μπορεί να εφαρμοστεί μία μεγάλη ποικιλία «επιχειρηματικών» μοντέλων κατά την παροχή μη εξουσιοδοτημένης/παράνομης πρόσβασης. Η παράνομη διανομή προστατευόμενου οπτικοακουστικού περιεχομένου που παραβιάζει τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας κυμαίνεται από καλά οργανωμένες μεγάλες επιχειρηματικές δομές που πωλούν χιλιάδες μηνιαίες συνδρομές, έως ιδιώτες που μπορεί να παρέχουν παράνομη πρόσβαση σε ροή σε αρκετούς τελικούς χρήστες από μέσα κοινωνικής δικτύωσης. Σε κάθε περίπτωση, το κοινό στοιχείο είναι το προϊόν, δηλαδή η παράνομη πρόσβαση σε προστατευόμενο οπτικοακουστικό περιεχόμενο, όπως τα τηλεοπτικά κανάλια. Αυτό που διαφέρει μεταξύ των παράνομων παρόχων υπηρεσιών μη εξουσιοδοτημένης πρόσβασης σε προστατευόμενο οπτικοακουστικό περιεχόμενο είναι η πλατφόρμα, στην οποία δίνεται παράνομα πρόσβαση στο εν λόγω προστατευόμενο περιεχόμενο, το κοινό-στόχος, οι στρατηγικές τιμολόγησης και άλλα στοιχεία, όπως τα συμπληρωματικά προϊόντα (βίντεο κατά παραγγελία, πωλήσεις αποκωδικοποιητών) και η παρουσία στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης.

Οι παράνομοι πάροχοι υπηρεσιών μη εξουσιοδοτημένης πρόσβασης σε προστατευόμενο οπτικοακουστικό περιεχόμενο, που παραβιάζουν πνευματικά δικαιώματα ενεργούν στο πλαίσιο τριών ευρέως καθορισμένων «επιχειρηματικών» μοντέλων:

1. Μοντέλο «παράνομης συνδρομής προστατευόμενου οπτικοακουστικού περιεχομένου», όπου οι πελάτες έχουν παράνομα άμεση πρόσβαση στο προστατευόμενο οπτικοακουστικό περιεχόμενο έναντι μηνιαίου συνδρομητικού τέλους (μοντέλο «επιχείρησης προς καταναλωτή», γνωστό ως «business-to-consumer» ή B2C).
2. Μοντέλο «πειρατικού οπτικοακουστικού περιεχομένου για μεταπωλητές», όπου οι μεταπωλητές αποκτούν πακέτα παράνομης διανομής πειρατικού οπτικοακουστικού περιεχομένου και άλλες διευκολύνσεις για τη δημιουργία παράνομης επιχείρησης (μοντέλο «επιχείρησης προς επιχείρηση», γνωστό ως «business-to-business» ή B2B).

3. Μοντέλο «παράνομης πύλης δωρεάν ροής προστατευόμενου οπτικοακουστικού περιεχομένου», όπου συλλέγονται σύνδεσμοι προς ιστότοπους ροής και διατίθενται παράνομα στους χρήστες (μοντέλο «επιχείρησης προς καταναλωτή»).

Οι πωλητές πειρατικού οπτικοακουστικού περιεχομένου αποκτούν έσοδα μέσω δραστηριοτήτων παράνομης εκμετάλλευσης προστατευόμενου περιεχομένου και οι οποίες παραβιάζουν δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας. Τα «επιχειρηματικά» μοντέλα περιλαμβάνουν την ανταλλαγή ψηφιακού περιεχομένου (πρόσβαση σε τηλεοπτικά κανάλια, ταινίες, σειρές κ.λπ.) στο διαδίκτυο και σε κινητές συσκευές, τη διάδοση κακόβουλο λογισμικού, την παράνομη συλλογή προσωπικών δεδομένων χρηστών και τη συμβολή στην προώθηση παραβιάσεων στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης. Το πιο συνηθισμένο επιχειρηματικό μοντέλο προσφέρει ένα «πακέτο» παράνομων υπηρεσιών μέσω ειδικού δικτυακού τόπου. Η κύρια πηγή εσόδων σε αυτό το επιχειρηματικό μοντέλο είναι οι άμεσες πληρωμές που εισπράττονται παράνομα από τους χρήστες του πειρατικού οπτικοακουστικού περιεχομένου. Οι παράνομες πληρωμές αυτές εισπράττονται συνήθως ως μηνιαία συνδρομή. Αυτό ορίζεται ως μοντέλο «επιχείρησης προς καταναλωτή» (B2C).

2.4.2 Χαρακτηριστικά παράνομων ιστότοπων ροής πειρατικού οπτικοακουστικού περιεχομένου

Οι πωλητές πειρατικού οπτικοακουστικού περιεχομένου διαθέτουν περιεχόμενο για απευθείας ροή στους παράνομους ιστότοπούς τους ή μέσω εφαρμογών για κινητές συσκευές. Οι εν λόγω παράνομοι πάροχοι λειτουργούν στο ανοικτό διαδίκτυο και συνήθως προσεγγίζονται είτε μέσω άμεσης περιήγησης είτε μέσω μηχανών αναζήτησης. Επιπλέον, η προβολή σε λογαριασμούς μέσων κοινωνικής δικτύωσης, όπως το Facebook ή το Twitter, βοηθά στην προσέγγιση του κοινού-στόχου τους, αυξάνοντας την παράνομη συνδρομητική βάση τους και προωθώντας τις μη εγκεκριμένες/αδειοδοτημένες υπηρεσίες τους. Οι παράνομοι ιστότοποι προσφοράς πειρατικού οπτικοακουστικού περιεχομένου έχουν επίσης την τεχνική δυνατότητα να διανέμουν κακόβουλο λογισμικό. Ο τεχνικός εξοπλισμός μέσω του οποίου αποκτάται παράνομη πρόσβαση στη ροή περιεχομένου που προστατεύεται από το δίκαιο της πνευματικής ιδιοκτησίας (π.χ. οι αποκωδικοποιητές Kodi), μπορεί να είναι εφοδιασμένος με κακόβουλο λογισμικό. Οι συσκευές αυτές μπορούν να παρέχουν στους εγκληματίες πρόσβαση στις ρυθμίσεις του δρομολογητή, μπορούν να τοποθετήσουν κακόβουλο λογισμικό σε κοινόχρηστες συσκευές δικτύου και συχνά αξιοποιούνται για την κλοπή διαπιστευτηρίων προσωπικών δεδομένων χρηστών.

Τα παραπάνω χαρακτηριστικά είναι κοινά στους περισσότερους παρόχους πειρατικού οπτικοακουστικού περιεχομένου. Επιπλέον, οι ιστότοποι ροής πειρατικού οπτικοακουστικού περιεχομένου διαφέρουν βάσει παραμέτρων όπως:

- Προϊόν: δέσμες καναλιών, διαθεσιμότητα video on demand (VoD) και δυνατότητα αγοράς υλικού.
- Στρατηγική τιμολόγησης: μηνιαία τιμή συνδρομής, pay-per-view, επιλογές έκπτωσης.
- Γλώσσα: η πιο κοινή γλώσσα των ιστότοπων ροής πειρατικού οπτικοακουστικού περιεχομένου είναι τα αγγλικά. Άλλες γλώσσες που συναντώνται συχνά, όπως τα

ισπανικά, τα γαλλικά, τα σουηδικά ή τα τουρκικά, απευθύνονται σε συγκεκριμένα εθνικά ακροατήρια.

Οι μεταπωλητές πειρατικού οπτικοακουστικού περιεχομένου διαθέτουν τηλεοπτικό περιεχόμενο για να το παραθέσουν στις παράνομες ιστοσελίδες, χρησιμοποιώντας το επιχειρηματικό μοντέλο B2B. Αυτοί οι πάροχοι παρανόμων υπηρεσιών μπορούν να κατηγοριοποιηθούν ως μη εξουσιοδοτημένοι «χονδρέμποροι» παρανόμων υπηρεσιών πρόσβασης σε πειρατικό οπτικοακουστικό περιεχόμενο. Η τιμή των πακέτων των παρανόμων υπηρεσιών, που εμπορεύονται, είναι χαμηλότερη από εκείνη που καταβάλλουν οι συνδρομητές στους συνδρομητικούς παρόχους. Η κύρια πηγή παράνομων εσόδων είναι οι πληρωμές οι οποίες εισπράττονται από μη εξουσιοδοτημένους "λιανοπωλητές" παρανόμων υπηρεσιών πρόσβασης σε πειρατικό οπτικοακουστικό περιεχόμενο ως μηνιαίες ή ετήσιες συνδρομές. Σε πολλές περιπτώσεις, το επιχειρηματικό μοντέλο B2B συνδυάζεται με το μοντέλο B2C, καθώς οι συνδρομές πωλούνται τόσο σε μεταπωλητές όσο και σε τελικούς χρήστες του παράνομου πειρατικού δικτύου.

Συλλέγονται και διατίθενται πολυάριθμοι σύνδεσμοι προς ιστότοπους που επιτρέπουν την παράνομη πρόσβαση σε πειρατικό οπτικοακουστικό περιεχόμενο. Αυτοί οι πάροχοι προσφέρουν την «συγκέντρωση συνδέσμων» (link aggregators). Τέτοιες υπηρεσίες διαθέτουν σχετικά χαμηλότερη ποιότητα ροής σε σύγκριση με τους ιστότοπους ροής των νόμιμων συνδρομητικών παρόχων. Σε ορισμένες περιπτώσεις, οι εν λόγω ιστότοποι μεταδίδουν παράνομα αποκλειστικά αθλητικό περιεχόμενο και διατίθενται μόνο για ζωντανή ροή. Ωστόσο, πολλοί φορείς εκμετάλλευσης διατηρούν τεράστιο κατάλογο εσωτερικών και εξωτερικών συνδέσμων για ροές τηλεοπτικών καναλιών στο διαδίκτυο. Διαθέτουν εύκολη πρόσβαση και προσφέρουν πολυεθνικά κανάλια. Καθώς το μεγαλύτερο μέρος του προστατευόμενου περιεχομένου παρέχεται δωρεάν σε αυτούς τους τύπους ιστότοπων, οι παράνομοι πάροχοι αποκτούν παράνομα έσοδα μέσω έμμεσων πηγών, διαδίδοντας κακόβουλο λογισμικό ή εισπράττοντας πληρωμές "pay-per-view" και "pay-per-click" από διαφημίσεις.

2.4.3 Ο τρόπος λειτουργίας του οικοσυστήματος της παράνομης υπηρεσίας πρόσβασης σε πειρατικό οπτικοακουστικό περιεχόμενο

Το οικοσύστημα της πειρατείας οπτικοακουστικού περιεχομένου αποτελείται από διάφορους φορείς, συμπεριλαμβανομένων των παραγόντων διευκόλυνσης και υποστήριξης, οι οποίοι μπορεί να είναι είτε γενικής φύσεως, καλύπτοντας το βασικό διαδίκτυο και την παροχή υπηρεσιών ιστού, όπως οι πάροχοι φιλοξενίας και οι διαχειριστές των μητρώων εγγραφών/συνδρομών (Διάγραμμα 2.1), είτε ειδικής φύσεως για συγκεκριμένους τομείς, οπότε μπορεί να έχουν παράνομο χαρακτήρα. Σε πολύ βασικό επίπεδο, η παραβίαση αρχίζει με έναν μη αδειοδοτημένο πάροχο περιεχομένου που αποκτά νόμιμα μια ροή από έναν διανομέα ΟΑ περιεχομένου ή πάροχο ΟΑ περιεχομένου και τη διαθέτει σε τρίτους, παραβιάζοντας έτσι τους όρους χρήσης. Τα τρίτα αυτά μέρη μπορεί να είναι τελικοί χρήστες ή μεσάζοντες, οπότε μπορούν επίσης να αποκομίσουν κέρδη από τη μεταπώλησή του.

Το περιεχόμενο μπορεί να «υπάρχει» ή να μην «υπάρχει» πρωτίστως στο διαδίκτυο (κυβερνοχώρος), υπό την έννοια ότι ο πάροχος ΟΑ περιεχομένου μπορεί να έχει κοινοποιήσει το περιεχόμενο μόνο με άλλα τεχνικά μέσα (επίγεια, καλωδιακή ή δορυφορική τηλεόραση). Για να εισέλθει στον κυβερνοχώρο, το περιεχόμενο θα πρέπει να περάσει από υπηρεσίες αποκωδικοποίησης και μετακωδικοποίησης. Οι υπηρεσίες αυτές δέχονται ως είσοδο μια ποικιλία μορφών και παράγουν μια ροή που μπορεί κυρίως να παραδοθεί μέσω των πρωτοκόλλων HTTP(s) ή RTSP. Οι υπηρεσίες μετακωδικοποίησης μπορεί να απουσιάζουν εάν το περιεχόμενο είναι ήδη διαθέσιμο στο διαδίκτυο (περιεχόμενο τύπου IPTV). Προκειμένου το περιεχόμενο να είναι διαθέσιμο στους τελικούς χρήστες και σε υψηλή ποιότητα (όπως σε υψηλή ευκρίνεια), δεν αρκεί η απλή παροχή από έναν διακομιστή ιστού. Στην περίπτωση αυτή, το περιεχόμενο παραδίδεται μέσω ενός δικτύου παροχής περιεχομένου (CDN). Στη ροή ΟΑ περιεχομένου, τα συγκεκριμένα δίκτυα CDN είναι ειδικά ρυθμισμένα και διαμορφωμένα ώστε να επιτυγχάνουν αποδεκτά υψηλό ρυθμό μετάδοσης και να παρέχουν την αναμενόμενη ποιότητα υπηρεσίας.

Προκειμένου ένας καταναλωτής να έχει πρόσβαση στις παράνομες ροές, αυτές υποστηρίζονται από τους φορείς συγκέντρωσης δεδομένων. Ένας διαχειριστής μητρώου δεδομένων δημιουργεί ένα ευρετήριο με τις ροές με τα κατάλληλα μεταδεδομένα (τίτλος, κανάλι, καθώς και url) με τη μορφή αρχείων m3u ή m3u8 (Διάγραμμα 2.1). Ωστόσο, καθώς οι ροές αυτές δεν είναι απαραίτητα ελεύθερα διαθέσιμες (όπως στην περίπτωση των νόμιμων συνδρομητικών υπηρεσιών), ο έλεγχος πρόσβασης επιβάλλεται και είναι επεξεργάσιμος μέσω των πάνελ διαχείρισης πελατών των παρανόμων υπηρεσιών πρόσβασης σε πειρατικό περιεχόμενο. Στην ουσία, ένα τέτοιου είδους πάνελ διαχειρίζεται τις συνδρομές και τα κανάλια, ενεργώντας ως μεσίτης μεταξύ των παρανόμων παρόχων πειρατικού περιεχομένου ή των μεταπωλητών και των τελικών χρηστών. Το δίκτυο μεταπωλητών συνδρομών είναι μια αγορά για παρανόμους παρόχους πειρατικού ΟΑ περιεχομένου, μεταπωλητές καθώς και πωλητές καναλιών χονδρικής. Αυτοί οι φορείς αναπτύσσουν ιστότοπους για να διαφημίζουν την επιχείρησή τους. Οι συνδρομητές (μετα)πωλητές εξαρτώνται σε μεγάλο βαθμό από το δίκτυο μεταπωλητών για να δημιουργήσουν μια «βιώσιμη» παράνομη επιχείρηση. Με τη σειρά του, το δίκτυο μεταπωλητών μπορεί να χρησιμοποιήσει διακινητές συνδρομών προκειμένου να επεκτείνει την κάλυψη της χώρας. Πρόκειται για τακτικούς συνδρομητές που συμφωνούν να μοιραστούν παράνομα τη νόμιμη συνδρομή τους.

Οι τελικοί χρήστες έχουν ποικιλία τεχνολογικών επιλογών για την παράνομη προβολή του πειρατικού περιεχομένου. Οι επιλογές αυτές ποικίλλουν ως προς την τιμή και την αξιοπιστία και εξαρτώνται από τις τεχνικές δυνατότητες και γνώσεις του πελάτη, την ευκολία και την εμπειρία του χρήστη, καθώς και από τον εξοπλισμό υλικού. Λαμβάνοντας υπόψη ότι πιθανότατα ο τελικός χρήστης μπορεί να διαθέτει ένα smartphone μέτριας ποιότητας, μπορεί να έχει άμεση πρόσβαση στο πειρατικό οπτικοακουστικό περιεχόμενο με τη λήψη και εγκατάσταση μιας εφαρμογής ροής. Αυτό απαιτεί κάποιες (ελάχιστες) τεχνικές γνώσεις από την πλευρά του τελικού χρήστη.

Άλλες εφαρμογές, συμπεριλαμβανομένων των πρόσθετων προγραμμάτων περιήγησης, παρέχουν άμεση πρόσβαση σε νόμιμους ιστότοπους που μπορεί να χρησιμοποιούνται για παράνομες δραστηριότητες. Το appstore της Apple και το playstore του Android μπορούν να φιλοξενούν εφαρμογές ροής και λήψης, από τις οποίες μπορεί να δίνεται παράνομα

πρόσβαση σε προστατευόμενο περιεχόμενο. Ωστόσο, ορισμένες εφαρμογές που αφαιρούνται ή δεν φιλοξενούνται εξ αρχής στο κατάστημα εφαρμογών, λόγω των παράνομων δραστηριοτήτων που διενεργούνται από αυτές, είναι διαθέσιμες ως APK για λήψη από τρίτους. Αυτό καθιστά την πλατφόρμα Android μια πιο δημοφιλή επιλογή για πρόσβαση σε εφαρμογές διανομής πειρατικού οπτικοακουστικού περιεχομένου, αλλά αυξάνει επίσης τους κινδύνους μόλυνσης των συσκευών με κακόβουλο λογισμικό. Ταυτόχρονα, υπάρχουν προσαρμοσμένες εφαρμογές που έχουν κατασκευαστεί για συγκεκριμένο σκοπό. Αυτές περιλαμβάνουν προγραμματιστές εφαρμογών που τροποποιούν υφιστάμενα πλαίσια και προϊόντα λογισμικού για να δημιουργήσουν μια επώνυμη έκδοση ενός προγράμματος αναπαραγωγής.

Τα περισσότερα από τα λογισμικά ροής μπορούν να εγκατασταθούν σε έναν υπολογιστή, είτε ως αυτόνομα είτε ως πρόσθετο πρόγραμμα αναπαραγωγής (π.χ., για το Kodi). Για την ακρίβεια, το λογισμικό ροής παρέχει μια διεπαφή για τη διαχείριση των αρχείων m3u που περιέχουν τους συνδέσμους ροής και τον ηλεκτρονικό οδηγό προγράμματος (Electronic Program Guide ή EPG). Αυτά τα αρχεία μπορούν να ανοίξουν και οι ροές μπορούν να προβληθούν μέσω οποιουδήποτε μέσου αναπαραγωγής που μπορεί να διαβάσει μια μορφή m3u, όπως το VLC. Ωστόσο, για να βελτιωθεί η εμπειρία του χρήστη και γίνει η πλοήγηση πιο φιλική για αυτόν, χρησιμοποιείται πρόσθετο λογισμικό. Πολλοί χρήστες ενδέχεται επίσης να αγοράσουν ειδικό εξοπλισμό για να διατηρούν μόνιμη σύνδεση με την τηλεόρασή τους. Αυτό αναφέρεται ως συσκευή αναπαραγωγής πολυμέσων υλικού και περιλαμβάνει μια μεγάλη ποικιλία συσκευών, όπως αποκωδικοποιητές (Set-top boxes ή STB). Αυτά συνήθως τρέχουν σε ένα από τα τρία δημοφιλή λειτουργικά συστήματα (Android, Linux, iOS). Θα πρέπει να σημειωθεί ότι, λόγω της διάδοσης των έξυπνων τηλεοράσεων, το συμβατό λογισμικό επιτρέπεται πλέον να εγκαθίσταται απευθείας στην ίδια τη συσκευή τηλεόρασης. Η ποικιλία των μοντέλων, οι διαφορετικές επιλογές διαμόρφωσης, τα επίπεδα υπηρεσιών αλλά και οι προσπάθειες και οι έλεγχοι κατά της πειρατείας έχουν δημιουργήσει ακόμη και υπηρεσίες υποστήριξης πελατών.

Οι περιστασιακοί και ευκαιριακοί χρήστες που δεν επενδύουν σε εξειδικευμένες συσκευές εξερευνούν ένα διαφορετικό φάσμα επιλογών. Οι τελικοί χρήστες που ενδιαφέρονται να παρακολουθήσουν έναν περιορισμένο αριθμό ζωντανών εκπομπών, το κάνουν συνήθως μέσω ενός προγράμματος περιήγησης στο διαδίκτυο. Αναζητούν τη συγκέντρωση συνδέσμων ζωντανής ροής που παρέχουν δωρεάν, παράνομα, πρόσβαση σε ζωντανή μετάδοση ή μέσω συνδέσμων σε παρانونόμους παρόχους πειρατικού οπτικοακουστικού περιεχομένου. Σε αυτή την περίπτωση, το παράνομο εισόδημα για τον παράνομο πάροχο πειρατικού περιεχομένου προέρχεται από τη διαφήμιση, όπου οι διαφημίσεις είτε εμφανίζονται στην ιστοσελίδα είτε τοποθετούνται πάνω από το βίντεο (μέσω της δημιουργίας ενός αντικειμένου flash), προτρέποντας και εξαπατώντας τον χρήστη να κάνει κλικ σε ψεύτικα κουμπιά «κλεισίματος» και δημιουργώντας εισόδημα από pay-per-click.

Ο φορέας συγκέντρωσης συνδέσμων μπορεί να χρεώνει τον παράνομο πάροχο πειρατικού ΟΑ περιεχομένου με αμοιβή ανά σύνδεσμο, αλλά τα έσοδα μπορούν επίσης να προέρχονται από άλλες πηγές, όπως, για παράδειγμα, με τη συμπερίληψη συνδέσμων προς ιστοσελίδες που πληρώνουν (συνήθως υπηρεσίες τυχερών παιγνίων), καθώς και μέσω παραπομπών. Οι πιο ύπουλοι «δωρεάν» ιστότοποι συγκέντρωσης συνδέσμων επιτρέπουν την «κακόβουλη διαφήμιση», όπου το σύστημα του τελικού χρήστη –που είναι ένα πρόγραμμα περιήγησης

στο διαδίκτυο και συνεπώς ευάλωτο σε έναν κατάλογο εκμεταλλεύσεων λογισμικού–παραβιάζεται επιτρέποντας την εγκατάσταση κακόβουλου λογισμικού. Μια από τις πηγές που μπορεί να χρησιμοποιούν οι φορείς συγκέντρωσης συνδέσμων μετάδοσης ζωντανών αθλητικών γεγονότων είναι από ιστοσελίδες παροχής υπηρεσιών στοιχηματισμού, που έχουν νόμιμη άδεια πρόσβασης στο οπτικοακουστικό περιεχόμενο αποκλειστικά για τους πελάτες τους, αλλά με ροές χαμηλότερης ποιότητας και καθυστερήσεις μερικών (π.χ. 20) δευτερολέπτων.

Για να συμπληρωθεί το οικοσύστημα, υπάρχει ένα σχετικά μεγάλο μέρος περιστασιακών χρηστών που ανεβάζουν βίντεο, οι οποίοι δεν έχουν άμεσο οικονομικό όφελος, αλλά επιτρέπουν την παράνομη προβολή μέσω της μεταφόρτωσης περιεχομένου τύπου on-demand που προσφέρουν υπηρεσίες τρίτων σε πραγματικό χρόνο (cyberlockers), μέσω πλατφορμών ανταλλαγής P2P ή της κοινής χρήσης διαπιστευτηρίων over-the-top υπηρεσιών και αρχείων m3u για ζωντανές ροές μέσω εφαρμογών επικοινωνίας (peer2peer ή P2P), καθώς και ιστότοπων αποθήκευσης κειμένου. Για τον σκοπό αυτό, οι ιστότοποι κοινωνικής δικτύωσης χρησιμοποιούνται τόσο για τη διαφήμιση των πηγών καναλιών για τις εφαρμογές επικοινωνίας P2P, όσο και για την άμεση ροή περιεχομένου μέσω της κατάχρησης υπηρεσιών «ζωντανής ροής» (όπως το Facebook Live ή το YouTube Live).

Οι φορείς που παρουσιάστηκαν παραπάνω είναι οι κύριοι παράγοντες διευκόλυνσης και συντελεστές της πειρατείας των οπτικοακουστικών μέσων, με ρητό στόχο την παράνομη αναπαραγωγή και παροχή ή κατανάλωση προστατευόμενου ΟΑ περιεχομένου με ή χωρίς οικονομικό όφελος. Συμπληρωματικά, οι βασικές υπηρεσίες του διαδικτύου που επιτρέπουν τη λειτουργία των επιχειρηματικών μοντέλων περιλαμβάνουν φορείς καταχώρησης εγγραφών, μητρώα, παρόχους φιλοξενίας, μηχανές αναζήτησης, ISP, παρόχους CDN και παρόχους υπηρεσιών πληρωμών. Όλα αυτά παρέχουν την υποδομή του διαδικτύου από την οποία εξαρτώνται τα επιχειρηματικά μοντέλα πειρατείας οπτικοακουστικού περιεχομένου.

Επιπλέον, ορισμένοι πάροχοι υπηρεσιών (όπως CDN, πάροχοι φιλοξενίας, μητρώα) προτιμώνται από τους παραβάτες. Ο κύριος παράγοντας για την επιλογή ενός συγκεκριμένου παρόχου υπηρεσιών φαίνεται να είναι η γεωγραφική θέση (χώρα), δηλαδή η δικαιοδοσία. Η προτίμηση ενός συγκεκριμένου παρανόμου παρόχου υπηρεσιών πρόσβασης σε πειρατικό οπτικοακουστικό περιεχόμενο μπορεί να καταδειχθεί μελετώντας ως παράδειγμα τους παρόχους πληρωμών. Οι περισσότεροι παραβατικοί ιστότοποι προτιμούν τις πληρωμές με κρυπτονομίσμα ή PayPal. Είναι πιθανό ότι στο μέλλον τα κρυπτονομίσματα θα γίνουν το πιο δημοφιλές μέσο πληρωμής, λόγω του αυξανόμενου ρυθμού υιοθέτησης από τους τελικούς χρήστες. Καθώς τα κρυπτονομίσματα μπορούν να είναι δυνητικά ανώνυμα, αυτά ενδέχεται να μειώσουν την ανάγκη και τη συμμετοχή των διακινητών χρήματος (money mules), που υπάρχουν στα σημερινά επιχειρηματικά μοντέλα. Θα πρέπει να σημειωθεί ότι οι διακινητές χρήματος μπορεί να είναι τόσο online όσο και offline. Οι τελευταίοι είναι πιθανότερο να έχουν συνείδηση ότι εμπλέκονται σε παραβατικές ή παράνομες δραστηριότητες.

Τέλος, υπάρχουν δρώντες, όπως οι κατασκευαστές και (μετα)πωλητές υλικοτεχνικού εξοπλισμού, όπως μετακωδικοποιητών και άλλων συσκευών μέσω των οποίων γίνεται η παράνομη αναπαραγωγή ΟΑ περιεχομένου, καθώς και οι προγραμματιστές λογισμικού, οι

οποίοι, σε διαφορετικό βαθμό, αποκομίζουν εμμέσως, ενίοτε και με τη διαφαινόμενη ανοχή τους, οφέλη από την δράση των πειρατικών κυκλωμάτων. Οι πίνακες του Παραρτήματος 1 ορίζουν και περιγράφουν λεπτομερώς τις κατηγορίες και τις υποκατηγορίες των front-end φορέων που αφορούν τις λειτουργίες διεπαφής με τον χρήστη/καταναλωτή, και των back-end φορέων που αφορούν τις λειτουργίες παραγωγής, παροχής και φιλοξενίας/καταχώρησης του πειρατικού ΟΑ περιεχομένου στο οικοσύστημα της παράνομης διακίνησης πειρατικού οπτικοακουστικού περιεχομένου, αντίστοιχα.

2.5 Συμπεράσματα

Στο κεφάλαιο αυτό επικεντρωθήκαμε στην πειρατική συνδρομητική τηλεόραση, αναλύοντας τους διάφορους τύπους χρησιμοποιούνται για την παράνομη λήψη και μετάδοση προστατευόμενου περιεχομένου. Εξετάσαμε επίσης τον τρόπο λειτουργίας της συνδρομητικής τηλεόρασης, δίνοντας έμφαση στους δρώντες και τις αλυσίδες αξίας του οικοσυστήματος της πειρατείας. Παράγοντες, «επιχειρηματικά» μοντέλα και ιστότοποι της παράνομης πρόσβασης σε πειρατικό οπτικοακουστικό περιεχόμενο μέσω διαδικτύου αναλύθηκαν διεξοδικά. Η πειρατεία μπορεί, λοιπόν, να είναι ελκυστική για πολλούς χρήστες, όμως, όπως θα δούμε στα επόμενα κεφάλαια, αποτελεί εγκληματική πράξη και οι συμμετέχοντες σε αυτήν συνεργούν σε ένα έγκλημα. Επιπλέον, ο τελικός χρήστης εκτίθεται σε μια σειρά κινδύνων. Οι κίνδυνοι αυτοί περιλαμβάνουν την έκθεση σε κακόβουλο λογισμικό, την απώλεια προσωπικών δεδομένων, και την υποστήριξη παράνομων δικτύων που συχνά συνδέονται με άλλες μορφές οργανωμένης εγκληματικής δραστηριότητας. Αυτοί ακριβώς οι κίνδυνοι και τα μειονεκτήματα αναλύονται στην αμέσως επόμενο κεφάλαιο.

ΜΕΙΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΚΙΝΔΥΝΟΙ ΠΕΙΡΑΤΕΙΑΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΧΡΗΣΤΗ

3.1 Εισαγωγή

Η χρήση υπηρεσιών παράνομης πρόσβασης σε προστατευόμενο οπτικοακουστικό περιεχόμενο μπορεί να φαίνεται δελεαστική. Ωστόσο, εκθέτουν τους χρήστες σε σημαντικούς κινδύνους, παράλληλα έχουν εκτεταμένες συνέπειες για αυτούς. Στη συνέχεια του κεφαλαίου αυτού, θα εξετάσουμε λεπτομερώς αυτούς τους κινδύνους και τις συνέπειες της χρήσης πειρατικού οπτικοακουστικού περιεχομένου, αναλύοντας τις νομικές, τεχνικές και ηθικές πτυχές αυτής της πρακτικής.[21]

3.2 Νομικές Συνέπειες

Πρώτον, οι νομικές επιπτώσεις της χρήσης πειρατικών τηλεοπτικών υπηρεσιών δεν μπορούν σε καμία περίπτωση να υποτιμώνται. Η παράνομη εκμετάλλευση προστατευόμενου περιεχομένου, αλλά και η μη εξουσιοδοτημένη/αδειοδοτημένη από τους νόμιμους δικαιούχους πρόσβαση σε αυτό, είναι παράνομη και συνιστά άμεση παραβίαση του δικαίου της πνευματικής ιδιοκτησίας. Οι νόμιμοι δικαιούχοι, , έχουν κάθε δικαίωμα να κινηθούν νομικά εναντίον πειρατών αλλά και τελικών χρηστών, φυσικών προσώπων και επιχειρήσεων, που επιδίδονται σε τέτοιες δραστηριότητες. Αυτό μπορεί να οδηγήσει σε σοβαρές νομικές συνέπειες, συμπεριλαμβανομένων, αγωγών, έως και φυλάκισης. Οι αγωγές που υποβάλλονται από νόμιμους δικαιούχους περιεχομένου μπορούν επίσης να επιφέρουν σημαντικές οικονομικές κυρώσεις που υπερβαίνουν κατά πολύ το κόστος των νόμιμων συνδρομών. Στο θέμα αυτό θα αναφερθούμε εκτενώς στην συνέχεια στα κεφάλαια για το υφιστάμενο νομοθετικό πλαίσιο (όπου γίνεται σαφής η ποινική διάσταση του φαινομένου) και τα μέτρα για την αντιμετώπιση της πειρατείας.[22]

3.3 Θέματα Απώλειας Προσωπικών Δεδομένων

Το θέμα απώλειας προσωπικών δεδομένων είναι μια επιπλέον σημαντική ανησυχία κατά τη χρήση παράνομων τηλεοπτικών υπηρεσιών. Τα προσωπικά δεδομένα των χρηστών

μπορούν να κλαπούν και να χρησιμοποιηθούν από εγκληματίες του διαδικτύου που ελέγχουν αυτές τις πλατφόρμες. Οι παράνομες υπηρεσίες ενδέχεται να παρακολουθούν και να καταγράφουν τις δραστηριότητες των χρηστών χωρίς τη γνώση ή τη συγκατάθεσή τους, μοιράζοντας ενδεχομένως τα δεδομένα αυτά με τρίτους. Η ανεπιθύμητη παρακολούθηση και εκμετάλλευση προσωπικών δεδομένων, τα οποία οι εγκληματίες του διαδικτύου θεωρούν ως το σύγχρονο «χρυσό», μπορεί να αποφέρει στους τελευταίους τεράστια κέρδη εις βάρος ανυποψίαστων χρηστών.

3.4 Κακή Ποιότητα και Αναξιοπιστία

Η ποιότητα και η αξιοπιστία των παράνομων υπηρεσιών είναι συχνά υποδεέστερες. Οι χρήστες αντιμετωπίζουν συχνά διακοπές, χαμηλή ανάλυση και προβλήματα με τη λειτουργία του buffering, με αποτέλεσμα να υποβαθμίζεται η εμπειρία θέασης. Σε αντίθεση με τις νόμιμες συνδρομητικές υπηρεσίες, οι πειρατικές πλατφόρμες δεν προσφέρουν υποστήριξη πελατών για την αντιμετώπιση ενδεχόμενων τεχνικών προβλημάτων. Αυτό σημαίνει ότι αν προκύψουν προβλήματα, οι χρήστες δεν έχουν καμία δυνατότητα αναζήτησης βοήθειας ή επίλυση.

3.5 Ηθικές και Δεοντολογικές Διαστάσεις

Η παράνομη πρόσβαση σε προστατευόμενο περιεχόμενο βλάπτει τους νόμιμους δικαιούχους (δημιουργούς, ερμηνευτές, εκτελεστές, παραγωγούς, συνδρομητικούς παρόχους, κλπ.) στερώντας τους έσοδα.[23] Αυτό υπονομεύει τη βιωσιμότητα της βιομηχανίας ψυχαγωγίας, επηρεάζοντας όλους, από τους ηθοποιούς και τους σκηνοθέτες μέχρι τους σεναριογράφους και τους τεχνικούς αποτελώντας με αυτό τον τρόπο τροχοπέδη στην ανάπτυξη των τεχνών και του πολιτισμού. Επιπλέον, η χρήση παράνομων τηλεοπτικών υπηρεσιών ενισχύει τις παράνομες επιχειρήσεις, συμβάλλοντας σε ευρύτερες παράνομες δραστηριότητες που μπορεί να περιλαμβάνουν το οργανωμένο έγκλημα. Επιλέγοντας πειρατικό περιεχόμενο, οι χρήστες χρηματοδοτούν και επιτρέπουν τη διατήρηση αντίστοιχων παράνομων επιχειρήσεων. Στο θέμα αυτό αναφερόμαστε εκτενώς στην ενότητα για τις αλυσίδες αξίας των πειρατικών υπηρεσιών πρόσβασης σε πειρατικό περιεχόμενο μέσω διαδικτύου, καθώς και στην ενότητα για το υφιστάμενο νομοθετικό πλαίσιο.

3.6 Ζητήματα Απόδοσης Συσκευής

Η χρήση πειρατικών τηλεοπτικών υπηρεσιών μπορεί να οδηγήσει σε προβλήματα απόδοσης των συσκευών. Το κακόβουλο λογισμικό και το διαφημιστικό λογισμικό από τις πειρατικές υπηρεσίες μπορεί να επιβραδύνει σημαντικά την απόδοση της συσκευής, να επιβραδύνει την σύνδεση στο διαδίκτυο και, μακροπρόθεσμα, να προκαλέσει βλάβη που μπορεί να απαιτήσει δαπανηρές επισκευές. Σε ορισμένες περιπτώσεις, η βλάβη που προκαλείται από κακόβουλο λογισμικό μπορεί να καταστήσει μια συσκευή εντελώς μη λειτουργική.

3.7 Κίνδυνοι Ασφαλείας

Ο μεγαλύτερος όμως κίνδυνος, που άμεσα σχετίζεται με όλα τα παραπάνω, είναι οι κίνδυνοι ασφαλείας από τη χρήση παράνομων υπηρεσιών. Οι κίνδυνοι ασφαλείας που συνδέονται με τη χρήση παράνομων τηλεοπτικών υπηρεσιών είναι πολύπλευροι και αποτελούν σοβαρές απειλές για τους χρήστες. Οι κίνδυνοι αυτοί μπορεί να έχουν άμεσες και μακροπρόθεσμες συνέπειες.

Ένας από τους σημαντικότερους κινδύνους ασφαλείας των παράνομων υπηρεσιών είναι οι επιπλοκές που προκαλούν τα κακόβουλα λογισμικά και οι ιοί. Αυτά τα κακόβουλα προγράμματα (malware) μπορεί να είναι ενσωματωμένα στο λογισμικό ή στους συνδέσμους ροής που παρέχουν οι πειρατικές πλατφόρμες. Το κακόβουλο λογισμικό είναι ένας τύπος λογισμικού που έχει σχεδιαστεί για να διαταράξει, να βλάψει ή να αποκτήσει μη εξουσιοδοτημένη πρόσβαση σε ένα υπολογιστικό σύστημα. Αυτό μπορεί, σε αρκετές περιπτώσεις, να περιλαμβάνει διαφημιστικό λογισμικό, το οποίο συχνά συνοδεύει πειρατικό περιεχόμενο και κατακλύζει τους χρήστες με ανεπιθύμητες διαφημίσεις και επιβραδύνει τη συσκευή, οδηγώντας ενδεχομένως και σε περαιτέρω μολύνσεις. Το spyware είναι ένας άλλος τύπος κακόβουλου λογισμικού που παρακολουθεί και συλλέγει κρυφά προσωπικές πληροφορίες από τους χρήστες χωρίς τη γνώση τους, παρακολουθώντας τις συνήθειες περιήγησης, καταγράφοντας κωδικούς πρόσβασης και αποκτώντας πρόσβαση σε ευαίσθητα δεδομένα. Το ransomware είναι επίσης ένας ιδιαίτερα επικίνδυνος τύπος κακόβουλου λογισμικού, κρυπτογραφεί τα αρχεία του χρήστη και απαιτεί πληρωμή (λύτρα) για την αποκατάσταση της πρόσβασης, οδηγώντας σε απώλεια δεδομένων και σημαντικό οικονομικό κόστος. Τέλος, οι ιοί είναι ένας κακόβουλος κώδικας που προσκολλάται σε νόμιμα προγράμματα ή αρχεία, εξαπλώνονται σε όλο το σύστημα, αλλοιώνουν τα δεδομένα και προκαλούν εκτεταμένες ζημιές στο λειτουργικό σύστημα.

Επιπροσθέτως, οι υπηρεσίες πειρατικού οπτικοακουστικού περιεχομένου χρησιμοποιούν συχνά τακτικές phishing για να εξαπατήσουν τους χρήστες και να τους οδηγήσουν στην παροχή προσωπικών και οικονομικών δεδομένων. Αυτές οι επιθέσεις είναι δύσκολο να εντοπιστούν. Οι χρήστες μπορεί να οδηγούνται σε μια ψεύτικη σελίδα σύνδεσης που μπορεί να φαίνεται νόμιμη αλλά έχει σχεδιαστεί για να κλέψει τα προσωπικά τους στοιχεία. Οι χρήστες μπορεί επίσης να λάβουν μηνύματα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου που υποτίθεται ότι προέρχονται από την πειρατική υπηρεσία και τους ζητούν να επαληθεύσουν τον λογαριασμό τους ή να παράσχουν κάποια στοιχεία πληρωμής.

Συνεπώς, βάσει των παραπάνω, γίνεται εύκολα αντιληπτό ότι πληροφορίες όπως ονόματα, διευθύνσεις, αριθμοί τηλεφώνου και διευθύνσεις ηλεκτρονικού ταχυδρομείου μπορούν να αποτελέσουν στοιχεία παράνομων συναλλαγών, να συλλεχθούν και να πωληθούν στο dark web ή να χρησιμοποιηθούν με άλλους κακόβουλους τρόπους. Μέσω της κλοπής προσωπικών στοιχείων, οι εγκληματίες του κυβερνοχώρου μπορούν να παραβιάσουν ακόμα και τραπεζικούς λογαριασμούς, υποβάλλοντας αιτήσεις για δάνεια ή διεξάγοντας άλλες κακόβουλες δραστηριότητες στο όνομα του χρήστη.

Μια άλλη σοβαρή απειλή είναι ότι οι μολυσμένες συσκευές μπορούν να γίνουν μέρος ενός botnet, δηλαδή ενός δικτύου παραβιασμένων υπολογιστών που χρησιμοποιούνται για την

εκτέλεση συντονισμένων επιθέσεων στο διαδίκτυο, όπως επιθέσεις κατανεμημένης άρνησης παροχής υπηρεσιών (DDoS), χωρίς φυσικά να το γνωρίζει ο χρήστης. Ο τρόπος είναι σχετικά απλός, τα trojans απομακρυσμένης πρόσβασης (RAT) επιτρέπουν στους επιτιθέμενους να αποκτήσουν πλήρη έλεγχο της συσκευής του χρήστη, αποκτώντας τη διαχείριση προσωπικών αρχείων, ενεργοποιώντας webcams και μικρόφωνα και εκτελώντας οποιαδήποτε ενέργεια εν αγνοία του χρήστη.

Η χρήση πειρατικών υπηρεσιών τηλεόρασης μπορεί, τέλος, να θέσει σε κίνδυνο την ασφάλεια ολόκληρου του δικτύου στο οποίο είναι συνδεδεμένη η συσκευή. Το κακόβουλο λογισμικό από πειρατικές υπηρεσίες μπορεί να εξαπλωθεί σε ολόκληρο το οικιακό δίκτυο ή το δίκτυο γραφείου, επηρεάζοντας άλλες συνδεδεμένες συσκευές.

Όσον αφορά τις μακροπρόθεσμες επιπτώσεις, μόλις μια συσκευή τεθεί σε κίνδυνο, μπορεί να παραμείνει ευάλωτη ακόμη και μετά την απομάκρυνση της αρχικής απειλής. Αυτή η επίμονη κατάσταση μπορεί να οδηγήσει σε επαναλαμβανόμενα προβλήματα ασφαλείας. Η αντιμετώπιση των ζημιών που προκαλούνται από κακόβουλο λογισμικό και επιθέσεις στον κυβερνοχώρο μπορεί να είναι δαπανηρή, απαιτώντας την λήψη επαγγελματικών υπηρεσιών πληροφορικής, προσπάθειες ανάκτησης δεδομένων και πιθανή αντικατάσταση του υλικού που έχει τεθεί σε κίνδυνο.

3.8 Συμπεράσματα

Η χρήση παράνομων υπηρεσιών, παρά τη δελεαστική προοπτική του χαμηλού κόστους ΟΑ περιεχομένου, συνοδεύεται από σημαντικούς κινδύνους και εκτεταμένες συνέπειες για τους χρήστες. Οι νομικές επιπτώσεις περιλαμβάνουν σοβαρές ποινικές και οικονομικές κυρώσεις, καθώς η πρόσβαση σε πειρατικό περιεχόμενο συνιστά παραβίαση των νόμων περί πνευματικής ιδιοκτησίας. Επιπλέον, οι χρήστες αντιμετωπίζουν ζητήματα απώλειας προσωπικών δεδομένων, καθώς οι προσωπικές και οικονομικές τους πληροφορίες μπορεί να κλαπούν και να χρησιμοποιηθούν από εγκληματίες του διαδικτύου. Η ποιότητα και η αξιοπιστία των υπηρεσιών πειρατικού οπτικοακουστικού περιεχομένου είναι επίσης υποδεέστερες, με συχνές διακοπές και χαμηλή ανάλυση. Επιπλέον, υποστηρίζονται παράνομες επιχειρήσεις που μπορεί να σχετίζονται με το οργανωμένο έγκλημα. Οι συσκευές των χρηστών μπορούν επίσης να υποστούν ζημιές από κακόβουλο λογισμικό που επιβραδύνει την απόδοση και μπορεί να προκαλέσει δαπανηρές βλάβες. Στην συνέχεια, θα εστιάσουμε σε μια ακόμα διάσταση των αρνητικών συνεπειών της πειρατείας, και συγκεκριμένα στις οικονομικές συνέπειες τόσο για τους παρόχους όσο και για το δημόσιο, αναλύοντας πώς η πειρατεία επηρεάζει τα έσοδα και την οικονομική βιωσιμότητα των επιχειρήσεων και της ευρύτερης οικονομίας της χώρας.

ΔΙΑΦΥΓΟΝΤΑ ΕΣΟΔΑ ΤΩΝ ΠΑΡΟΧΩΝ ΚΑΙ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ

4.1 Εισαγωγή

Εκτός από τις επιπτώσεις που αναφέρθηκαν παραπάνω, η σημαντικότερη ίσως αρνητική επίδραση της πειρατείας αφορά την οικονομία. Στο κεφάλαιο αυτό, αρχικά θα παρουσιαστούν κάποια βασικά στοιχεία που αφορούν τη συνδρομητική τηλεόραση στην Ελλάδα, προκειμένου να διαμορφωθεί μια σαφής εικόνα του πλαισίου λειτουργίας της αγοράς αυτής. Στη συνέχεια, θα εστιάσουμε στα διαφυγόντα έσοδα του δημόσιου και του ιδιωτικού τομέα εξαιτίας της πειρατείας, αναλύοντας τις οικονομικές συνέπειες για το κράτος και τις ιδιωτικές επιχειρήσεις. Ιδιαίτερη έμφαση θα δοθεί επίσης στις απώλειες σε θέσεις εργασίας και μισθούς, καταδεικνύοντας τον αρνητικό αντίκτυπο της πειρατείας στην αγορά εργασίας. Το κεφάλαιο ολοκληρώνεται με μια εκτίμηση των εσόδων των μεγάλων ΠΑΕ του ελληνικού ποδοσφαιρικού πρωταθλήματος από τους παρόχους συνδρομητικής τηλεόρασης. Με την ανάλυση αυτή, θα αναδειχθεί η σημαντική συμβολή των παρόχων συνδρομητικής τηλεόρασης στον ελληνικό αθλητισμό, υπογραμμίζοντας τη σημασία της νόμιμης συνδρομητικής τηλεόρασης για τη χρηματοδότηση και την ανάπτυξη του ποδοσφαίρου στην Ελλάδα.

4.2 Το Κόστος Συνδρομών

Η παρούσα ενότητα διερευνά το δυνητικό κόστος της μηνιαίας επιβάρυνσης ενός χρήστη πειρατικής συνδρομής, υπό την παραδοχή ότι άλλως θα προέβαινε στην αγορά νόμιμων συνδρομών, ικανών να καλύψουν το περιεχόμενο στο οποίο έχει πρόσβαση. Από την εν λόγω ανάλυση προκύπτουν τα εξής:

- Το κόστος περιεχομένου ενός πειρατικού κουτιού δεν αφορά μόνο σε Έλληνες παρόχους, αλλά και σε παρόχους σε πολλά κράτη του εξωτερικού. Μάλιστα, λόγω του όγκου του περιεχομένου, αυτό πολλές φορές δεν περιορίζεται σε έναν πάροχο ανά χώρα αλλά σε περισσότερους από έναν.

- Δεν ελήφθησαν υπόψιν σημαντικές παράμετροι που δυνητικά θα μπορούσαν να αυξήσουν κατά πολύ το κόστος. Ειδικότερα, επιλέχθηκε πειρατικό κουτί (box, επειδή είναι πιο διαδεδομένο στην ελληνική αγορά και στον μέσο χρήστη που θέλει να βλέπει TV) και όχι streaming URL (m3u), παρότι το τελευταίο μπορεί να έχει σημαντικά μεγαλύτερο αριθμό καναλιών. Στο box δεν ελήφθησαν υπόψιν υπηρεσίες κανάλια που παρέχουν ταινίες και σειρές on demand («μη γραμμικά»). Επίσης, δεν ελήφθησαν υπόψιν κανάλια που αφορούν καθαρά σε μουσική εντός του κουτιού. Τέλος, οι τιμές που παραθέτουν οι πάροχοι ανά τον κόσμο, συμπεριλαμβάνουν τον ΦΠΑ. Στη συνέχεια, κάνουμε μία εκτίμηση για τα διαφυγόντα έσοδα του κράτους στην Ελλάδα (ειδικό τέλος 10% και ΦΠΑ 24%). Όλες οι τιμές είναι σε ευρώ και η τιμολόγηση γίνεται ως εάν να αγόραζαν stand alone συνδρομητική.

Για την Ελλάδα, το φθηνότερο συνδρομητικό πακέτο [ISP package] ανέρχεται με τελική τιμή στον καταναλωτή στα €13,29 τον μήνα (σχεδόν €160 το έτος) και το πιο ακριβό, στα €36,69 τον μήνα (ή περίπου €440 τον χρόνο). Αθροίζοντας τις τιμές όλων των διαθέσιμων συνδρομητικών, προκύπτει ένα σύνολο της τάξης των €118,50 μηνιαίως, ή εναλλακτικά, €1.422 ετησίως. Εστιάζοντας στις Ευρωπαϊκές χώρες μαζί με το Ισραήλ και την Τουρκία, προκύπτει ότι η μέση τιμή των φθηνότερων πακέτων ανέρχεται στα €18,92, ενώ η μέση τιμή των ακριβότερων πακέτων είναι €41,27 (βλ. Παράρτημα 2). Δηλαδή, βρίσκουμε πως για την Ελλάδα οι νόμιμες τιμές είναι χαμηλότερες από τις μέσες τιμές των Ευρωπαϊκών χωρών (πλέον Ισραήλ και Τουρκίας) (Πίνακας 4.1).

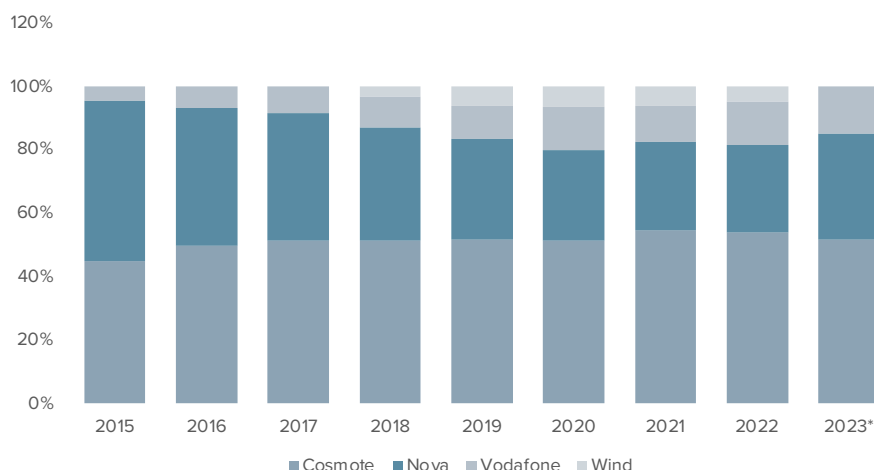
Πίνακας 4.1 Τιμές για τις νόμιμες συνδρομές από τους παρόχους τηλεπικοινωνιών

	Ελάχιστη τιμή	Μέγιστη τιμή
Ελλάδα	€ 13,29	€ 36,69
	Μέση ελάχιστη τιμή	Μέση μέγιστη τιμή
Σύνολο των χωρών	€ 18,92	€ 41,27

4.3 Η Αυξητική Τάση του Πληθυσμού των Συνδρομητών

Με βάση την έκθεση της Εθνικής Επιτροπής Τηλεπικοινωνιών και Ταχυδρομείων για το 2022 (ΕΕΤΤ, 2022), συγκεντρώνουμε στοιχεία συνδρομητικής τηλεόρασης. Πιο συγκεκριμένα, υπολογίζουμε ανά πάροχο το μερίδιο αγοράς (Διάγραμμα 4.1) και τον αριθμό συνδρομών (Διάγραμμα 4.2), αντίστοιχα. Αναλυτικότερα, αντλώντας στοιχεία από το Διάγραμμα 1.70 και τον Πίνακα 1.15 της εν λόγω έκθεσης, προκύπτουν τα δύο παρακάτω Διαγράμματα.

Διάγραμμα 4.1 Μερίδιο αγοράς ανά πάροχο στον τομέα τηλεπικοινωνιών της Ελλάδας

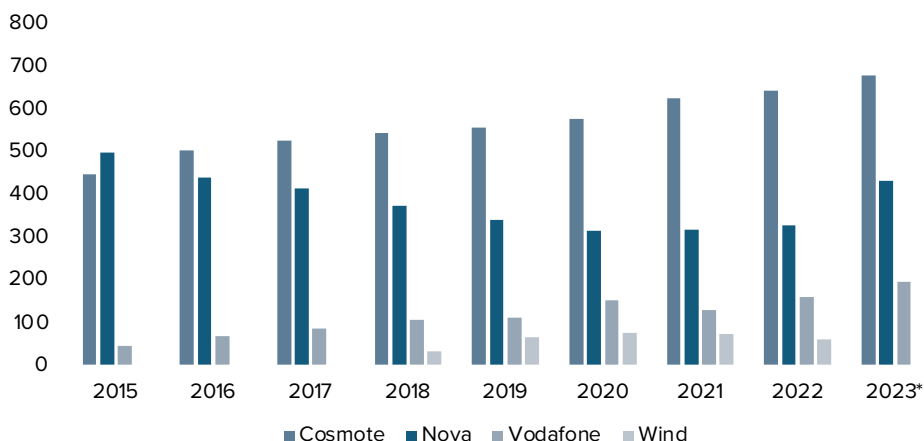

Πηγή: EETT (2022). Σημείωση: (*) υποδηλώνει προσωρινά στοιχεία.

Σύμφωνα με τα μερίδια αγοράς που απεικονίζονται στο Διάγραμμα 4.1, η COSMOTE κατέχει διαχρονικά σχεδόν το ήμισυ της εγχώριας αγοράς (54% το 2022, και 52% σύμφωνα με τα προσωρινά στοιχεία για το 2023) και στη συνέχεια ακολουθεί η NOVA με περίπου 30% τα τελευταία έτη. Η VODAFONE κατέχει μερίδιο 13% το 2022 (15% σύμφωνα με προσωρινά στοιχεία για το 2023). Να σημειώσουμε επίσης ότι η HOL και η CYTA απορροφήθηκαν δια συγχωνεύσεως από την VODAFONE το 2016 και το 2019 αντίστοιχα, και ότι η WIND απορροφήθηκε δια συγχωνεύσεως από την NOVA το 2023.

Στο Διάγραμμα 4.2 απεικονίζεται ο ετήσιος αριθμός συνδρομών των εταιρειών στον ελληνικό τομέα τηλεπικοινωνιών.

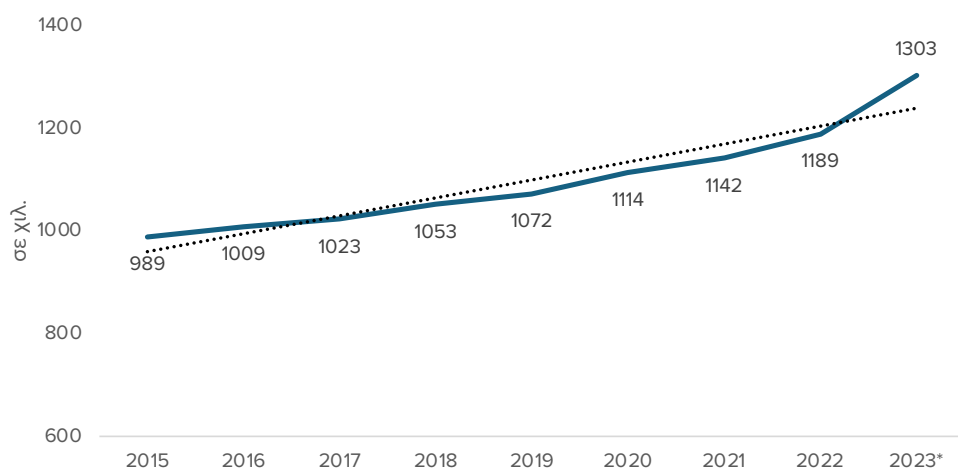
Διάγραμμα 4.2 Αριθμός συνδρομητών ανά πάροχο στην Ελλάδα

Πηγή: EETT (2022)

Σύμφωνα με τα δεδομένα της ίδιας έκθεσης για το 2022, η COSMOTE έχει 643 χιλ. συνδρομητές, η NOVA 326 χιλ., ενώ η VODAFONE υποστηρίζει 160 χιλ. συνδρομές. Με βάση τα προσωρινά στοιχεία για το 2023, οι συνδρομητές για COSMOTE, NOVA και VODAFONE ανέρχονται σε 677 χιλ., 432 χιλ. και 194 χιλ., αντίστοιχα. Τέλος, παρατηρώντας την διαχρονική εξέλιξη των συνδρομών στους παρόχους στην Ελλάδα (βλ. Διάγραμμα 4.3), διαπιστώνουμε εύκολα ότι υπάρχει μία ανοδική τάση, με την σωρευτική μεταβολή την περίοδο 2015 – 2022 (2023) να ισούται με 20,2% και 31,7%.

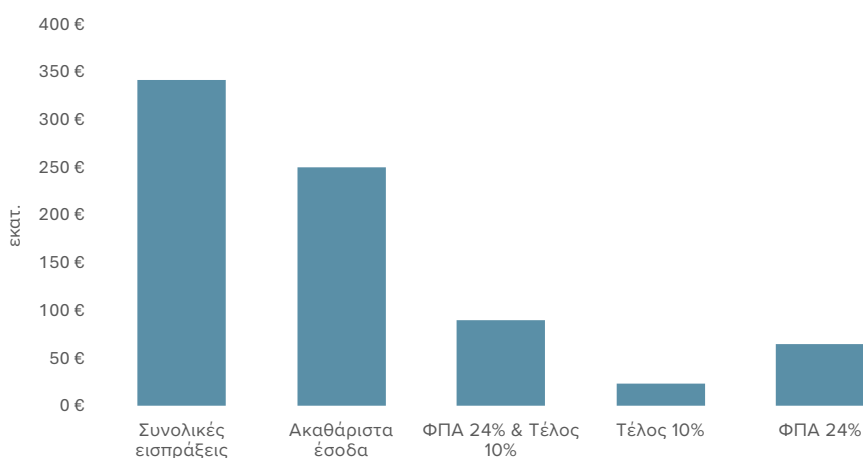
Διάγραμμα 4.3 Εξέλιξη συνδρομών συνδρομητικής τηλεόρασης, 2013-2022

Πηγή: ΕΕΤΤ (2022)

Σύμφωνα με στοιχεία της ΕΕΤΤ, ο κύκλος εργασιών το 2023 ανέρχεται συνολικά στα €251,992 εκατ. (βλ. Διάγραμμα 4.4) και ο αριθμός συνδρομητών σε 1,246 εκατ. το 2023 κατά μέσο όρο (β' εξάμηνο 2022 1,189 εκατ. και α' εξάμηνο 2023 1,303 εκατ.).

Διάγραμμα 4.4 Νόμιμα ποσά για το 2023 κατά μέσο όρο

Συνεπώς, η μέση μηνιαία τιμή εσόδων ανά συνδρομή υπολογίζεται περίπου στα €16,85. Ωστόσο, η μέση τελική τιμή στον καταναλωτή ανέρχεται στα €22,98 τον μήνα, καθώς υπάρχει αρχική προσαύξηση με τέλος 10%, και μετά προστίθεται ο ΦΠΑ 24%: . Με άλλα λόγια, οι συνολικές εισπράξεις για το 2023, κατά μέσο όρο, ανέρχονται σε σχεδόν €343,6 εκατ., και το τέλος 10% μαζί με τον ΦΠΑ 24% σε περίπου €91,7 εκατ.

4.4 Απώλειες Βάσει Σεναρίων των 800 χιλ. Χαμένων Συνδρομών

Σύμφωνα με την (EUIPO 2023b), η παροχή παρανόμων υπηρεσιών πρόσβασης σε πειρατικό περιεχόμενο μέσω διαδικτύου αποτελεί ένα από τα προτιμώμενα κανάλια για πρόσβαση σε παράνομο περιεχόμενο. Συγκεκριμένα, σε μελέτη για την ΕΕ27 για το έτος 2023, μόνο το 19% όσων κατανάλωσαν πειρατικό περιεχόμενο δήλωσαν ότι χρησιμοποίησαν παράνομες διαδικτυακές υπηρεσίες, ποσοστό που δεν διαφέρει σημαντικά μεταξύ των ευρωπαϊκών χωρών. Βάσει των στοιχείων των EUIPO (2019) και AAPA (2022), εκτιμάται ότι οι παράνομες συνδέσεις είναι κοντά στις 800 χιλιάδες (με αναγωγή στον συνολικό πληθυσμό κυμαίνεται μεταξύ των 650 χιλιάδων έως και 850 χιλιάδων).[24]

Εναλλακτικά, η διείσδυση της συνδρομητικής τηλεόρασης στην Ελλάδα ανέρχεται στο 25%, σύμφωνα με τα επίσημα στοιχεία που συγκέντρωσε η διεθνής εταιρεία τεχνολογικής ανάλυσης και συμβουλευτικής Omdia.[25] Η έρευνα της Omdia, που περιλαμβάνει διάφορες χώρες, κατέδειξε ότι η Ελλάδα συγκαταλέγεται στις χώρες με τον χαμηλότερο αριθμό συνδρομητών.[26] Συγκεκριμένα, η Ελλάδα καταγράφει τη χαμηλότερη διείσδυση συνδρομητικής τηλεόρασης στην Ευρώπη, ξεπερνώντας μόνο την Ιταλία. Αυτό ισχύει ακόμη και όταν λαμβάνεται υπόψη η διείσδυση του SVoD. Σε αυτή τη περίπτωση, μάλιστα, η Ελλάδα είναι τελευταία, καθώς την ξεπερνά και η Ιταλία. Η μέση διείσδυση της συνδρομητικής τηλεόρασης στην ομάδα των χωρών της ΕΕ-27 (σταθμισμένη με τον αριθμό των νοικοκυριών[27] ανά χώρα) είναι 67%, δηλαδή, έναντι της Ελλάδας υπάρχει μια διαφορά 42 ποσοστιαίων μονάδων, γεγονός που σχετίζεται άμεσα με την ευρεία διάδοση της πειρατείας στη χώρα μας.

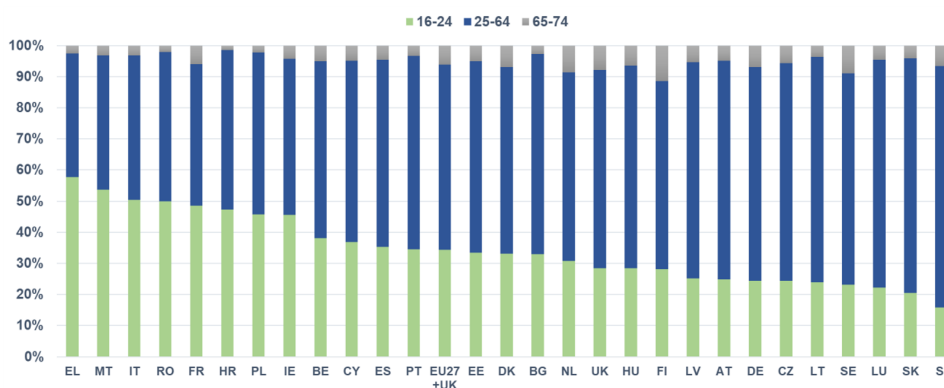
Για να προσεγγίσουμε το μέγεθος της πειρατείας, αρχικά επιλέξαμε από τις χώρες της ΕΕ-27 εκείνες με Δείκτη Αγοραστικής Δύναμης[28] χαμηλότερο από το 100 (τον μέσο όρο στην ΕΕ-27), σχηματίζοντας με αυτόν τον τρόπο μια ομάδα χωρών οικονομικά συγκρίσιμη με την Ελλάδα. Στη συνέχεια, από την ομάδα που προέκυψε, αφαιρέσαμε και τις χώρες Ρουμανία και Πορτογαλία, όπου η διείσδυση της συνδρομητικής τηλεόρασης υπερβαίνει το 100% και θα μπορούσαν να θεωρηθούν σαν ειδικές περιπτώσεις. Η Ελλάδα εξακολουθεί να υστερεί σημαντικά σε σύγκριση και με αυτήν την ομάδα. Η διαφορά της διείσδυσης τώρα ανέρχεται σε 20 ποσοστιαίες μονάδες (45% έναντι 25%).

Αν υποθέσουμε ότι το 70% - 90% αυτής της διαφοράς οφείλεται στην πειρατεία, η ανάλυση αποδίδει περίπου 650 – 850 χιλιάδες παράνομους χρήστες μέσω πειρατείας.

Πολλαπλασιάζοντας τις 800 χιλιάδες με 20 ευρώ που είναι ο μέσος όρος μιας «αξιόπιστης» πειρατικής συνδρομής ανά μηνά,[29] προκύπτει ότι τα έσοδα των πειρατικών κυκλωμάτων ανέρχονται στα 16 εκατ. ευρώ τον μήνα ή στα 192 εκατ. ευρώ τον χρόνο.

Επίσης, σύμφωνα με έρευνα της EUIPO (2023c), στην Ελλάδα παρατηρείται υψηλότερο ποσοστό θέασης πειρατικού περιεχομένου σε σχέση με τον μέσο όρο της ΕΕ (20% στην Ελλάδα σε σύγκριση με 12% στην Ε.Ε.). Συγκεκριμένα, η Ελλάδα κατατάσσεται ως η χώρα με το δεύτερο υψηλότερο ποσοστό στην ΕΕ (το υψηλότερο ποσοστό, 21%, εντοπίζεται στη Βουλγαρία, ενώ το χαμηλότερο ποσοστό, 6%, στην Ουγγαρία). Σημαντικές είναι και οι παρατηρήσεις σχετικά με τα ποσοστά του πληθυσμού των νέων (16-24 ετών) που αποκτούν πρόσβαση σε παράνομες διαδικτυακές υπηρεσίες πρόσβασης σε πειρατικό περιεχόμενο σε κάθε ευρωπαϊκή χώρα. Σύμφωνα με τα στοιχεία, η Ελλάδα έχει το μεγαλύτερο ποσοστό νέων, πλησιάζοντας το 60% (Διάγραμμα 4.5). Όπως παρατηρείται, η Ελλάδα ανήκει στην ομάδα χωρών (Μάλτα, Ιταλία, Ρουμανία, Γαλλία, Ουγγαρία, Πολωνία και Ιρλανδία) όπου πάνω από το 40% του πληθυσμού που παρακολουθεί παράνομες υπηρεσίες διαδικτυακής πρόσβασης σε πειρατικό οπτικοακουστικό περιεχόμενο είναι νέοι. Στην ηλικιακή ομάδα 25-64, σε 9 χώρες (Σλοβενία, Σλοβακία, Λουξεμβούργο, Σουηδία, Λιθουανία, Τσεχία, Γερμανία, Αυστρία και Λετονία) το ποσοστό είναι πάνω από 70% (AAPA, 2022).

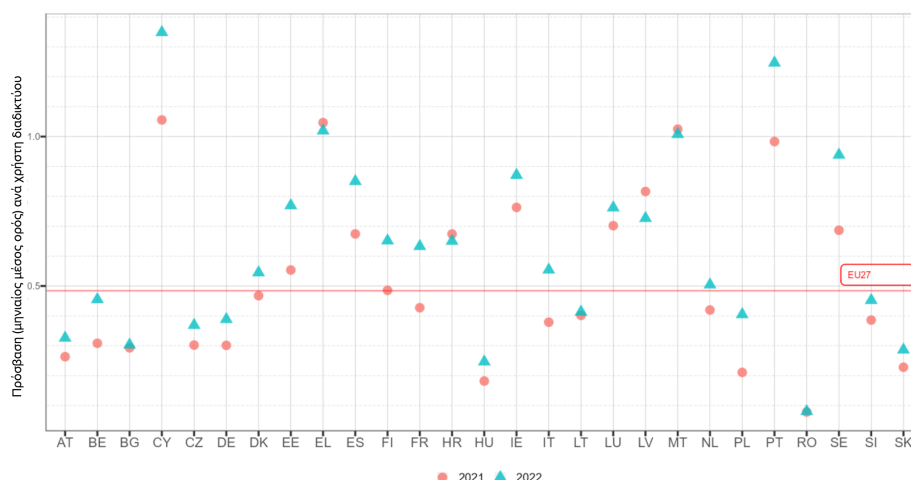
Διάγραμμα 4.5 Χρήστες παρανόμων υπηρεσιών διαδικτυακής πρόσβασης σε πειρατικό Οπτικοακουστικό περιεχόμενο: κατανομή ανά ηλικιακή ομάδα (2021)

Πηγή: AAPA 2022

Στη συνέχεια, αναφορικά με το είδος του περιεχομένου για το οποίο οι νέοι μεταξύ 15 και 24 ετών χρησιμοποιούν παράνομες υπηρεσίες διαδικτυακής πρόσβασης σε πειρατικό περιεχόμενο και τη συχνότητα χρήσης αυτών των υπηρεσιών, το EUIPO παρέχει χρήσιμα στοιχεία για το 2022.[30] Όπως προκύπτει, οι ανωτέρω παράνομες υπηρεσίες αφορούν στο λιγότερο δημοφιλές κανάλι σε σύγκριση με τα υπόλοιπα (ειδικευμένοι ιστότοποι, εφαρμογές κινητών, social media, δίκτυα ανταλλαγών). Ωστόσο, για την παράνομη πρόσβαση σε ζωντανή αναμετάδοση αθλημάτων, οι εν λόγω παράνομες διαδικτυακές υπηρεσίες χρησιμοποιήθηκαν πολύ συχνότερα (21%).

Διάγραμμα 4.6 Πειρατεία ζωντανών αθλητικών εκδηλώσεων ανά χώρα το 2021 και το 2022 και μέσος όρος της ΕΕ27

Πηγή: EUIPO 2023

Τα παραπάνω επιβεβαιώνονται και από στοιχεία για την πειρατεία ζωντανών αθλητικών εκδηλώσεων ανά χώρα το 2021 και το 2022 (Διάγραμμα 4.6). Ο μέσος όρος της ΕΕ27 ήταν 0,47 μηνιαίες προσβάσεις ανά χρήστη του διαδικτύου ανά μήνα το 2022, με την πειρατεία να αυξάνεται στις περισσότερες χώρες. Ορισμένες εξ αυτών, όπως η Βουλγαρία, η Ελλάδα, η Κροατία, η Λιθουανία, η Μάλτα και η Ρουμανία, δεν παρουσίασαν σημαντικές διακυμάνσεις. Η Λετονία παρουσίασε μείωση άνω του 10% το 2022 σε σχέση με το 2021.

Τέλος, εξαιρετικά ενδεικτικές για το μέγεθος του φαινομένου της πειρατείας στη Ελλάδα είναι οι απεικονίσεις από την πλατφόρμα της Google Analytics, που αναφέρονται στην περίοδο 1 Δεκεμβρίου 2021 έως 8 Δεκεμβρίου 2022 και καταγράφουν, κατά το ως άνω διάστημα, τις προσπάθειες που επιχείρησαν οι χρήστες να αποκτήσουν πρόσβαση σε μία σελίδα που έχει μπλοκαριστεί από την Επιτροπή για τη Γνωστοποίηση Διαδικτυακής Προσβολής Δικαιωμάτων Πνευματικής Ιδιοκτησίας και Συγγενικών Δικαιωμάτων (ΕΔΠΠΙ). Ο αριθμός καταγραφών είναι 2.267.819. Την περίοδο πριν ξεκινήσουν οι εντολές διακοπής της ΕΔΠΠΙ οι εμφανίσεις της σελίδας ήταν στο μηδέν, ενώ ο αριθμός των χρηστών ανέρχεται στους 1.021.036.

4.4.1 Πέντε υποθετικά σενάρια

Σύμφωνα με τα στοιχεία που αφορούν στο κόστος των συνδρομών των εγχώριων παρόχων, καθώς και την εκτίμηση του αριθμού των χρηστών πειρατικού οπτικοακουστικού περιεχομένου των 800 χιλ., προβαίνουμε σε επεξεργασία πέντε εναλλακτικών σεναρίων:

- Σενάριο 1: έστω ότι η τελική τιμή του πακέτου είναι στα €13,29 (100% συνδέσεων)
- Σενάριο 2: έστω ότι η τελική τιμή πακέτου είναι στα €22,98 (70% συνδέσεων)
- Σενάριο 3: έστω ότι η τελική τιμή πακέτου είναι στα €22,98 (85% συνδέσεων)

- Σενάριο 4: έστω ότι η τελική τιμή πακέτου είναι στα €22,98 (100% συνδέσεων)
- Σενάριο 5: έστω ότι η τελική τιμή του πακέτου είναι στα €36,69 (100% συνδέσεων)

Υποθέτουμε στα σενάρια Σ1, Σ4 και Σ5 ότι το 100% των συνδρομητών που θα διακόψουν να χρησιμοποιούν τις πειρατικές πλατφόρμες θα ενεργοποιήσουν νόμιμη σύνδεση. Στα σενάρια Σ2 και Σ3 υποθέτουμε ότι το 70% και 85%, αντίστοιχα, των συνδρομητών που θα διακόψουν να χρησιμοποιούν τις πειρατικές πλατφόρμες θα ενεργοποιήσουν νόμιμη σύνδεση. Τα σενάρια Σ1 και Σ5 μπορούν να θεωρηθούν ως τα λιγότερο ρεαλιστικά, ενώ τα σενάρια Σ2, Σ3 και Σ4 θεωρούνται τα πιο πιθανά. Με άλλα λόγια, το σενάριο Σ1 μπορεί να εκληφθεί ως το σενάριο με τις υποθετικές ελάχιστες απώλειες (lower bound) για τους παρόχους, ενώ το σενάριο Σ5 ως εκείνο με τις υποθετικές μέγιστες απώλειες (upper bound).

Βάσει αυτών των σεναρίων υπολογίζονται οι ετήσιες απώλειες εσόδων από την πειρατεία οπτικοακουστικού περιεχομένου για τους παρόχους συνδρομητικών υπηρεσιών, όσο και για το Ελληνικό Δημόσιο.

4.4.2 Απώλειες εσόδων για του παρόχους και το δημόσιο

Όπως αναφέρθηκε το φτηνότερο πακέτο ανέρχεται στα €13,29, ενώ το ακριβότερο στα €36,69. Βάσει αυτών, υπολογίζεται το ποσό που αναλογεί στο ειδικό τέλος 10% συνδρομητικής τηλεόρασης και στον ΦΠΑ 24%, ο οποίος επιβαρύνει και το ειδικό τέλος («φόρος στον φόρο»). Μάλιστα, τα κρατικά έσοδα σωρεύονται από το τέλος 10% συν τον ΦΠΑ 24%, με τον «υπαιτισσόμενος» ΦΠΑ να ισούται με 36,4%. Συνδυάζοντας τα συγκεκριμένα αποτελέσματα με τις εκτιμήσεις για το πιθανό τμήμα του πληθυσμού που δυνητικά αποτελεί τους βασικούς χρήστες των πειρατικών υπηρεσιών μπορούμε να κάνουμε τα ακόλουθα σενάρια για τον υπολογισμό των διαφυγόντων εσόδων.

Ο Πίνακας 4.2 παρουσιάζει τις οικονομικές απώλειες που υφίστανται οι εταιρείες παροχής συνδρομητικής τηλεόρασης εξαιτίας της πειρατείας, καθώς και τις απώλειες εσόδων από φόρους και τέλη για το δημόσιο, σε πέντε διαφορετικά σενάρια (Σ1, Σ2, Σ3, Σ4, Σ5). Οι στήλες του πίνακα παρέχουν διάφορα χρηματοοικονομικά στοιχεία: συνολικές απώλειες εσόδων που περιλαμβάνουν ΦΠΑ και ειδικό τέλος, απώλειες εσόδων χωρίς αυτούς τους φόρους, και συγκεκριμένα ποσά απωλειών από τον ΦΠΑ 24% και το ειδικό τέλος 10%.

Η ανάλυση καταδεικνύει ότι οι απώλειες των εσόδων για τις εταιρείες αυξάνονται σημαντικά κατά τη μετάβαση από το ένα σενάριο στο επόμενο. Συγκεκριμένα, το επίπεδο απωλειών σχεδόν διπλασιάζεται από το Σ1 στο Σ4 και υπερδιπλασιάζεται από το Σ2 στο Σ5, υπογραμμίζοντας ότι όσο αυξάνεται η κλίμακα της πειρατείας, τόσο αυξάνεται και η οικονομική ζημία. Ο Πίνακας 4.2 υπογραμμίζει τη σημαντική αρνητική οικονομική επίδραση της πειρατείας τόσο για τις εταιρείες συνδρομητικής τηλεόρασης όσο και για το δημόσιο. Οι απώλειες είναι ιδιαίτερα εκτεταμένες και αυξάνονται ραγδαία στα σενάρια, τονίζοντας την ανάγκη για αποτελεσματικά μέτρα κατά της πειρατείας. Τα δεδομένα καταδεικνύουν τη διπλή οικονομική απειλή – άμεσες απώλειες εσόδων για τις επιχειρήσεις και σημαντικές φορολογικές απώλειες για το δημόσιο από τον ΦΠΑ και το ειδικό τέλος.

Πίνακας 4.2 Απώλειες ετήσιων εσόδων από την πειρατεία, βάσει εναλλακτικών σεναρίων (σε εκατ. ευρώ)

Σενάριο	Συνολικές εισπράξεις	Ακαθάριστα έσοδα	ΦΠΑ 24% & Τέλος 10%	Τέλος 10%	ΦΠΑ 24%
Σ1	127,58	93,54	34,05	9,35	24,69
Σ2	154,45	113,23	41,22	11,32	29,89
Σ3	187,54	137,50	50,05	13,75	36,30
Σ4	220,64	161,76	58,88	16,18	42,70
Σ5	352,22	258,23	94,00	25,82	68,17

4.4.3 Απώλειες σε όρους ΑΕΠ και απασχόλησης για το σύνολο της οικονομίας

Οι αρνητικές επιπτώσεις όμως της πειρατικής δραστηριότητας δεν αφορούν μόνο τις εταιρείες του κλάδου και τους εργαζομένους τους. Η επίδρασή τους εκτείνεται στο σύνολο της οικονομίας. Έτσι, για το σκοπό αυτό χρησιμοποιούμε το οικονομετρικό μοντέλο που χρησιμοποιήθηκε για την αξιολόγηση του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (Ελλάδα 2.0) για λογαριασμό της Ελλάδας[31] βασιζόμενοι στα τελευταία διαθέσιμα στοιχεία του ΟΟΣΑ. Ο Πίνακας 4.3 παρουσιάζει τις ετήσιες οικονομικές απώλειες που υφίσταται η συνολική οικονομία λόγω της πειρατείας, σε όρους εσόδων, ΑΕΠ και θέσεων απασχόλησης για πέντε διαφορετικά σενάρια (Σ1, Σ2, Σ3, Σ4, Σ5):

Πίνακας 4.3 Εκτιμώμενες ετήσιες οικονομικές απώλειες από την πειρατεία

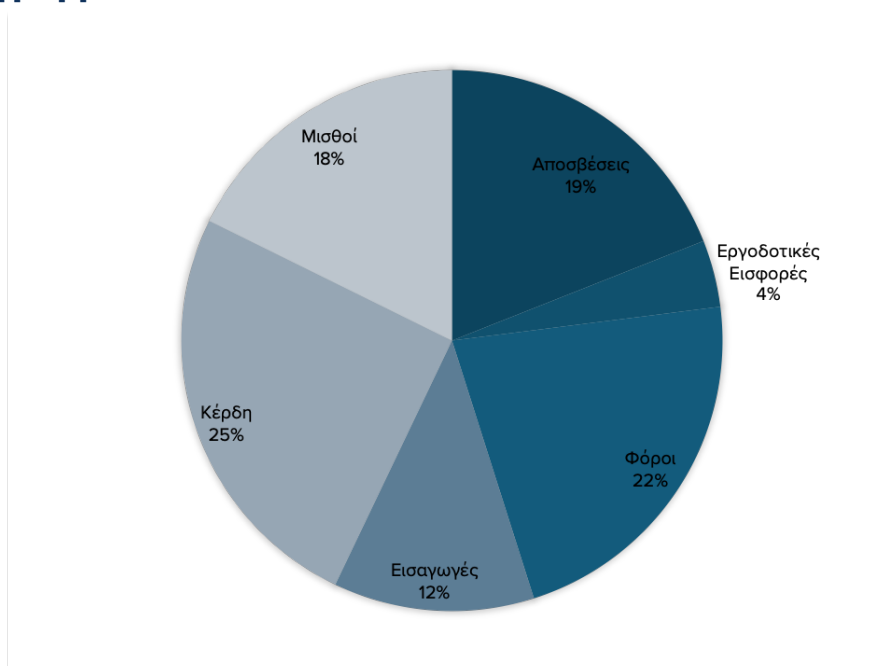
Σενάριο	ΑΕΠ (σε εκατ. ευρώ)	Απασχόληση (θέσεις εργασίας)
Σ1	150,37	1.873
Σ2	182,01	2.267
Σ3	220,97	2.753
Σ4	259,96	3.238
Σ5	415,82	5.170

Οι απώλειες σε όρους ΑΕΠ για το σύνολο της ελληνικής οικονομίας, στα (πιο ρεαλιστικά) σενάρια Σ2, Σ3 και Σ4 κυμαίνονται μεταξύ €182 εκατ. και €260 εκατ., ενώ σύμφωνα με το σενάριο Σ5 μπορούν να υπερβούν τα €415 εκατ. Όσον αφορά τις θέσεις απασχόλησης, στα πιο πιθανά σενάρια Σ2 – Σ4 κυμαίνονται μεταξύ 2,3 και 3,2 χιλιάδων, ενώ στο σενάριο Σ5 ξεπερνούν τις 5 χιλιάδες.

4.4.4 Απώλειες καθαρών φόρων, μισθών και κερδών

Στην συνέχεια εφαρμόζουμε ένα υπόδειγμα υπολογισμού των συνιστωσών κόστους στη διαμόρφωση των τιμών στις τηλεπικοινωνίες.[32] Για τον σκοπό αυτό κάνουμε χρήση των τελευταίων διαθεσίμων από την ΕΛΣΤΑΤ πινάκων Προσφοράς και Χρήσης (supply and use tables) για την ελληνική οικονομία. Τα αποτελέσματα της ανάλυσης αυτής συνοψίζονται στο Διάγραμμα 4.7, το οποίο μας επιτρέπει συνεπώς στην βάση των σεναρίων που προηγήθηκαν να υπολογίσουμε τα διαφυγόντα κέρδη των παρόχων, τα επιπλέον έσοδα πέρα από το τέλος 10% και του ΦΠΑ που χάνει το ελληνικό δημόσιο, καθώς και τις απώλειες που έχουν οι εργαζόμενοι.

Διάγραμμα 4.7 Συνιστώσες κόστους του κλάδου των τηλεπικοινωνιών

Ο Πίνακας 4.4 παρουσιάζει τις ετήσιες οικονομικές απώλειες που υφίστανται οι εταιρείες συνδρομητικής τηλεόρασης εξαιτίας της πειρατείας, αναλύοντας τις απώλειες σε καθαρούς φόρους (εταιρικοί φόροι), μισθούς και κέρδη για τα πέντε διαφορετικά σενάρια (Σ1, Σ2, Σ3, Σ4, Σ5):

Πίνακας 4.4 Οικονομικές απώλειες των εταιρειών σε καθαρούς φόρους, μισθούς και κέρδη εξαιτίας της πειρατείας βάσει εναλλακτικών σεναρίων (σε εκατ. ευρώ)

Σενάριο	Φόροι	Μισθοί	Κέρδη
Σ1	20,67	16,56	23,57
Σ2	25,02	20,04	28,53
Σ3	30,39	24,34	34,65
Σ4	35,75	28,63	40,76
Σ5	57,07	45,71	65,07

Από την παραπάνω ανάλυση γίνεται αντιληπτό ότι τόσο για τους συνδρομητικούς παρόχους όσο και για τους εργαζομένους στον κλάδο τον συνδρομητικής τηλεόρασης οι ετήσιες απώλειες τόσο σε κέρδη όσο και μισθούς μπορούν να προσεγγίσουν αθροιστικά ακόμα και τα €110 εκατ.

4.4.5 Συνθέσεις των διαφυγόντων εσόδων του δημοσίου

Σύμφωνα με την παρ. 7 του άρθρου 9 του Ν. 2644/1998, οι πάροχοι υποχρεούνται να αποδώσουν στο Ελληνικό Δημόσιο ένα ποσοστό έως το 3% κατ' ανώτατο όριο των ακαθαρίστων εσόδων τους σε ετήσια βάση[33], ενώ αντίστοιχη είναι η επιβάρυνση αλλά κατά 2% για τον ΕΔΟΕΑΠ (όπως προβλέπεται από τις διατάξεις της παρ. 2β του άρθρου 24 του Νόμου 4498/2017). Συνεπώς ο παρακάτω πίνακας παρουσιάζει τις συνθέσεις των διαφυγόντων εσόδων του δημοσίου εξαιτίας της πειρατείας στα πέντε εναλλακτικά σενάρια (Σ1, Σ2, Σ3, Σ4, Σ5). Τα δεδομένα αναλύονται σε τέσσερις κατηγορίες: ΦΠΑ 24%, Τέλος 10%, Φόρος 3%, και Καθαροί Φόροι (εταιρικοί φόροι).

Ο Πίνακας 4.5 παρουσιάζει τα συνολικά διαφυγόντα έσοδα του δημοσίου, τα οποία αυξάνονται κλιμακωτά καθώς προχωρούμε από το ένα σενάριο στο επόμενο.

Πίνακας 4.5 Διαφυγόντα ετήσια έσοδα του δημοσίου (σε εκατ. ευρώ)

Σενάριο	ΦΠΑ 24%	Τέλος 10%	Φόρος	ΕΔΟΕΑΠ 2%	Καθαροί Φόροι	Σύνολο
Σ1	24,69	9,35	2,81	1,87	20,67	59.39
Σ2	29,89	11,32	3,40	2,26	25,02	71.89
Σ3	36,30	13,75	4,12	2,75	30,39	87.31
Σ4	42,70	16,18	4,85	3,24	35,75	102.72
Σ5	68,17	25,82	7,75	5,16	57,07	163.97

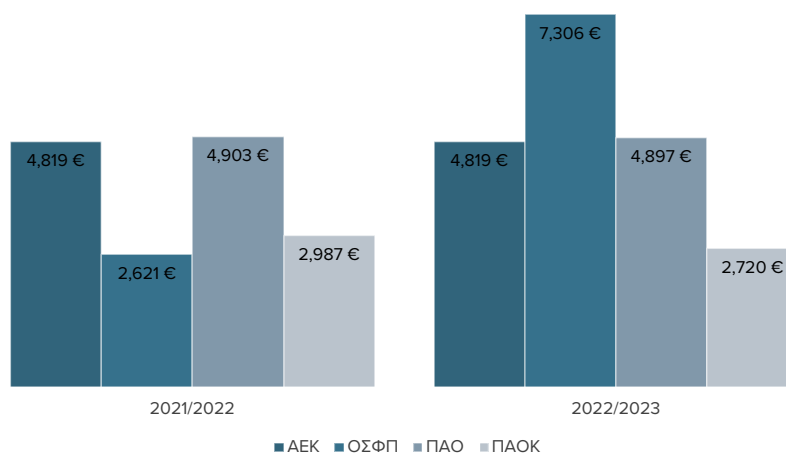
Όσον αφορά λοιπόν στο Ελληνικό Δημόσιο συνολικά, οι ετήσιες απώλειες από την πειρατεία ανέρχονται περίπου έως €164 εκατ. (σύμφωνα με το Σενάριο Σ5). Στο παραπάνω πλαίσιο διερεύνησης των απωλειών, αξίζει να σημειωθεί ότι λόγω της πειρατείας, μειώνονται και τα ποσά που οφείλουν να καταβάλλουν οι πάροχοι σε φορείς, όπως το Ελληνικό Κέντρο Κινηματογράφου (υποχρέωση επένδυσης 1,5% σε ελληνικό περιεχόμενο με απαραίτητο προορισμό την προβολή τους σε κινηματογραφικές αίθουσες), το Κέντρο Εκπαιδεύσεως και Αποκαταστάσεως Τυφλών (Ν.Π.Δ.Δ.) και ο Πανελλήνιος Σύνδεσμος Τυφλών (Ν.Π.Ι.Δ.).[34] Με άλλα λόγια, το επίπεδο των απωλειών από την παράνομη δραστηριότητα επεκτείνεται σε ένα μεγάλο εύρος δραστηριοτήτων που ξεπερνάει το στενό πλαίσιο των δημοσίων εσόδων και επηρεάζει ορισμένες ευαίσθητες πτυχές της κοινωνικής ευθύνης, τις οποίες ο χρήστης παράνομης υπηρεσίας οφείλει να λαμβάνει υπόψη όταν εμπλέκεται στην πειρατεία οπτικοακουστικού περιεχομένου.

4.5 Ελληνικές Τηλεοπτικές Πλατφόρμες και Προσφορά στον Αθλητισμό και τον Πολιτισμό

Το ποδόσφαιρο θεωρείται γενικά ως το πιο δημοφιλές άθλημα.[35] Για αυτό τον λόγο, στην παρούσα ενότητα εστιάζουμε στις οικονομικές πηγές εσόδων των εγχώριων ποδοσφαιρικών συλλόγων. Μάλιστα, το ΚΕΠΕ δημοσίευσε πρόσφατα μία μελέτη σχετικά με τις οικονομικές επιδόσεις των ελληνικών ΠΑΕ (βλ. Ανάλυση Επικαιρότητας ΚΕΠΕ, 4/2024, Μπερτσάτος και Σαπουντζόγλου). Όσον αφορά τον οικονομικό σχεδιασμό των ποδοσφαιρικών ομάδων, αναπόσπαστο μέρος των εσόδων είναι τα τηλεοπτικά έσοδα, όπως και τα έσοδα από χορηγίες και διαφημίσεις. Με βάση τους επονομαζόμενους «4 μεγάλους» (“big 4”) του ελληνικού ποδοσφαίρου (ΑΕΚ, ΟΣΦΠ, ΠΑΟ, ΠΑΟΚ), εξάγονται τα παρακάτω αποτελέσματα.

Οι ελληνικές εταιρείες συνδρομητικής τηλεόρασης δαπανούν μεγάλα ποσά για την κάλυψη των αγώνων, ενισχύοντας παράλληλα τα έσοδα των ομάδων και άρα τα χρηματικά ποσά που δαπανώνται για την ενίσχυση του έμφυχου αγωνιστικού δυναμικού των συλλόγων. Σύμφωνα με τις τελευταίες διαθέσιμες οικονομικές καταστάσεις των συλλόγων για την αγωνιστική περίοδο 2022/23,[36] τα τηλεοπτικά έσοδα των τεσσάρων μεγάλων συλλόγων ανέρχονται συγκεντρωτικά στα €19,7 εκατ. παρουσιάζοντας ετήσια αύξηση της τάξης του 28,8% (τη σεζόν 2021/22 το σύνολο των τηλεοπτικών εσόδων ήταν €15,3 εκατ.). Σε επίπεδο ομάδων, βλ. Διάγραμμα 4.8, η ΑΕΚ καταγράφει έσοδα αναμετάδοσης €4,819 εκατ. και τις δύο περιόδους (2021/22 και 2022/23), ενώ ο ΟΣΦΠ €2,621 εκατ. τη σεζόν 2021/22 και €7,306 τη σεζόν 2022/23 παρουσιάζοντας μία σημαντική αύξηση σχεδόν 179%. Ο Παναθηναϊκός διατηρείται και τις δύο χρονιές στα €4,9 εκατ. περίπου, ενώ ο ΠΑΟΚ σημειώνει τη σεζόν 2022/23 μία ετήσια μείωση της τάξης του 9% από τα €2,987 εκατ. στα €2,720 εκατ.

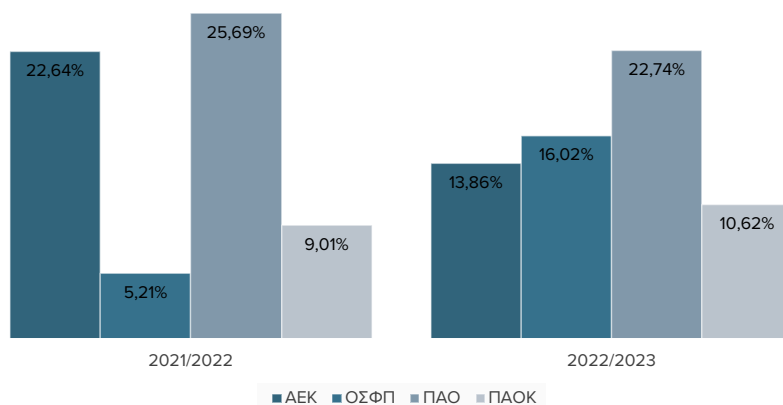
Διάγραμμα 4.8 Τηλεοπτικά έσοδα ποδοσφαιρικών ομάδων

Λαμβάνοντας υπόψη τα λειτουργικά έσοδα και τυποποιώντας τα τηλεοπτικά έσοδα με αυτά (βλ. Διάγραμμα 4.9) προκύπτει πως κατά τη διάρκεια της αγωνιστικής περιόδου 2022/23, ο Παναθηναϊκός απολάμβανε τηλεοπτικά έσοδα στο 22,74% των συνολικών εσόδων του (από

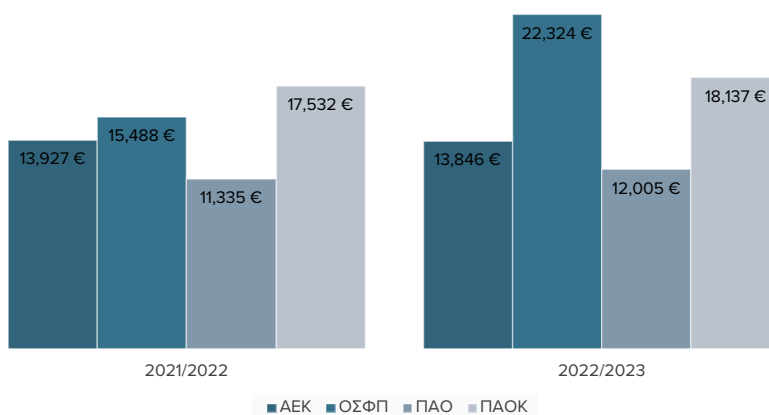
25,69% τη σεζόν 2021/22). Στη συνέχεια ακολουθεί ο Ολυμπιακός με 16,02% (από 5,21% την προηγούμενη χρονιά) και η ΑΕΚ με 13,86% (από 22,64% την προηγούμενη σεζόν). Ο ΠΑΟΚ καταγράφει τηλεοπτικά έσοδα της τάξης του 10,62% την περίοδο 2022/23 σε σχέση με 9,01% την προηγούμενη σεζόν. Τέλος, όσον αφορά σε συγκεντρωτικό επίπεδο, βρίσκουμε ότι τα τηλεοπτικά έσοδα ανέρχονταν σε 12,38% των λειτουργικών εσόδων[37] τη σεζόν 2021/22 και αυξήθηκαν σε 15,48% την περίοδο 2022/23, με τα λειτουργικά έσοδα των “big 4” να αυξάνονται κατά 3% στα €127,52 εκατ. τη σεζόν 2022/23.

Διάγραμμα 4.9 Τηλεοπτικά έσοδα (% λειτουργικών εσόδων) ποδοσφαιρικών ομάδων

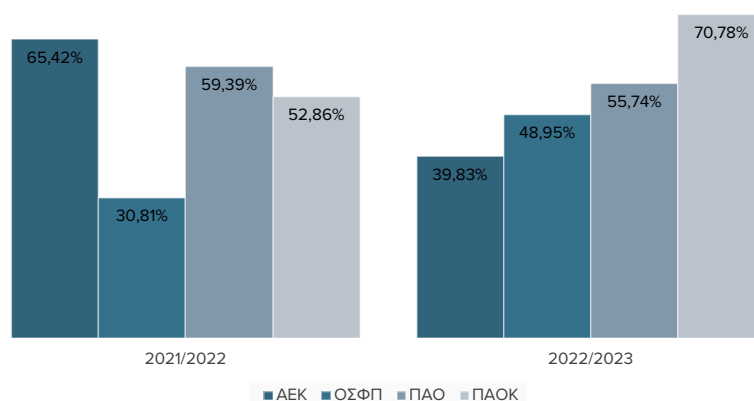

Εκτός από τα έσοδα αναμετάδοσης, οι μεγάλοι τηλεπικοινωνιακοί πάροχοι συμβάλουν στα έσοδα των ομάδων και μέσω των χορηγιών τους. Το Διάγραμμα 4.10 δείχνει σε επίπεδα τα τηλεοπτικά έσοδα και τα έσοδα χορηγιών και διαφημίσεων, και το Διάγραμμα 4.11 το ποσοστό τους ως προς τα λειτουργικά έσοδα.

Διάγραμμα 4.10 Τηλεοπτικά έσοδα και έσοδα από χορηγίες και διαφημίσεις ποδοσφαιρικών ομάδων

Διάγραμμα 4.11 Τηλεοπτικά έσοδα και έσοδα από χορηγίες και διαφημίσεις (% λειτουργικών εσόδων) ποδοσφαιρικών ομάδων

Συγκεντρωτικά τα έσοδα αναμετάδοσης μαζί με τα έσοδα από χορηγίες και διαφημίσεις για τους big 4 ανέρχονται σε €66,3 εκατ. τη σεζόν 2022/23, σημειώνοντας αύξηση 13,8% σε σχέση με την περίοδο 2021/22 (σχεδόν €58,3 εκατ.). Ως προς τα αθροιστικά λειτουργικά έσοδα, οι δύο εν λόγω κατηγορίες εσόδων αντιπροσωπεύουν το 52% των λειτουργικών εσόδων την αγωνιστική περίοδο 2022/23 σε σχέση με το 47% την προηγούμενη σεζόν.

4.6 Συμπεράσματα

Συνεπώς, από την εφαρμογή των παραπάνω στα σενάρια που έχουμε θέσει, προκύπτει ότι οι απώλειες λόγω πειρατείας οπτικοακουστικού περιεχομένου σε ΑΕΠ για την ελληνική οικονομία μπορούν να υπερβούν υπό προϋποθέσεις και τα 415 εκατομμύρια ευρώ, ενώ όσον αφορά τις θέσεις απασχόλησης που χάνονται για το σύνολο της ελληνικής οικονομίας, αυτές προσεγγίζουν ακόμα και τις 5 χιλιάδες εργαζομένους. Συγκεκριμένα, διαπιστώσαμε πως το φθηνότερο συνδρομητικό πακέτο κοστίζει λίγο παραπάνω από τα €13 μηνιαίως και το ακριβότερο σχεδόν €37 μηνιαίως, ενώ ο εκτιμώμενος αριθμός πειρατικών χρηστών υπολογίζεται στις 800 χιλιάδες. Υιοθετώντας τρία εναλλακτικά σενάρια, όπου οι χρήστες πειρατικών πακέτων «μετατρέπονται» σε νόμιμους χρήστες, εκτιμάται ότι οι ετήσιες απώλειες των συνολικών εισπράξεων κυμαίνονται στα 221 εκατ. ευρώ. Τα ετήσια διαφυγόντα έσοδα των παρόχων εκτιμώνται έως 162 εκατ. ευρώ, ενώ λόγω του ειδικού τέλους 10% και του ΦΠΑ 24% τα ετήσια διαφυγόντα έσοδα είναι έως 59 εκατ. ευρώ.

ΤΟ ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

5.1 Εισαγωγή

Σε ό,τι προηγήθηκε, είδαμε τόσο τους κινδύνους της πειρατείας όσο και την απώλεια εσόδων για το δημόσιο και τους παρόχους συνδρομητικών τηλεοπτικών υπηρεσιών. Αναλύσαμε τις επιπτώσεις της πειρατείας στην οικονομία και την επιβάρυνση των καταναλωτών. Στο κεφαλαίο αυτό, θα ασχοληθούμε με το ισχύον νομοθετικό πλαίσιο και το αξιόπιστο της συμμετοχής σε παράνομες δραστηριότητες και πράξεις που σχετίζονται με την πειρατεία οπτικοακουστικού περιεχομένου. Θα δούμε πώς το νομοθετικό πλαίσιο αντιμετωπίζει αυτές τις παραβάσεις και ποιες κυρώσεις επιβάλλονται στους παραβάτες. Επιπλέον, θα αναλύσουμε τα βήματα που έχουν γίνει για την αντιμετώπιση του φαινομένου της πειρατείας στον ελλαδικό χώρο, εξετάζοντας τις θετικές εξελίξεις τόσο στην τροποποίηση του νομοθετικού πλαισίου όσο και στις προσπάθειες καταστολής εκ μέρους της πολιτείας.[38]

5.1.1 Προστασία των δικαιωμάτων στο διαδίκτυο - Dynamic Blocking

Η εθνική νομοθεσία έχει κάνει σημαντικά βήματα για την ενίσχυση της προστασίας των δικαιωμάτων στο διαδίκτυο. Με το άρθρο 52 του Ν.4481/17 προστέθηκε άρθρο 66Ε στον Ν.2121/1993 αναφορικά με την προσβολή δικαιωμάτων στο διαδίκτυο, σύμφωνα με όσα προβλέπονταν ήδη στις έννομες τάξεις των περισσότερων κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης (διαδικασία «take down» and «stay down» notice, που ήδη ίσχυε στην Ιταλία, Γαλλία, κλπ.). Επιπλέον συστήθηκε στον Οργανισμό Πνευματικής Ιδιοκτησίας (Ο.Π.Ι.) Επιτροπή αρμόδια για τη γνωστοποίηση της διαδικτυακής προσβολής δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας και συγγενικών δικαιωμάτων (ΕΔΠΠΙ), που έχει επιφορτιστεί με την εφαρμογή της εν λόγω διαδικασίας.

Στη συνέχεια, το άρθρο 66 Ε τροποποιήθηκε με την προσθήκη της πολυαναμενόμενης διαδικασίας δυναμικής απαγόρευσης, dynamic blocking (άρθρο 25 του Ν.4708/2020, προσθήκη παραγράφων 8 & 9 στο άρθρο 66Ε).

Περαιτέρω, θεσμοθετήθηκε (άρθρο 68 Ν. 4761/2020 και άρθρο 48 Ν.4821/2021, προσθήκη υπό-παραγράφου 10 Α), διαδικασία ασφαλιστικών μέτρων, όταν πιθανολογούνται

προσβολές μεγάλης κλίμακας και συντρέχει επείγουσα περίπτωση ή προκειμένου να αποτραπεί άμεσος και επικείμενος κίνδυνος προσβολής στο διαδίκτυο δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας για γεγονότα εθνικής σημασίας ή διεθνούς τηλεθέασης, που πρόκειται να μεταδοθούν ταυτόχρονα με τη μετάδοσή τους. Με τη διαδικασία αυτή, με τη συνεργασία της ΕΔΠΠΙ και της ΕΕΤΤ, εξασφαλίζεται σε πολύ σύντομο χρονικό διάστημα τριάντα (30) λεπτών η διακοπή της πρόσβασης σε παράνομα sites(domain names, subdomains, URLs και διευθύνσεις IP) σε πραγματικό χρόνο. Τα μέτρα αυτά έχουν συμβάλει αποφασιστικά στην αντιμετώπιση της πειρατείας, αφού κατά τη διάρκεια ενός ζωντανού αγώνα διατάσσεται η μαζική διακοπή της παράνομης μετάδοσης στους πελάτες του πειρατή, δημιουργώντας κακή εμπειρία στον πελάτη του πειρατή.

5.1.2 Ποινικό αδίκημα – Ο αξιόποινος χαρακτήρας

Βάσει του ισχύοντος νομοθετικού πλαισίου, η συμμετοχή σε δραστηριότητες και η διενέργεια πράξεων που αφορούν στην πειρατεία τηλεοπτικού περιεχομένου, συνιστά ποινικό αδίκημα. Το αξιόποινο μπορεί να στηριχθεί στα ακόλουθα

A Βάσει του Π.Δ. 343/2002

Όλες οι συνδρομητικές υπηρεσίες που προσφέρουν οι νόμιμοι πάροχοι, η πρόσβαση στις οποίες γίνεται υπό όρους, που καθορίζονται στην σύμβαση παροχής συνδρομητικών υπηρεσιών και τελούν υπό την ρητή προϋπόθεση της καταβολής της αντίστοιχης συνδρομής, αποτελούν προστατευόμενες υπηρεσίες σύμφωνα με το π.δ. 343/2002 (προσαρμογή της οδηγίας 98/84 ΕΚ) και του Ν. 3166/2003 (άρθρο 23).. Η προσβολή της προστατευόμενης υπηρεσίας, μέσω παράνομων δραστηριοτήτων, επισύρει ποινικές και διοικητικές κυρώσεις πλέον των αποζημιώσεων με βάση τις διατάξεις του Αστικού Κώδικα. Πιο συγκεκριμένα:

Σύμφωνα με το άρθρο 4 του π.δ. 343/2002: «Απαγορεύεται η άσκηση στην ελληνική επικράτεια των ακόλουθων δραστηριοτήτων:

- I. η κατασκευή, εισαγωγή, διανομή, πώληση, εκμίσθωση ή κατοχή παράνομων συσκευών για εμπορικούς σκοπούς
- II. εγκατάσταση, συντήρηση ή αντικατάσταση παράνομων συσκευών για εμπορικούς σκοπούς
- III. η χρήση μεθόδων εμπορικής επικοινωνίας (λ.χ. καταχώρηση ή μετάδοση σχετικών διαφημιστικών μηνυμάτων) για την προώθηση των παράνομων συσκευών ή των προαναφερθεισών δραστηριοτήτων.»

Ως παράνομη συσκευή νοείται, σύμφωνα με την περ. δ του άρθρου 2 του π.δ. 343/2002, κάθε εξοπλισμός ή λογισμικό που έχει σχεδιαστεί ή προσαρμοστεί ώστε να επιτρέπει στον κάτοχό του την πρόσβαση σε προστατευόμενη υπηρεσία σε καταληπτή μορφή, χωρίς την έγκριση του φορέα που κατέχει την άδεια παροχής της προστατευόμενης υπηρεσίας.

Το άρθρο 5 του παραπάνω προεδρικού διατάγματος προβλέπει ποινικές (φυλάκιση τουλάχιστον ενός μηνός και χρηματική ποινή από 500 ευρώ έως 15.000 ευρώ) και διοικητικές κυρώσεις ποσού έως 300.000 ευρώ για τους παραβάτες.

Κάθε αποκωδικοποιητής, ο οποίος φέρει προεγκατεστημένο ειδικό παράνομο πρόγραμμα/λογισμικό με σκοπό τη λήψη, μέσω του διαδικτύου, και αποκρυπτογράφηση του κωδικοποιημένου σήματος των συνδρομητικών προστατευόμενων υπηρεσιών των νόμιμων παρόχων, αλλά και τα λογισμικά, που «δευκολύνουν» τον παράνομο διαμοιρασμού και την παράνομη πρόσβαση στα συνδρομητικά τηλεοπτικά προγράμματα των νόμιμων παρόχων, εμπίπτουν αναμφίβολα στην έννοια της «παράνομης συσκευής/παράνομο λογισμικό», κατά την έννοια του π.δ. 343/2002, η δε εγκατάσταση, συντήρηση, διάθεση, πώληση τέτοιων παράνομων συσκευών/λογισμικών συνιστά παράνομη δραστηριότητα κατά το Π.Δ. 343/2002.

Όσοι διαθέτουν, εισάγουν και εμπορεύονται τέτοιους αποκωδικοποιητές/λογισμικά καθώς και οι εν γένει κάτοχοι και χρήστες αυτών, οι οποίοι δευκολύνουν και επιτυγχάνουν την παράνομη πρόσβαση σε συνδρομητικές υπηρεσίες (δηλαδή σε προστατευόμενη υπηρεσία) σε καταληπτή μορφή, χωρίς την έγκριση του φορέα που κατέχει την άδεια παροχής της προστατευόμενης υπηρεσίας, σαφώς γνωρίζουν τον παράνομο χαρακτήρα της πράξης τους. Είναι γνωστό ότι οι συνδρομητικές υπηρεσίες κάθε παρόχου έχουν εξατομικευμένο χαρακτήρα, ότι για αυτές συνάπτονται κατ' ιδίαν συμβόλαια μεταξύ παρόχων και συνδρομητών, στα οποία καθορίζονται επακριβώς οι όροι παροχής και πρόσβασης των συνδρομητικών υπηρεσιών, καταβάλλεται από κάθε αντισυμβαλλόμενο συνδρομητή ξεχωριστή συνδρομή και ότι οι πάροχοι χρησιμοποιούν συγκεκριμένες προδιαγραφές ασφαλείας νόμιμων συσκευών, λογισμικών και συστημάτων αποκωδικοποίησης.

Κατά συνέπεια, κάθε δράστης που σχετίζεται με την δραστηριότητα αυτή έχει συντελέσει και συντελεί (κατά συναυτουργία αν είναι περισσότεροι) το ποινικό αδίκημα της παράνομης συντήρησης, εγκατάστασης, άλλως διανομής και πώλησης παράνομων συσκευών κατάλληλα εισαγωγής, προσαρμοσμένων ώστε να επιτρέπουν παράνομα στον κάτοχό τους την πρόσβαση στα συνδρομητικά προγράμματα σε καταληπτή μορφή, χωρίς την έγκριση του φορέα που κατέχει την άδεια παροχής της προστατευόμενης υπηρεσίας.

Β Βάσει του νόμου 2121/1993 για την προστασία της πνευματικής ιδιοκτησίας

Οι ραδιοτηλεοπτικοί οργανισμοί έχουν συγγενικό δικαίωμα που προβλέπεται στο άρθρο 48 του νόμου 2121/1993. Το δικαίωμα αυτό παρέχει στους δικαιούχους, , την εξουσία να επιτρέπουν ή να απαγορεύουν «την αναμετάδοση των εκπομπών τους με οποιονδήποτε τρόπο, όπως ηλεκτρομαγνητικά κύματα, δορυφόροι, καλώδια». Ως εκπομπή νοείται η μετάδοση κάθε μορφής προγράμματος, όπως ενδεικτικά ταινίες κινηματογραφικές, τηλεοπτικές, σειρές τηλεοπτικές, αναμεταδόσεις αθλητικών γεγονότων, ειδήσεις κ.λπ., ενώ ως αναμετάδοση νοείται τόσο η μαγνητοσκοπημένη όσο και η ταυτόχρονη μετάδοση των εκπομπών.

Επίσης σύμφωνα με το άρθρο 62 του ιδίου νόμου «απαγορεύεται χωρίς άδεια του ραδιοτηλεοπτικού οργανισμού που μεταδίδει, με ηλεκτρομαγνητικά κύματα ή με καλώδια ή με άλλους υλικούς αγωγούς ή με οποιοδήποτε άλλο τρόπο, παράλληλα προς την επιφάνεια

της γης ή μέσω δορυφόρου, προγράμματα κωδικοποιημένα, η διάθεση, η χρήση και η κατοχή με σκοπό χρήσης ή διάθεσης συσκευών αποκωδικοποίησης». Επιπλέον, με βάση το άρθρο 66, παρ. 1, περ. Δ του ίδιου νόμου, τιμωρείται με την ποινή της παρ. 1 (φυλάκιση ενός έτους και χρηματική ποινή) ή με την ποινή της επιβαρυντικής περίπτωσης της παρ. 3 (ποινή κάθειρξης μέχρι 10 ετών και χρηματική ποινή), εάν το όφελος που επιδιώχθηκε είναι ιδιαίτερα μεγάλο ή εάν ο υπαίτιος τελεί τις παράνομες πράξεις κατ' επάγγελμα ή εάν οι περιστάσεις κάτω από τις οποίες γίνεται η πράξη μαρτυρούν ότι ο υπαίτιος είναι ιδιαίτερα επικίνδυνος για την προστασία της πνευματικής ιδιοκτησίας.

Συνεπώς, οι δράστες, με την οργάνωση και υποδομή που διαθέτουν, σε συνδυασμό με την διαρκή και επανειλημμένη τέλεση των ανωτέρω παράνομων πράξεων, που μαρτυρούν την πρόθεση πορισμού εισοδήματος, είναι υπαίτιοι τέλεσης του αδικήματος των παραγράφων 1 και 2 του άρθρου 66 του Ν. 2121/1993, και μάλιστα στην κακουργηματική του μορφή, σύμφωνα με την παρ. 3 του ίδιου άρθρου.

Γ Βάσει της κείμενης φορολογικής νομοθεσίας και της τέλεσης του αδικήματος της απάτης σε βάρος του Ελληνικού Δημοσίου

Όπως προαναφέραμε, εκτός από τους νόμιμους παρόχους, οι οποίοι υφίστανται απώλειες εσόδων εξαιτίας των εν λόγω παράνομων δραστηριοτήτων, το Ελληνικό Δημόσιο είναι επίσης άμεσα ζημιούμενο, για τον λόγο ότι:

- Το οικονομικό αντάλλαγμα που οι συνδρομητικοί πάροχοι είναι υποχρεωμένοι να καταβάλουν βάσει του Ν. 2644/1998 είναι αλληλένδετο, άμεσα εξαρτώμενο και ανάλογο με το ύψος των ακαθάριστων εσόδων τους και, άρα, με τον αριθμό των συνδρομών, που αποτελεί τη βασική πηγή εσόδων τους.
- Το Ελληνικό Δημόσιο χάνει έσοδα α) από τη μη φορολόγηση των (απολεσθέντων) εσόδων των νόμιμων παρόχων, και β) από τη φοροδιαφυγή και τη μη καταβολή ΦΠΑ επί των εισπραττόμενων παράνομων εσόδων των πειρατών.

Δ Βάσει του άρθρου 187 Π.Κ. για την τέλεση της παράνομης δραστηριότητας - Ο χαρακτήρας της «εγκληματικής οργάνωσης»

Η πειρατεία λειτουργεί και αναπτύσσεται μέσω οργανωμένων εγκληματικών οργανώσεων, τις οποίες η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει συνδέσει με την εμπορία ανθρώπων, τη μαστροπεία και το εμπόριο ναρκωτικών (Απόφαση Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου 2022/15/03, P9_TA (2021)0236). Επιπλέον, σύμφωνα με την άνω Απόφαση, οι τελικοί χρήστες των παράνομων συνδρομών εκτίθενται σε πλήθος κινδύνων, όπως είναι η κλοπή των προσωπικών τους δεδομένων (στοιχεία ταυτότητας, πιστωτικών καρτών), η εγκατάσταση κακόβουλου λογισμικού στις ηλεκτρονικές συσκευές τους, καθώς στην ουσία συναλλάσσονται με διεθνείς εγκληματικές οργανώσεις.

Η παράνομη δραστηριότητα των πειρατών οπτικοακουστικού περιεχομένου συντελείται οργανωμένα, με πολύ προσεκτική μεθόδευση από περισσότερους (άνω των τριών) δράστες, οι οποίοι, με άριστη και τεχνικά άρτια οργάνωση, με τη χρήση κατάλληλου τεχνικού εξοπλισμού και λογισμικού, που χρησιμοποιούν, επιτυγχάνουν να λαμβάνουν και

διανέμουν παράνομα σε τρίτους τα συνδρομητικά τηλεοπτικά προγράμματα των νόμιμων παρόχων, με σκοπό την κατ' επάγγελμα και κατ' επανάληψη αποκόμιση κέρδους τόσο σε βάρος των νομίμων παρόχων όσο και του Ελληνικού Δημοσίου. Οι δράστες χρησιμοποιούν ιδιαίτερα προσεκτικούς τρόπους προσέγγισης και προβολής, με σκοπό αφενός να αποφύγουν τη στοχοποίησή τους (χρήση του διαδικτύου που εξασφαλίζει ανωνυμία και ασυδοσία) και αφετέρου να προσελκύσουν όσο το δυνατόν περισσότερους χρήστες.

Ε. Βάσει του άρθρου 386Α του Π.Κ. για τα εγκλήματα κατά των περιουσιακών δικαιωμάτων

Σύμφωνα με όλα όσα έχουν εκτεθεί ανωτέρω, οι φερόμενοι ως δράστες με σκοπό να προσπορίσουν στον εαυτό τους ή σε άλλους παράνομο περιουσιακό όφελος, βλάπτουν σαφώς ξένη περιουσία και συγκεκριμένα των νόμιμων παρόχων.

Στα παραπάνω έγινε, λοιπόν, σαφής ο αξιόποινος χαρακτήρας των πράξεων των συμμετεχόντων στην πειρατεία τηλεοπτικού περιεχομένου. Στη συνέχεια, θα προχωρήσουμε ένα βήμα παραπέρα και θα αποδείξουμε τον κακουργηματικό χαρακτήρα των εν λόγω πράξεων.

5.2 Βήματα για την Καταπολέμηση του Φαινομένου της Πειρατείας

Το υφιστάμενο νομοθετικό πλαίσιο έχει κάνει σημαντικά βήματα για την προστασία του περιεχομένου από την πειρατεία. Με την τροποποίηση του άρθρου 66 Ε του νόμου 2121/1993 (άρθρο 48 Ν. 4821/2021), εισήχθη η διαδικασία του dynamic blocking, η οποία εξασφαλίζει σε πολύ σύντομο χρονικό διάστημα τριάντα (30) λεπτών τη διακοπή της πρόσβασης σε παράνομα sites (domain names, subdomains, urls και διευθύνσεις ip) σε πραγματικό χρόνο. Τα μέτρα αυτά έχουν συμβάλλει σημαντικά στην καταπολέμηση της πειρατείας. Ωστόσο η εξέλιξη της τεχνολογίας καθιστά αναποτελεσματικά τα μέτρα αυτά στην πράξη. Τα οργανωμένα κυκλώματα πειρατείας εφευρίσκουν τρόπους που δυσχεραίνουν την υλοποίηση του dynamic blocking (με χρήση λογισμικών VPN κ.λπ.). Αυτό που είναι ιδιαίτερα σημαντικό είναι η νομοθεσία να λειτουργεί αποτρεπτικά και κατασταλτικά και για τον χρήστη αλλά και κάθε παραβάτη που διευκολύνει ή υποβοηθά με κάθε τρόπο και μέσο την πειρατεία.

Σύμφωνα με εκτενή δημοσιεύματα στον ελληνικό έντυπο και ηλεκτρονικό τύπο, η πρόσφατη συμφωνία των COSMOTE και NOVA για την ανταλλαγή των αθλητικών τους καναλιών φαίνεται να αποτελεί μια σημαντική κίνηση των παρόχων συνδρομητικής τηλεόρασης να καταστεί από οικονομικής απόψεως το νόμιμο αθλητικό περιεχόμενο πιο ελκυστικό σε σχέση με το παράνομο (πειρατικό). Μετά την εν λόγω συμφωνία παρέχεται η δυνατότητα στο κοινό, καταβάλλοντας μία συνδρομή, να παρακολουθήσει premium αθλητικό περιεχόμενο, όπως οι διοργανώσεις των Super League, Euroleague, και Champions League.

Για την καταπολέμηση της πειρατείας καθίσταται επιτακτική ανάγκη να ενισχυθεί το υφιστάμενο νομοθετικό πλαίσιο σε τρεις πυλώνες με τη νομοθέτηση:

- I. διοικητικού προστίμου στους πειρατές αλλά και στους τελικούς χρήστες παράνομου οπτικοακουστικού περιεχομένου,
- II. απλοποίησης της υφιστάμενης διαδικασίας ενώπιον της αρμόδιας Επιτροπής για την προστασία των δικαιωμάτων στο διαδίκτυο (ΕΔΠΠΙ) προκειμένου να προστατεύονται όχι μόνο τα live αθλητικά γεγονότα, αλλά και κάθε είδους περιεχόμενο (π.χ. ταινίες και τηλεοπτικές σειρές), για το οποίο οι πάροχοι επενδύουν σημαντικά ποσά,
- III. επιπρόσθετων ποινικών κυρώσεων για τον τελικό χρήστη που αποκτά παράνομα πρόσβαση σε οπτικοακουστικό περιεχόμενο ή σε ελεύθερα προστατευόμενο περιεχόμενο που καθίσταται παράνομα προσιτό στο κοινό (πειρατικός ακτιβισμός) καθώς και ποινικών κυρώσεων για όσους διαφημίζουν πειρατικές υπηρεσίες ή /και διαφημίζονται σε αυτές και γενικά τις προωθούν με οποιοδήποτε τρόπο.

Η επιβολή διοικητικού προστίμου και η πρόβλεψη περαιτέρω ποινικών κυρώσεων θα λειτουργήσει αποτρεπτικά, αλλά και κατασταλτικά στην υιοθέτηση παράνομης συμπεριφοράς (οι πειρατές είναι εγκληματικές οργανώσεις, οι τελικοί χρήστες και λοιποί παραβάτες συμμετέχουν σε αυτές, ενισχύοντας οικονομικά την εγκληματική τους δράση).

5.3 Ανάγκη Αυστηρότερης Αντιμετώπισης των Πειρατών πριν το Ακροατήριο

Σε αυτό το σημείο χρήζει επίσης αναφοράς η καίριας σημασίας και άκρως επιτυχημένη συμμετοχή των διωκτικών αρχών στον αέναο αγώνα κατά της πειρατείας οπτικοακουστικού περιεχομένου, προεξοχουσών της Διεύθυνσης Δίωξης Ηλεκτρονικού Εγκλήματος, των Υποδιευθύνσεων Αντιμετώπισης Οργανωμένου Εγκλήματος και Εμπορίας Ανθρώπων αλλά και των κατά τόπους Τμημάτων Ασφαλείας της Επικράτειας. Η ΕΛ.ΑΣ., ιδιαίτερα τα τελευταία χρόνια, μεθοδευμένα, συντονισμένα και αξιοποιώντας στο έπακρο κάθε πληροφορία, έχει καταφέρει να εξαρθρώσει μεγάλα κυκλώματα πειρατείας οπτικοακουστικού περιεχομένου. Το εν λόγω σπουδαίο έργο της ΕΛ.ΑΣ. κινδυνεύει να καταστεί ανούσιο εξαιτίας κυρίως της ηπιότατης αντιμετώπισης των δραστών από τις εισαγγελικές και δικαστικές αρχές, οι οποίες επιβάλλοντας κατά κύριο λόγο τις χαμηλότερες προβλεπόμενες ποινές, μειώνουν σε σημαντικό βαθμό την ποινική απαξία των αδικημάτων κατά των πνευματικών και συγγενικών δικαιωμάτων.

Μετά τις συλλήψεις, μπορούν να επιβληθούν περιοριστικοί όροι από τον ανακριτή αν υπάρχουν σοβαρές ενδείξεις ενοχής. Αυτοί περιλαμβάνουν εγγυήσεις, υποχρέωση εμφάνισης στις αρχές και απαγόρευση εξόδου από τη χώρα. Προσωρινή κράτηση μπορεί να επιβληθεί αν οι περιοριστικοί όροι δεν είναι επαρκείς. Ωστόσο, μέχρι στιγμής, η αντιμετώπιση των παραβατών είναι επιεικής. Οι περισσότεροι αφήνονται ελεύθεροι με περιοριστικούς όρους και χαμηλές χρηματικές εγγυήσεις, που τους επιτρέπει τη συνέχιση της εγκληματικής τους δραστηριότητας ζημιώνοντας τους συνδρομητικούς παρόχους αλλά και το Ελληνικό Δημόσιο.

Τα μέλη αυτών των οργανώσεων είναι επαγγελματίες εγκληματίες που λειτουργούν με πυραμδική δομή. Έχουν επενδύσει πολλά χρήματα και χρόνο για να δημιουργήσουν άρτιες

οργανώσεις, με εκπαιδευμένους ανθρώπους σε όλη την επικράτεια. Η λειτουργία τους είναι παρόμοια με αυτή των οργανώσεων που διακινούν λευκή σάρκα, ναρκωτικά και όπλα.

Πολλοί από αυτούς έχουν συλληφθεί ξανά και έχουν καταδικαστεί στο παρελθόν. Έχουν οργανώσει μεθοδικά το δίκτυό τους και συνεχίζουν τις παράνομες δραστηριότητές τους, ακόμα και μετά τις συλλήψεις. Υπάρχουν συλληφθέντες ο οποίοι ήδη έχουν καταδικαστεί για την ίδια πράξη και η ομάδα τους είχε έσοδα εκατομμυρίων ευρώ από την παράνομη διακίνηση οπτικοακουστικού περιεχομένου. Η επιχείρηση της ΕΛ.ΑΣ. αποκάλυψε ότι οι συλληφθέντες είναι ηγετικά στελέχη των κυκλωμάτων πειρατείας και άτομα ιδιαίτερα επικίνδυνα για την προστασία της πνευματικής ιδιοκτησίας.

Από τα στοιχεία των διωκτικών αρχών και την προανάκριση, έγινε σαφές ότι είχαν οργανώσει μεθοδικά το δίκτυο πωλήσεών τους, εισπράττοντας τεράστια χρηματικά ποσά που βρέθηκαν σε λογαριασμούς τους στο PayPal. Λόγω της επαγγελματικής τέλεσης των παραβάσεων, της ιδιαίτερης φύσης των αδικημάτων και της μεθόδου διαχείρισης του πελατολογίου τους, οι συλληφθέντες συνεχίζουν αδιάλειπτα τη διάπραξη αδικημάτων. Υπάρχουν μάλιστα συλληφθέντες που έχουν ήδη καταδικαστεί και παρ' όλα αυτά συνεχίζουν τη δράση τους. Για τα χαρακτηριστικά του κυκλώματος βλ. Πλαίσιο 1.

Η επιβολή αυστηρότερων κυρώσεων είναι απαραίτητη. Πρέπει να καταστεί σαφές ότι οι παράνομες δραστηριότητες έχουν ουσιαστικές επιπτώσεις. Αυτό θα ικανοποιήσει το περί δικαίου αίσθημα της κοινωνίας και των νόμιμων χρηστών που καταβάλλουν τη συνδρομή για νόμιμη πρόσβαση σε συνδρομητικές υπηρεσίες. Παράλληλα, πρέπει να δημιουργηθούν κίνητρα για επενδύσεις στον τομέα του οπτικοακουστικού περιεχομένου από τους παρόχους και για την επιλογή νόμιμων τρόπων απόκτησης περιεχομένου από τους τελικούς χρήστες.

5.4 Συμπεράσματα

Στο κεφάλαιο αυτό είδαμε ότι η πειρατεία δεν αποτελεί μόνο μια απλή παράνομη πράξη, αλλά είναι ένα ολοκληρωμένο οργανωμένο εγκληματικό κύκλωμα με άμεση συνέργεια τόσο των καταναλωτών/απλών χρηστών όσο και των διακινητών που παρέχουν παράνομα πρόσβαση σε προστατευόμενο περιεχόμενο. Οι διατραπεζικές συναλλαγές και οι επικοινωνίες μέσω των κοινωνικών δικτύων αποδεικνύουν την οργανωμένη φύση αυτού του κυκλώματος. Τα δεδομένα δείχνουν ότι οι απλοί χρήστες δεν είναι απλώς παθητικοί δέκτες του παράνομου περιεχομένου, αλλά συμμετέχουν ενεργά, ενισχύοντας την εξάπλωση και τη λειτουργία του κυκλώματος. Αυτό το εύρημα είναι ιδιαίτερα σημαντικό και υπογραμμίζει την ανάγκη να ισχυροποιηθούν οι έλεγχοι να αυστηριοποιηθεί το ισχύον νομοθετικό πλαίσιο. Επίσης, χρειάζεται μια ολοκληρωμένη προσέγγιση που να περιλαμβάνει την εκπαίδευση και ευαισθητοποίηση του κοινού, καθώς και την ενίσχυση των τεχνολογικών και νομικών εργαλείων που χρησιμοποιούνται για την παρακολούθηση και καταστολή της πειρατείας. Έτσι, στις ενότητες που ακολουθούν θα παρουσιάσουμε αναλυτικά τη διεθνή εμπειρία που εστιάζει στην καταπολέμηση της πειρατείας.

Πλαίσιο 1 Χαρακτηριστικά των μελών του κυκλώματος της πειρατείας

- I. Είναι άτομα που έχουν ξοδέψει πολλά χρήματα και άφθονο χρόνο για να δημιουργήσουν μια εγκληματική οργάνωση άρτια εξοπλισμένη και άψογα δομημένη ιεραρχικά, με εκπαιδευμένους ανθρώπους σε όλη τη χώρα. Λειτουργούν πάντοτε με τη μορφή πυραμίδας. Στην κορυφή βρίσκεται η ηγετική ομάδα και από κάτω της ένας τεράστιος αριθμός μεταπωλητών και εισπρακτόρων. Η λειτουργία του κυκλώματος είναι παρόμοια με αυτή των εγκληματικών οργανώσεων που ασχολούνται με τη διακίνηση λευκής σαρκός, ναρκωτικών και όπλων. Σε αυτό το σημείο πρέπει να σημειωθεί ότι έχει παρατηρηθεί σύνδεση των παράνομων κυκλωμάτων σωματεμπορίας, ναρκωτικών, όπλων και τζόγου με τα παράνομα κυκλώματα που ασχολούνται με την πειρατεία οπτικοακουστικού περιεχομένου.
- II. Η επιβαλλόμενη χρηματική εγγύηση δεν αποτελεί αποτρεπτικό παράγοντα για να συνεχίσουν την εγκληματική τους δραστηριότητα. Παράλληλα, η εκάστοτε επιβαλλόμενη χρηματική εγγύηση λειτουργεί ως αποδεικτικός λόγος για τη συνέχιση της εγκληματικής τους δραστηριότητας και για τη διατήρηση του αισθήματος ανομίας, καθώς νιώθουν ότι η ελληνική δικαιοσύνη δεν μπορεί να τους πλήξει καίρια.
- III. Αναφερόμαστε σε ομάδες που, σύμφωνα με τα δελτία της αστυνομίας, ασχολούνται με τη συγκεκριμένη εγκληματική δραστηριότητα για τουλάχιστον μία πενταετία, και αυτή η δραστηριότητα αποτελεί τη μοναδική πηγή εσόδων τους. Τα ανωτέρω δεδομένα σε συνδυασμό με το ύψος των εσόδων που αποκομίζουν από την παράνομη συμπεριφορά τους και την εξάρτησή τους στην παρανομία, οδηγούν με βεβαιότητα στο συμπέρασμα ότι οι εκάστοτε συλληφθέντες θα συνεχίσουν απρόσκοπτα τις παράνομες δράσεις τους και δεν είναι απλώς ύποπτοι τέλεσης νέων αδικημάτων.
- IV. Οι περισσότεροι συμμετέχοντες/μέλη των εν λόγω παράνομων κυκλωμάτων έχουν απασχολήσει και στο παρελθόν τις διωκτικές αρχές, ενδεχομένως να έχουν κατηγορηθεί για τα ίδια αδικήματα ή μπορεί και να έχουν καταδικαστεί ξανά στο παρελθόν.

ΔΙΕΘΝΗΣ ΕΜΠΕΙΡΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΤΗΣ ΠΕΙΡΑΤΕΙΑΣ

6.1 Εισαγωγή

Στη συνέχεια επιχειρούμε μια επισκόπηση των πρακτικών για την αντιμετώπιση του φαινομένου της πειρατείας, δίνοντας ιδιαίτερη έμφαση στις προκλήσεις του ψηφιακού περιβάλλοντος (βλ. ενδεικτικά, Slabkyh, 2019, Lobato και Tomas, 2012). Οι στρατηγικές για την αντιμετώπιση της διαδικτυακής πειρατείας περιλαμβάνουν πολλές διαφορετικές προσεγγίσεις. Τονίζουμε ότι η συμβολή του WIPO είναι καθοριστική, καθώς προωθεί διεθνείς συνθήκες και πρότυπα για την προστασία των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας. Η προοπτική ανάληψης ιδιωτικής πρωτοβουλίας είναι επίσης σημαντική, με πολλές εταιρείες να αναπτύσσουν δικές τους πολιτικές και τεχνολογίες για την καταπολέμηση της πειρατείας. Μέτρα επιβολής κατά των χρηστών, όπως η αποκοπή της πρόσβασης στο διαδίκτυο ή η επιβολή προστίμων, έχουν επίσης χρησιμοποιηθεί για να αποθαρρύνουν την παράνομη διακίνηση περιεχομένου. Τέλος, τα τεχνολογικά μέτρα και οι πληροφορίες διαχείρισης δικαιωμάτων αποτελούν κρίσιμα εργαλεία για την προστασία των πνευματικών δικαιωμάτων, επιτρέποντας στους δημιουργούς και στους κατόχους δικαιωμάτων να ελέγχουν καλύτερα τη χρήση και τη διάθεση του έργου τους στο διαδίκτυο.

6.2 Οι Προκλήσεις του Ψηφιακού Περιβάλλοντος

Παρόλο που διάφορα υφιστάμενα μέσα μπορούν να καταπολεμήσουν την παράνομη ροή, το πρόβλημα παραμένει σε μεγάλη κλίμακα. Έτσι, η ανάπτυξη αυστηρών μηχανισμών επιβολής και κυρώσεων, η εξεύρεση τεχνολογικών/ψηφιακών λύσεων, όπως η χρήση τεχνητής νοημοσύνης και αλγορίθμων, η καθιέρωση ενός ευρέως συμφωνημένου συνόλου κανόνων και η συνεργασία με τους παρόχους ενδιάμεσων υπηρεσιών διαδικτύου αναγνωρίζονται ως επιτακτικές στρατηγικές για τον μετριασμό των προκλήσεων που θέτει η παράνομη ζωντανή ροή (WIPO, 2024).

Δεν υπάρχει καμία αμφιβολία ότι ο όγκος και η συχνότητα των δραστηριοτήτων στο διαδίκτυο είναι πρωτοφανείς, σε τέτοιο βαθμό που νομοθετικά όργανα και δικαστήρια σε όλο τον κόσμο δυσκολεύονται να ακολουθήσουν την εμπορική και τεχνολογική ανάπτυξη

του διαδικτύου και να αντιμετωπίσουν παράνομες ενέργειες. Η ψηφιακή εποχή έχει αλλάξει ριζικά τη φύση της απειλής της πειρατείας εξαιτίας της άυλης φύσης του περιεχομένου που διακινείται σε συνδυασμό με ένα διαδίκτυο χωρίς σύνορα μεταξύ των κρατών και συχνά αντιφατικά μεταξύ τους ισχύοντα νομικά πλαίσια και περιοριστικά μέτρα. Η ευκολία και η ταχύτητα με την οποία μπορεί κανείς να αποκτήσει πρόσβαση σε περιεχόμενο που προστατεύεται από το δίκαιο της πνευματικής ιδιοκτησίας συνιστά μια πάγια πρόκληση με δεδομένο ότι αυτό σπάνια διακινείται ως έχει (WIPO, 2019).

Οι διάφορες μορφές πειρατείας μέσω streaming αναπτύχθηκαν στη δεκαετία του 2010 και αντικατέστησαν σε μεγάλο βαθμό την κυρίαρχη πειρατεία της δεκαετίας του 2000 που βασιζόταν στη λήψη περιεχομένου μέσω torrent, card sharing και καρτών πρόσβασης (clone access cards) κλώνων, ενώ ταυτόχρονα οδήγησαν στον κατακερματισμό της πειρατείας: η χρήση παράνομων, κινητών ιστότοπων ροής - η εξαπάτηση των φίλτρων των πλατφορμών για τη μεταφόρτωση/διανομή παράνομου περιεχομένου σε ιστότοπους UGC όπως το YouTube το jailbreaking συσκευών επέκτασης τηλεόρασης όπως το Apple TV ή η τροποποίηση συσκευών αναπαραγωγής πολυμέσων ανοικτού κώδικα όπως το Kodi.

Μάλιστα η πειρατεία οπτικοακουστικού περιεχομένου εμφανίζεται συχνά ως καθημερινή πρακτική, όπως ο δανεισμός και η ανταλλαγή λογαριασμών μεταξύ συγγενών και φίλων, η κοινή χρήση συνδέσμων και κωδικών πρόσβασης (Spilker & Colbjørnsen, 2020).

Καθώς η φύση της πειρατείας αλλάζει υπό το φως του συνεχώς διευρυνόμενου ψηφιακού περιβάλλοντος, το ίδιο συμβαίνει και με τα μέτρα επιβολής που χρησιμοποιούνται για την καταπολέμηση της πειρατείας. Παρόλα αυτά φαίνεται ότι οι παραδοσιακοί μηχανισμοί επιβολής και τα διαθέσιμα επί του παρόντος ένδικα μέσα για την παραβίαση των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας είναι ανεπαρκώς προσαρμοσμένα για να αντιμετωπίσουν την ταχέως μεταβαλλόμενη φύση των παραβιάσεων των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας στο διαδίκτυο. Η αποτελεσματική επιβολή των νομικών και άλλων έννομων μέτρων στο ψηφιακό περιβάλλον μπορεί να επιτευχθεί καλύτερα μέσω της συνεργασίας των δικαιούχων δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας, των παρόχων περιεχομένου και των δημόσιων αρχών.

6.3 Η Βιομηχανία της Ψυχαγωγίας Αρωγός στην Καταπολέμηση του Φαινομένου

Ενώ ο αριθμός των χρηστών του διαδικτύου που μπορούν να παραβιάσουν τα πνευματικά δικαιώματα είναι εξαιρετικά υψηλός, ο αριθμός των παρόχων υπηρεσιών διαδικτύου (ISP) είναι πολύ μικρότερος. Δεδομένου ότι η πειρατεία σε οποιαδήποτε μορφή μειώνει τα έσοδα του κατόχου των πνευματικών δικαιωμάτων, συχνά ο ίδιος επενδύει σε διάφορες ενέργειες αποτροπής της πειρατείας. Αν και οι νόμοι περί δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας (δηλαδή τα δημόσια μέτρα κατά της πειρατείας) διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στη διακοπή ή τον περιορισμό της πειρατείας, συχνά δεν αρκούν για την αντιμετώπιση του προβλήματος ενώ, συχνότερα, η σύμπραξη ιδιωτικού και δημόσιου τομέα κρίνεται ως πιο αποτελεσματική (Lu & Poddar, 2019).

6.4 Μηχανισμοί Επιβολής

Ως μέτρα επιβολής νοούνται τα δημόσια και ιδιωτικά μέτρα επιβολής, οι κανόνες, οι διαδικασίες, τα ένδικα μέσα και οι κυρώσεις κατά των επιγραμμικών παραβιάσεων πνευματικών δικαιωμάτων που προβλέπει το εκάστοτε εθνικό δίκαιο. Τα μέτρα αυτά μπορεί να είναι αστικά (π.χ. ασφαλιστικά μέτρα), διοικητικά (π.χ. προειδοποιήσεις) ή ποινικά (π.χ. ποινές φυλάκισης). Τα μέτρα επιβολής μπορεί να απευθύνονται στον άμεσο παραβάτη -τον τελικό χρήστη παράνομου περιεχομένου- ή στους παρόχους ενδιάμεσων υπηρεσιών.

6.4.1 Κώδικες δεοντολογίας και αυτορρύθμιση

Μια σημαντική μέθοδος για τη διασφάλιση του σεβασμού των πνευματικών δικαιωμάτων είναι η θέσπιση εθελοντικών κωδικών δεοντολογίας για τη χρήση μηχανών αναζήτησης στο διαδίκτυο (WIPO, 2019). Οι κοινοί κώδικες δεοντολογίας αποσκοπούν στον προσδιορισμό της αποτελεσματικότητας των μέτρων που παίρνουν οι μηχανές αναζήτησης για την καταπολέμηση της διαδικτυακής πειρατείας καθώς και στην ενθάρρυνση της συνεργασίας μεταξύ των ενδιαφερόμενων μερών και των επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στην οπτικοακουστική βιομηχανία. Επιπλέον, προσβλέπουν στη διευκόλυνση της απόσυρσης συνδέσμων προς παράνομο περιεχόμενο από την πρώτη σελίδα των αποτελεσμάτων αναζήτησης στο διαδίκτυο.

Σε σύγκριση με τη νομοθετική ρύθμιση, η αυτορρύθμιση έχει αναμφισβήτητα ορισμένα πλεονεκτήματα: τα πρότυπα και οι κανόνες που θέτουν οι πάροχοι μπορούν να ρυθμιστούν με γνώμονα συγκεκριμένους τομείς/αγορές, είναι συχνά λιγότερο δαπανηρά από το νομικό κόστος που συνεπάγεται η νομοθετική διαδικασία και μπορούν να επικαιροποιηθούν ευκολότερα. Παρόλα αυτά, ο μη δεσμευτικός χαρακτήρας της αυτορρύθμισης, μέσα από την θέσπιση κωδικών δεοντολογίας, δεν προάγει την ακεραιότητα και την διαφάνεια καθώς τα ενδιαφερόμενα μέρη του κάθε κλάδου, οι επιχειρήσεις, δεν λαμβάνουν υπόψη το ευρύτερο δημόσιο συμφέρον και ιδίως τους καταναλωτές/χρήστες του διαδικτύου.

6.4.2 Αστικές και ποινικές κυρώσεις

Σε επίπεδο ΕΕ, τα αστικά μέτρα επιβολής είναι εναρμονισμένα στο πλαίσιο της οδηγίας 2004/48/ΕΚ σχετικά με την επιβολή των δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας (Οδηγία Επιβολής) και περιλαμβάνουν διάφορα είδη ασφαλιστικών μέτρων και αποζημιώσεων που εφαρμόζονται σύμφωνα με την οδηγία. Τα κράτη μέλη έχουν εφαρμόσει την οδηγία με διαφορετικό βαθμό λεπτομέρειας και ακολουθούν σε μεγάλο βαθμό το καθεστώς της. Την ίδια στιγμή, δεν υπάρχει εναρμόνιση των ποινικών μέτρων κατά των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας στην ΕΕ, καθώς τα περισσότερα κράτη μέλη ποινικοποιούν τις εκ προθέσεως πράξεις άμεσης παραβίασης των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας και τις υποβάλλουν σε ποικίλες κυρώσεις, που κυμαίνονται από πρόστιμα έως ποινές φυλάκισης. Οι κυρώσεις αυστηροποιούνται εάν αναφέρονται σε εμπορική κλίμακα ή έχουν κερδοσκοπικό χαρακτήρα (Quintais & Poort, 2019).

Η Συμφωνία Trade-Related Aspects of Intellectual Property Rights (TRIPS) απαιτεί από τα μέλη του Παγκόσμιου Οργανισμού Εμπορίου (ΠΟΕ) να εξουσιοδοτούν τους δικαστές να

διατάσσουν ακόμα και πρόσωπα που εμπλέκονται αθώα στην παράνομη διακίνηση διαδικτυακού περιεχομένου να αποκαλύψουν έγγραφα ή να δώσουν πληροφορίες για την ταυτοποίηση των παραβατών. Επιπλέον, επιτρέπουν στις δικαστικές αρχές να διατάσσουν τον παραβάτη να καταβάλει στον κάτοχο του δικαιώματος αποζημίωση ικανή να αντισταθμίσει τη ζημία που υπέστη. Στην περίπτωση που η παράνομη διακίνηση διαπράττεται σε εμπορική κλίμακα, οι δικαστικές αρχές μπορούν να διατάξουν τη κατάσχεση της κινητής και ακίνητης περιουσίας του φερόμενου ως παραβάτη, συμπεριλαμβανομένης της δέσμευσης των τραπεζικών λογαριασμών και άλλων περιουσιακών στοιχείων του (WIPO, 2019).

Διοικητικά μέτρα επιβολής κατά της άμεσης επιγραμμικής παραβίασης πνευματικών δικαιωμάτων από τους χρήστες επιβάλλονται μόνο σε Γαλλία και Ηνωμένο Βασίλειο. Επιπλέον, η Ισπανική νομοθεσία εισήγαγε το 2011 μια ειδική διοικητική διαδικασία κατά των παραβιάσεων που γίνονται για εμπορικούς σκοπούς, η οποία απευθύνεται στους παρόχους υπηρεσιών διαδικτύου, και μπορεί να εφαρμοστεί τόσο σε «τελικούς χρήστες» όσο και σε «ενδιάμεσους παρόχους» (Quintais & Poort, 2019).

6.5 Αποκλεισμός Ιστοτόπων (blocking)

Ο αποκλεισμός ιστοτόπων (blocking) αποτελεί ένα σημαντικό ψηφιακό εργαλείο στην εργαλειοθήκη για την καταπολέμηση της διαδικτυακής πειρατείας. Συνήθως περιλαμβάνει τον αποκλεισμό πρόσβασης σε ορισμένους δικτυακούς ιστότοπους που διακινούν παράνομα προστατευόμενο από το Δίκαιο Πνευματικής Ιδιοκτησίας περιεχόμενο. Η εν λόγω απενεργοποίηση μπορεί να εφαρμόζεται αυτοβούλως από τους παρόχους υπηρεσιών διαδικτύου, ή κατόπιν αιτήματος των κατόχων δικαιωμάτων, ή των επαγγελματικών ενώσεων του κλάδου, στο πλαίσιο ενός εθελοντικού πλαισίου προστασίας των πνευματικών δικαιωμάτων. Ο αποκλεισμός πραγματοποιείται συχνά και μέσω δικαστικής απόφασης με τη μορφή ασφαλιστικών μέτρων κατόπιν αιτήματος του κατόχου των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας.

Ορισμένοι από τους μεγαλύτερους παρόχους υπηρεσιών δικτύου, όπως η Cloudflare, προσφέρουν τεχνολογίες για την αποτροπή της πρόσβασης σε ιστότοπους που παραβιάζουν τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας. Η Cloudflare, για παράδειγμα, παρέχει λύσεις προστασίας από επιθέσεις και επιτρέπει στους χρήστες να αποκλείουν την πρόσβαση σε συγκεκριμένους τομείς ή διευθύνσεις, λειτουργώντας ως διαμεσολαβητής και προστατεύοντας έτσι τα δίκτυα και τις υπηρεσίες από κακόβουλες ενέργειες. Υπάρχουν τρεις βασικές μέθοδοι για τον αποκλεισμό ιστοτόπων:

- αποκλεισμός διευθύνσεων Πρωτοκόλλου Διαδικτύου (Internet Protocol address, IP address),
- αποκλεισμός Συστήματος Ονομάτων Τομέων (Domain Name Server, DNS) και
- αποκλεισμός Ενιαίου Εντοπιστή Πόρων (Uniform Resource Locator, URL).

Ένα μειονέκτημα του αποκλεισμού IP είναι ότι οι διευθύνσεις IP μπορούν να αλλάξουν γρήγορα. Ο αποκλεισμός IP μπορεί επίσης να επηρεάσει ιστότοπους που δεν παραβιάζουν

τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας, καθώς μια ενιαία διεύθυνση IP μπορεί να φιλοξενεί πολλούς ιστότοπους. Ωστόσο, η έμφαση του αποκλεισμού δίνεται σε ιστότοπους που διευκολύνουν την παραβίαση δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας μεγάλης κλίμακας. Ένας πάροχος υπηρεσιών διαδικτύου μπορεί να αποκλείσει έναν ολόκληρο τομέα διευθύνσεων IP κάνοντας αλλαγές στις ρυθμίσεις στον διακομιστή DNS του. Έτσι, όταν ένας χρήστης ζητά πρόσβαση σε έναν συγκεκριμένο ιστότοπο, ο διακομιστής DNS του ISP αναγνωρίζει τον τομέα ως αποκλεισμένο ιστότοπο, δεν επιτρέπει τη μετάφρασή του σε διεύθυνση IP και απαντά στον χρήστη ότι ο τομέας δεν υπάρχει ή τον ανακατευθύνει σε μια ενημερωτική ιστοσελίδα.

Ο αποκλεισμός διευθύνσεων URL απαιτεί από τον ISP να εξετάζει τόσο τις επικεφαλίδες των πακέτων IP (που περιέχουν τις διευθύνσεις IP προέλευσης και προορισμού) όσο και το περιεχόμενο του πακέτου IP. Η διαδικασία αυτή μπορεί να αποκλείει συγκεκριμένους ιστότοπους ή διευθύνσεις ιστοτόπων. Δεδομένης αυτής της δυνατότητας, ο αποκλεισμός URL είναι η πιο ακριβής μέθοδος, αποφεύγοντας έτσι τον υπερβολικό αποκλεισμό (Cory, 2016).

6.6 Το Κόστος του Αποκλεισμού Ιστότοπων

Σε μεγάλο βαθμό το δικαστήριο ενεργεί διοικητικά και όχι δικαστικά όταν εξετάζει αιτήσεις για αποκλεισμούς ιστοτόπων. Υπάρχουν ευρωπαϊκές χώρες (βλ. π.χ. Δανία, την Ιταλία, την Πορτογαλία) όπου οι διαταγές φραγών εκδίδονται από την εκτελεστική και όχι από τη δικαστική εξουσία. Ακόμη όμως και σε αυτές τις χώρες τα δικαστήρια διαδραματίζουν ρόλο εποπτείας. Ωστόσο, το νομικό πλαίσιο θεωρείται ότι μπορεί να βελτιώσει την αποτελεσματικότητα της δικαστικής οδού στην προστασία των πνευματικών δικαιωμάτων. Πιο πρόσφατα, ο δυναμικός αποκλεισμός, ο οποίος υπερβαίνει έναν συγκεκριμένο δικτυακό τόπο και περιλαμβάνει «ιστότοπους-καθρέφτες», έχει αποδειχθεί περισσότερο επιτυχής (WIPO, 2019).

Το κόστος του αποκλεισμού ιστοτόπων ποικίλλει ανάλογα με τον τύπο των αποκλεισμών που χρησιμοποιούνται και τη χώρα που τους εφαρμόζει. Οι πιο εντατικές διαδικασίες, όπως οι βαθιές επιθεωρήσεις πακέτων, κοστίζουν περισσότερο. Όλες οι διαδικασίες αποκλεισμού ιστοτόπων συνεπάγονται κόστος τεχνικής υποστήριξης. Οι εκτιμήσεις του κόστους για τα αρχικά ασφαλιστικά μέτρα αποκλεισμού ιστοτόπων είναι πιθανό να είναι υψηλές, δεδομένου του νομικού κόστους που συνεπάγεται η διεξαγωγή δικαστικών υποθέσεων (Cory, 2016).

6.7 Ειδοποίηση και Απόσυρση (notice and takedown)

Η ειδοποίηση και απόσυρση (notice and takedown) περιεχομένου είναι μια διοικητική και τεχνική διαδικασία η οποία απαιτεί από παρόχους ενδιαμέσων υπηρεσιών διαδικτύου να απομακρύνουν το παράνομο περιεχόμενο κατόπιν ειδοποίησης από τους κατόχους πνευματικών δικαιωμάτων. Το μέτρο αυτό είναι ένα από τα πλέον χρησιμοποιούμενα μέτρα για την καταπολέμηση της παραβίασης των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας στο διαδίκτυο και αναπτύχθηκε αρχικά στις ΗΠΑ, στο πλαίσιο κανονισμού για την προστασία

των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας του 1998 (Digital Millennium Copyright Act, DMCA).

Στην ΕΕ η νομική βάση για τις διαδικασίες ειδοποίησης και απόσυρσης δημιουργεί την υποχρέωση των παρόχων να αφαιρούν ή να απενεργοποιούν την πρόσβαση σε περιεχόμενο που παραβιάζει πνευματικά δικαιώματα μόλις λάβουν γνώση αυτού, δηλαδή μόλις λάβουν ειδοποίηση από τον κάτοχο των δικαιωμάτων. [39] Ωστόσο, η διάταξη δεν διευκρινίζει τις διαδικασίες ειδοποίησης και απόσυρσης στην πράξη, καθώς υπήρχε η ελπίδα ότι τα Ευρωπαϊκά κράτη-μέλη θα έπαιρναν πρωτοβουλίες προκειμένου να διαμορφώσουν τις δικές τους διαδικασίες ειδοποίησης. Η νομική αβεβαιότητα σχετικά με τις πραγματικές υποχρεώσεις των παρόχων δυσχεραίνεται και λόγω του μεγάλου όγκου δικαστικών αντιπαραθέσεων σε εθνικό επίπεδο αλλά και στο Ευρωπαϊκό Δικαστήριο.[40]

Παρόλο που έχει υπάρξει σημαντικός αριθμός επιτυχημένων αποσύρσεων περιεχομένου, η αποτελεσματικότητα του μέτρου έχει συχνά αμφισβητηθεί, καθώς έχουν διατυπωθεί αμφιβολίες σχετικά με την ικανότητα του μέτρου να προστατεύει επαρκώς τα δικαιώματα των κατόχων, προειδοποιώντας για τον κίνδυνο κατάργησης μη παράνομου περιεχομένου και για την επιμονή του φαινομένου «whack-a-mole» (όταν μια ιστοσελίδα καταργείται, μια άλλη διαδικτυακή καταχώριση εμφανίζεται συνήθως με διαφορετική διεύθυνση URL σχεδόν αμέσως, καθώς οι ίδιοι οι παραβάτες αποφεύγουν τον εντοπισμό) (WIPO, 2019).

6.8 Κατάλογοι Πειρατείας (listing)

Μία από τις σημαντικότερες προκλήσεις στην αντιμετώπιση της διαδικτυακής πειρατείας είναι ο τεράστιος αριθμός των πειρατών/τελικών χρηστών παράνομου περιεχομένου. Ειδικότερα, η συγκεκριμένη πρακτική ακολουθεί την προσέγγιση γνωστή ως «follow the money», με σκοπό την οικειοθελή απόσυρση διαφημίσεων από ιστότοπους που παρέχουν παράνομη πρόσβαση σε προστατευόμενο περιεχόμενο που συμπεριλαμβάνονται στους καταλόγους. Η ιδέα είναι να χτυπηθούν αποτελεσματικότερα οι πειρατές, όχι μόνο μέσα από την ποινική τους μεταχείριση αλλά και στοχεύοντας επισταμένως στα παράνομα έσοδά τους. Με το ίδιο σκεπτικό, έχουν επίσης συστήματα εντοπισμού νόμιμων υπηρεσιών διαδικτυακού περιεχομένου ή ιστοτόπων, δημιουργώντας μια βάση δεδομένων αξιόπιστων φορέων (greenlisting) (βλ. Agorateka) (WIPO, 2019).[41]

6.9 Μέτρα Ενάντια στην Πειρατεία Ζωντανού Περιεχομένου

Μια σημαντική εξέλιξη στην κατανάλωση οπτικοακουστικού περιεχομένου αποτελεί η μετάβαση από την παραδοσιακή ραδιοτηλεοπτική μετάδοση (broadcasting) στη ροή περιεχομένου μέσω του διαδικτύου (streaming). Οι καταναλωτές βασίζονται πλέον σε παρόχους συνδρομητικών υπηρεσιών ροής προκειμένου να παρακολουθήσουν περιεχόμενο κατά παραγγελία (on demand) ή ζωντανό περιεχόμενο (live broadcasting).[42]

Η παράνομη αναμετάδοση ζωντανού περιεχομένου μέσω του διαδικτύου έχει επίσης αυξηθεί τα τελευταία χρόνια. Οι ραδιοτηλεοπτικοί φορείς επενδύουν εκατομμύρια δολάρια για να αποκτήσουν το δικαίωμα να μεταδίδουν ζωντανά αθλητικά γεγονότα από αθλητικούς συλλόγους ή/και πρωταθλήματα. Επιπλέον, η παράνομη αναμετάδοση πλήττει

σοβαρά τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας των παρόχων, καθώς παραβιάζει τόσο το δικαίωμα αναπαραγωγής όσο και το δικαίωμα διάδοσης περιεχομένου, ιδιαίτερα όταν το περιεχόμενο προσφέρεται εμπορικά, δηλαδή με αντίτιμο.[43] Σε αυτό το πλαίσιο, το πρόβλημα επιδεινώνεται από την έλλειψη επαρκώς αυστηρών κυρώσεων. Σε πολλές χώρες, η παραβίαση πνευματικών δικαιωμάτων μέσω ζωντανής ροής αντιμετωπίζεται κυρίως ως αστικό αδίκημα, και όχι ως κακούργημα, κάτι που αφήνει περιθώρια στις παράνομες υπηρεσίες streaming να λειτουργούν σχεδόν ανενόχλητες, με περιορισμένη εποπτεία και μικρό κίνδυνο τιμωρίας.

Η αναγνώριση του προβλήματος και η εφαρμογή αυστηρότερων νομοθετικών μέτρων, σε συνδυασμό με τη βελτίωση της τεχνολογικής παρακολούθησης, αποτελούν κρίσιμα βήματα για την αντιμετώπιση αυτού του φαινομένου (WIPO, 2024).

6.9.1 Άδειες εξουσιοδότησης ζωντανής μετάδοσης ραδιοτηλεοπτικού περιεχομένου

Οι συγκεκριμένες άδειες που απαιτούνται μπορεί να ποικίλλουν, ανάλογα με τον τύπο του περιεχομένου που μεταδίδεται, τις γεωγραφικές περιοχές μετάδοσης και τα νομικά πλαίσια των αντίστοιχων χωρών. Αυτές περιλαμβάνουν:

- την άδεια μετάδοσης (broadcast license) η οποία εξουσιοδοτεί έναν πάροχο να αναμεταδώσει το περιεχόμενο ενός άλλου παρόχου,
- την άδεια πνευματικών δικαιωμάτων (copyright license) την οποία δίνει ο κάτοχος πνευματικών δικαιωμάτων,
- εδαφικά προσδιορισμένη άδεια (territory-specific license) που επηρεάζεται από τα δικαιώματα διανομής ραδιοτηλεοπτικού περιεχομένου σε διαφορετικές γεωγραφικές περιοχές του πλανήτη καθώς και από το ίδιο το περιεχόμενο που θα πρέπει να συντάσσεται με όλα τα νομικά πλαίσια της εκάστοτε γεωγραφικής περιοχής.

6.9.2 Κοινές πρακτικές παράνομης αναμετάδοσης ζωντανού περιεχομένου

Η παράνομη αναμετάδοση ζωντανού περιεχομένου διενεργείται μέσα από διαφορετικές πρακτικές οι οποίες αντιστοιχούν στην καταπάτηση διαφορετικών αδειών εξουσιοδότησης αναμετάδοσης καθώς και με τα διαφορετικά διαδικτυακά πρωτόκολλα που χρησιμοποιούν (WIPO, 2024). Για παράδειγμα, κάποιος μπορεί πολύ εύκολα να προβεί σε παράνομη αναμετάδοση ζωντανού περιεχομένου χρησιμοποιώντας τον προσωπικό του υπολογιστή, μια κάρτα τηλεόρασης και μια σύνδεση στο διαδίκτυο. Στις περιπτώσεις αυτές, οι πειρατές είτε προβαίνουν στην μονομερή σύνδεση του υπολογιστή τους με έναν διακομιστή (unicast streaming) είτε στην σύνδεση ενός δικτύου με έναν διακομιστή (multicast streaming), γεγονός που επιτρέπει από τα μέλη αυτού του δικτύου να έχουν πρόσβαση στο περιεχόμενο που μεταδίδει ο διακομιστής, ο οποίος αποκρύπτεται σκόπιμα.

Ένας άλλος τρόπος παράνομης αναμετάδοσης προκύπτει όταν ο πειρατής βιντεοσκοπεί σε ζωντανό χρόνο μια εκδήλωση (ποδοσφαιρικό αγώνα στο γήπεδο) ή μια νόμιμη αναμετάδοση, με δικό του εξοπλισμό, και στην συνέχεια αναμεταδίδει παράνομα το

περιεχόμενο (user-generated streaming). Αυτή η πρακτική καθιστά εξαιρετικά δύσκολο τον εντοπισμό της μη εξουσιοδοτημένης διανομής περιεχομένου που υπόκειται σε πνευματικής ιδιοκτησίας ή εξουσιοδοτημένη άδεια μετάδοσης, διότι κάθε άτομο που διαθέτει μια έξυπνη συσκευή (πχ. smartphone) μπορεί δυνητικά να γίνει διανομέας.

Επίσης, ο καθένας μπορεί να χρησιμοποιεί εικονικά ιδιωτικά δίκτυα (VPN), για να έχει πρόσβαση στη ροή ζωντανού περιεχομένου το οποίο υπόκειται σε γεωγραφικούς περιορισμούς ή να αποφεύγει την ανίχνευσή του κατά την παρακολούθηση, αποκρύπτοντας την τοποθεσία στην οποία βρίσκεται και προσποιούμενος ότι βρίσκεται κάπου αλλού στον πλανήτη.

6.10 Δυναμικά Ασφαλιστικά Μέτρα

Τα λεγόμενα δυναμικά ασφαλιστικά μέτρα (dynamic injunctions) είναι ευρείας εμβέλειας και μπορούν να στοχεύουν σε ένα ευρύ φάσμα ιστότοπων και μεθόδων που χρησιμοποιούνται για την παραβίαση των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας, επιτρέποντας στις δικαστικές αποφάσεις να καλύπτουν γρήγορα (εντός 30 λεπτών) νέους ιστότοπους που δημιουργούνται αμέσως μετά τον αποκλεισμό. Το σημαντικό εδώ είναι ότι αυτό μπορεί να επιτευχθεί χωρίς να χρειάζεται να κινηθούν νέες νομικές ενέργειες για την έκδοση νέας διαταγής (WIPO, 2024).[44] Υπάρχουν πολλές παραλλαγές δυναμικών ασφαλιστικών μέτρων που απαντούν στους διαφορετικούς τρόπους παράνομης αναμετάδοσης ζωντανού περιεχομένου. Συνοπτικά σε επίπεδο χωρών έχουν εφαρμοστεί:

- I. μόνιμα ασφαλιστικά μέτρα (permanent injunctions) υποχρεώνοντας εθνικούς παρόχους υπηρεσιών διαδικτύου να μπλοκάρουν μη εξουσιοδοτημένους ιστότοπους ροής αθλητικών μεταδόσεων,
- II. ασφαλιστικά μέτρα ζωντανού αποκλεισμού (live blocking injunctions) τα οποία θεωρούνται εξαιρετικά αποτελεσματικά καθώς αποκλείουν την πρόσβαση σε διακομιστές ροής (streaming servers) που μεταδίδουν μη εξουσιοδοτημένη ζωντανή κάλυψη σε ζωντανό χρόνο,
- III. καθολικά ασφαλιστικά μέτρα (blanket injunctions) που αποτρέπουν προληπτικά τη μη εξουσιοδοτημένη μετάδοση ζωντανού περιεχομένου που προστατεύεται από δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας,
- IV. ασφαλιστικά μέτρα από-αποδελίωσης (de-indexing injunctions) που εμποδίζουν τις μηχανές αναζήτησης να εμφανίζουν συνδέσμους προς ιστότοπους ή πλατφόρμες που συμμετέχουν σε μη εξουσιοδοτημένη μετάδοση ζωντανού περιεχομένου.

Αν και οι διαταγές αποκλεισμού θεωρούνται αποτελεσματικές, ο αριθμός τους είναι περιορισμένος, όπως και η εφαρμογή τους. Σε πολλές χώρες, για παράδειγμα, δεν υπάρχουν διαθέσιμα ασφαλιστικά μέτρα αποκλεισμού ή ο αριθμός των διαταγών δυναμικού αποκλεισμού που έχουν εκδοθεί είναι περιορισμένος και δεν έχει δοκιμαστεί από τα δικαστήρια, για παράδειγμα, στη Γερμανία και την Ελλάδα. Έτσι αν και η σύσταση της Επιτροπής του 2023 ενθαρρύνει την ευρύτερη διαθεσιμότητα δυναμικών ασφαλιστικών

μέτρων, αυτή παραμένει ως μη δεσμευτική, καθιστώντας εξαιρετικά απίθανο να δημιουργηθεί το απαραίτητο νομικό κίνητρο για τους παρόχους να ανταποκρίνονται αποτελεσματικά όταν τους κοινοποιείται παράνομο ζωντανό περιεχόμενο (WIPO, 2024).

Σε έκθεση που δημοσίευσε ο EUIPO το 2023 παρατηρήθηκε ότι οι περισσότερες διαταγές αποκλεισμού απευθύνονται στους παρόχους υπηρεσιών διαδικτύου και όχι απευθείας στους παραβάτες, καθώς οι διαταγές αποκλεισμού συνεπάγονται σημαντικό κόστος (τόσο για τον κάτοχο δικαιωμάτων όσο και για τον πάροχο υπηρεσιών διαδικτύου) (EUIPO, 2023b). Από την άλλη, τα στατικά ασφαλιστικά μέτρα που εκδίδονται μετά την εκδήλωση που αναμεταδίδεται παράνομα παρέχουν μόνο διορθωτικά μέτρα (π.χ., αποζημίωση), αλλά δεν αποτρέπουν ούτε μετριάζουν τη ζημία που προκλήθηκε κατά τη διάρκεια της ζωντανής εκδήλωσης.

6.11 Μέτρα “Τριών Χτυπημάτων”

Τα συστήματα κλιμακωτής αντίδρασης (graduated response schemes), γνωστά και ως συστήματα «τριών χτυπημάτων», περιλαμβάνουν μια συστηματική διαδικασία παρακολούθησης, ανίχνευσης και ειδοποίησης. Σύμφωνα με αυτή τη διαδικασία, κάθε φορά που εντοπίζεται μια διεύθυνση IP που παραβιάζει τα πνευματικά δικαιώματα ζωντανού περιεχομένου, αυτή ταυτοποιείται και, στη συνέχεια, δημιουργούνται αναφορές παραβίασης, οι οποίες διαβιβάζονται στους αντίστοιχους παρόχους υπηρεσιών διαδικτύου (WIPO, 2024). Εάν ο συνδρομητής επιμένει να εκτελεί την ίδια παραβατική πράξη, εκδίδονται πρόσθετες ειδοποιήσεις και μετά από έναν προκαθορισμένο αριθμό ειδοποιήσεων, η σχετική διεύθυνση IP του συνδρομητή λαμβάνει μια κύρωση, η οποία αποσκοπεί στην αποτροπή ή την πρόληψη περαιτέρω παραβάσεων.[45] Παρόλα αυτά, είναι προφανές ότι η χρήση ειδοποιήσεων δεν ενδείκνυνται για την καταπολέμηση της παράνομης ροής ζωντανού περιεχομένου, καθώς, εάν για παράδειγμα πρόκειται για έναν ποδοσφαιρικό αγώνα, αυτός θα διαρκέσει λίγες ώρες.

6.12 Τεχνολογικά Μέτρα και Πληροφορίες Διαχείρισης

Δικαιωμάτων

Σύμφωνα με τον ΟΠΙ, η τεχνολογική βιομηχανία έχει ήδη αναπτύξει τεχνολογικά μέτρα (Technological Measures of Protection-TMP) για την προστασία των έργων στο διαδίκτυο και γενικότερα σε κάθε ψηφιακή μορφή τους, τα οποία αποσκοπούν στο να εμποδίσουν ή να περιορίσουν παραβιάσεις περιεχομένου πνευματικής ιδιοκτησίας. Χαρακτηριστικά παραδείγματα τεχνολογικών μέτρων που ελέγχουν ή παρεμποδίζουν την πρόσβαση σε ένα αρχείο ή υπηρεσία, είναι η χρήση κωδικού πρόσβασης (password) ή αριθμού πιστοποίησης (identification number), η εφαρμογή κρυπτογραφικών τεχνικών, οι οποίες μεταδίδουν την πληροφορία σε ακατάληπτη μορφή, ώστε να απαιτείται ειδικό αποκρυπτογραφικό κλειδί για την επαναφορά της σε μορφή καταληπτή και η τεχνική του σημαδέματος του έργου με ένα υδατογράφημα (digital watermarkings) ή στεγανογράφημα, τα συστήματα που περιορίζουν τη δυνατότητα δημιουργίας σειριακών αντιγράφων (SCMS – Serial Management System) καθώς και τα εξαρτήματα ή μηχανισμοί υλικού (hardware) (π.χ., smart cards, dongles, hardware locks-HASP). Τα τεχνολογικά μέτρα που ελέγχουν ή περιορίζουν τη χρήση ή την

αναπαραγωγή του έργου, συνήθως, ενώ επιτρέπουν την εφήμερη αναπαραγωγή – φόρτωση στην προσωρινή μνήμη του υπολογιστή (browsing), ώστε να εμφανιστεί η πληροφορία που ενδιαφέρει στην οθόνη – δεν επιτρέπουν τη μόνιμη αναπαραγωγή (αποθήκευση σε δίσκο) ή την εκτύπωση σε hard copy ή αν την επιτρέπουν θα πρόκειται για περιορισμένο αριθμό αντιγράφων.

Στην ίδια κατεύθυνση με τα τεχνολογικά μέτρα προστασίας λειτουργούν και τα τεχνολογικά μέτρα διαχείρισης δικαιωμάτων (Digital Rights Management-DRM ή Electronic Copyright Management Systems - ECMS), τα οποία επιτρέπουν στους δικαιούχους τον έλεγχο και τη διαχείριση των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας σε ψηφιακές μορφές αναπαραγωγής και διάδοσης.

6.13 Τεχνολογικά Μέσα Περιορισμού της Πειρατείας Ζωντανού Περιεχομένου

6.13.1 Γεωγραφικός αποκλεισμός

Ο γεωγραφικός αποκλεισμός είναι μια τεχνολογία που χρησιμοποιείται για τον περιορισμό της πρόσβασης σε διαδικτυακό περιεχόμενο με βάση τη γεωγραφική θέση του χρήστη. Ο γεωεντοπισμός (geolocation) είναι ένα πολύτιμο εργαλείο για παρόχους και πλατφόρμες στην προσπάθεια καταπολέμησης της παράνομης ροής ζωντανού περιεχομένου. Η τεχνολογία γεωεντοπισμού μπορεί να χρησιμοποιηθεί για την επιβολή περιφερειακών περιορισμών ή περιορισμών αδειοδότησης, διασφαλίζοντας ότι το περιεχόμενο είναι διαθέσιμο μόνο σε θεατές σε εξουσιοδοτημένες τοποθεσίες.

Ο γεωγραφικός αποκλεισμός χρησιμοποιείται για την εξασφάλιση της ζωντανής ροής περιεχομένου σε μια συγκεκριμένη γεωγραφική περιοχή, αλλά μπορεί επίσης να παρακαμφθεί εύκολα όταν οι χρήστες χρησιμοποιούν VPN ή proxy για να παρακάμψουν τον γεωγραφικό αποκλεισμό. Τα VPN είναι η προτιμώμενη μέθοδος για την παράκαμψη των γεωγραφικών αποκλεισμών, λόγω της ευρείας διαθεσιμότητάς τους, καθώς είναι προσβάσιμα ακόμη και σε άτομα με περιορισμένη εμπειρία στο διαδίκτυο.

6.13.2 Κρυπτογράφηση

Η κρυπτογράφηση (encryption) επιτρέπει στους παρόχους περιεχομένου να κωδικοποιούν ή να αποκρύπτουν δεδομένα για να περιορίσουν την πρόσβαση μόνο στο προοριζόμενο κοινό το οποίο συνήθως περιλαμβάνει τους συνδρομητές της υπηρεσίας ή όσους έχουν αγοράσει πρόσβαση σε ένα συγκεκριμένο ζωντανό γεγονός.

6.13.3 Υδατογράφηση

Η υδατογράφηση (watermarking) αποτελεί ένα ισχυρό εργαλείο για την καταπολέμηση της παράνομης ζωντανής ροής περιεχομένου. Η τεχνολογία προσθέτει μια αόρατη ψηφιακή υπογραφή στο περιεχόμενο και συνήθως χρησιμοποιεί πρωτόκολλα κρυπτογράφησης[46]

για την προστασία του περιεχομένου από την υποκλοπή ή την πρόσβαση σε αυτό από μη εξουσιοδοτημένα μέρη.

6.14 Η Αποτελεσματικότητα του Νομικού και Ρυθμιστικού Πλαισίου στην Αντιμετώπιση της Διαδικτυακής Πειρατείας

Το κυρίαρχο παράδειγμα στη βιβλιογραφία αναφορικά με την ψηφιακή πειρατεία εξελίσσεται βάσει της θεωρίας της αποτροπής, σύμφωνα με την οποία οι αυστηρές κυρώσεις αποτρέπουν ή μειώνουν αποτελεσματικά εγκληματικές και αποκλίνουσες συμπεριφορές (Miočević, 2023). Ωστόσο, μέρος της βιβλιογραφίας για τη ψηφιακή πειρατεία υποστηρίζει ότι ένα σημαντικό ποσοστό τελικών χρηστών αγνοεί συστηματικά το ενδεχόμενο πιθανών κυρώσεων, ιδιαίτερα όταν οι καταναλωτές θεωρούν εύκολη τη μετάβαση σε εναλλακτικές μη εξουσιοδοτημένες υπηρεσίες, γεγονός που μειώνει σημαντικά την αποτελεσματικότητα των μέτρων επιβολής. Επιπλέον, έχει υποστηριχθεί ότι τα μέτρα επιβολής συχνά προκαλούν δημοσιότητα μέσα από την κάλυψή τους σε μέσα ενημέρωσης, γεγονός που, ανεξάρτητα με το ύψος και το περιεχόμενο της κάλυψης, να ενημερώσει απλώς τους καταναλωτές για την ύπαρξη παράνομου περιεχομένου ή ιστοσελίδων στο διαδίκτυο, με αποτέλεσμα να ξεκινήσουν να τις χρησιμοποιούν (Aguilar, Claussen, & Peukert, 2018).

Επίσης, παρατηρείται ότι διαφορετικές στρατηγικές αντιμετώπισης μπορεί να αποφέρουν και διαφορετικές συναισθηματικές αντιδράσεις των τελικών χρηστών παράνομου περιεχομένου. Για παράδειγμα, φαίνεται ότι ο φόβος είναι ένας ισχυρός παράγοντας αποτροπής, καθώς αυξάνει την ευαλωτότητα του χρήστη μειώνοντας την αποκλίνουσα συμπεριφορά. Συνεπώς, ο φόβος της τιμωρίας για συμμετοχή σε μια εγκληματική οργάνωση είναι ένας βασικός παράγοντας αποτροπής για την αγορά ενός πειρατικού προϊόντος, όπως είναι τα πειρατικά προγράμματα συνδρομητικής τηλεόρασης, σε αντιδιαστολή με το δήθεν ιδεολογικό ζήτημα, που σκοπίμως φέρουν στην επιφάνεια -προφανώς για ιδιοτελείς σκοπούς- οι διακινητές παρανόμου οπτικοακουστικού περιεχομένου.

Οι διάφοροι εμπλεκόμενοι φορείς μπορεί να μην έχουν απαραίτητα επίγνωση της ασύμμετρης φύσης της διαδικτυακής πειρατείας και των επακόλουθων επιπτώσεων στη συμπεριφορά των καταναλωτών (Bellégo & Nijs, 2020).

6.15 Συμπέρασμα

Στο παρόν κεφάλαιο εξετάσαμε αναλυτικά τη διεθνή εμπειρία σχετικά με τα μέτρα που εφαρμόζονται για την αντιμετώπιση της πειρατείας πνευματικής ιδιοκτησίας. Από αυτή την ανάλυση προκύπτει ότι τα εν λόγω μέτρα είναι λιγότερο εξειδικευμένα όταν αναφερόμαστε στην προστασία της συνδρομητικής τηλεόρασης. Μια δεύτερη διαπίστωση που προκύπτει από την προηγούμενη ανάλυση είναι ότι η πιο αποτελεσματική μορφή αντιμετώπισης της πειρατείας είναι η απειλή επιβολής αυστηρών ποινών, η οποία αποτρέπει τη συμμετοχή των χρηστών σε παράνομα κυκλώματα. Αν και τα υπόλοιπα μέτρα είναι επίσης χρήσιμα, είτε το κόστος εφαρμογής τους είναι υψηλό είτε οι πειρατές έχουν την ικανότητα να τα

παρακάμπτουν εν μέρει. Στη συνέχεια, θα εξετάσουμε έναν ακόμα τρόπο αντιμετώπισης του φαινομένου, ο οποίος περιλαμβάνει τις καμπάνιες ενημέρωσης του κοινού και την ευαισθητοποίηση.

ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ ΤΟΥ ΚΟΙΝΟΥ

7.1 Εισαγωγή

Προ δεκαετίας, ο λόγος κατά της πειρατείας που ασκούσαν από εταιρικές και κυβερνητικές εκστρατείες ακουγόταν με όλο και πιο επιθετική γλώσσα για να αποτρέψει το κοινό από το να συμμετέχει στην ολοένα και πιο διαδεδομένη παραβίαση πνευματικών δικαιωμάτων. Φράσεις όπως ο «αγώνας κατά της πειρατείας», η «καταπολέμηση της πειρατείας» χρησιμοποιούνταν συνήθως στις διατυπώσεις των κατόχων δικαιωμάτων κατά της πειρατείας για να υπογραμμίσουν τον επείγοντα χαρακτήρα του «πολέμου κατά της πειρατείας» (Mirghani, 2010). Στις μέρες μας, η ΕΕ και οι περισσότεροι διεθνείς οργανισμοί στρέφουν συστηματικά τις εκστρατείες ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης της κοινής γνώμης στις εξόχως αρνητικές επιπτώσεις της διαδικτυακής πειρατείας, στην εκπαίδευση στην ΠΙ αλλά και την ενημέρωση των πολιτών για τις διαθέσιμες πηγές πρόσβασης σε νόμιμο οπτικοακουστικό περιεχόμενο. Στη συνέχεια, θα εξετάσουμε το ζήτημα των πρωτοβουλιών ενημέρωσης και αποτροπής των πολιτών, οι οποίες αποσκοπούν στη μείωση του φαινομένου της πειρατείας, ενώ δεν θα παραλείψουμε να αναλύσουμε τον σημαντικό ρόλο που διαδραματίζει η εκπαίδευση σε αυτή την προσπάθεια.

7.2 Κυρίαρχες Ρητορικές για την Διαδικτυακή Πειρατεία

7.2.1 Πειρατεία = Κλοπή

Διαχρονικά, οι καμπάνιες αντι-πειρατείας που προέρχονται από την βιομηχανία οπτικοακουστικού περιεχομένου έχουν παίξει καίριο ρόλο στην διαμόρφωση μιας κοινής αντίληψης σχετικά με το τι είναι η πειρατεία και τους τρόπους με τους οποίους την αντιμετωπίζουμε. Σύμφωνα με την Re (2014), η βιομηχανία περιεχομένου μπορεί να μην έχει καταφέρει να κερδίσει τον πόλεμο ενάντια στην πειρατεία, έχει όμως κερδίσει την μάχη στην ορολογία της πειρατείας. Σε αυτό το πλαίσιο, πειρατεία είναι αυτό από το οποίο η δημιουργική βιομηχανία θα πρέπει να προστατεύεται, ως εκ τούτου νοηματοδοτείται ως μια σειρά ετερογενών πρακτικών που παραπέμπει σε εξαιρετικά αρνητικές συνδέσεις με τα άτομα που τις διαπράττουν. Έτσι, η πειρατεία παρουσιάζεται ως «κλοπή» (πνευματικών δικαιωμάτων), δηλαδή ως «έγκλημα» το οποίο επιβάλλει ένα νομικό καθεστώς κυρώσεων και απαγορεύσεων (Gillespie, 2009).

7.2.2 Ασφάλεια στον κυβερνοχώρο

Υπάρχει σαφής διαφορά στον τόνο μεταξύ των εκστρατειών κατά της πειρατείας που απευθύνονται σε παιδιά και εκείνων που απευθύνονται σε ενήλικες. Τα μικρότερα παιδιά βρίσκονται ακόμη στη διαδικασία εκμάθησης του τι είναι σωστό και τι λάθος και θα πρέπει να αντιμετωπίζονται με διαφορετικό τρόπο. Η ασφάλεια στον κυβερνοχώρο είναι ένα ιδιαίτερα ελκυστικό παράδειγμα για αυτές τις εκστρατείες, συμβουλεύοντας τα παιδιά να ενημερώνουν τους γονείς τους στις περιπτώσεις που συναντούν περιεχόμενο που τα κάνει να αισθάνονται άβολα, να μην δίνουν τις προσωπικές τους πληροφορίες κ.ο.κ.. Ωστόσο, η έμφαση στον σεβασμό των πνευματικών δικαιωμάτων παραμένει συνήθως αρκετά περιορισμένη, καθώς δύσκολα μπορεί να παρουσιαστεί ως εξίσου σοβαρή απειλή (Gillespie, 2009).

7.2.3 Σεβασμός στην πνευματική ιδιοκτησία

Όπως ήδη αναφέρθηκε, μια από τις κυρίαρχες στρατηγικές στις καμπάνιες ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης απέναντι στην πειρατεία εκ μέρους της οπτικοακουστικής βιομηχανίας είναι αυτή που αναδεικνύει την οικονομική ζημία που προκαλείται (Re, 2014, p. 86). Ισχυρισμοί που επισημαίνουν ότι η πειρατεία υπονομεύει την δημιουργική παραγωγή σε εθνικό ή και Ευρωπαϊκό επίπεδο συχνά συνοδεύονται από στατιστικές που πιστοποιούν πρόσφατες ή μελλοντικές οικονομικές απώλειες. Μάλιστα, η έμφαση στην αδικία στην οποία υπόκεινται οι δημιουργοί εξηγεί τη διαδεδομένη χρήση χαρακτήρων κινουμένων σχεδίων σε αυτές τις εκστρατείες, και ιδιαίτερα των υπερηρώων και αποτελεί εδώ και πολύ καιρό κοινό μέρος των εκπαιδευτικών εκστρατειών που απευθύνονται σε παιδιά (Gillespie, 2009).

Βέβαια, πολλές φορές οι στατιστικές αυτές είναι παραπλανητικές από την στιγμή που δεν διαχωρίζουν ανάμεσα στην πειρατεία εμπορευμάτων (πχ. CD, DVD) και την διαδικτυακή πειρατεία, ούτε και διευκρινίζεται η συμπεριφορά των καταναλωτών πειρατικού περιεχομένου για το αν, για παράδειγμα, καταναλώνουν και νόμιμο περιεχόμενο, με αποτέλεσμα κάθε παράνομη λήψη (download) να παρουσιάζεται ως «ένα λιγότερο εισιτήριο στο σινεμά» (Re, 2014, σ. 87). Επίσης, ίσως πιο συχνά, εκστρατείες οι οποίες απευθύνονται σε σχολικές τάξεις συγχέουν τα πνευματικά δικαιώματα συγχέονται με τη λογοκλοπή, στο βαθμό που η λογοκλοπή έχει αναμφισβήτητα μεγαλύτερη ηθική αξία στην τάξη από ό,τι τα πνευματικά δικαιώματα.

Όλες αυτές οι εκστρατείες προσπαθούν να ορίσουν και να εξηγήσουν τη νομοθεσία περί πνευματικών δικαιωμάτων και σχεδόν όλες διατυπώνουν κανονιστικούς ισχυρισμούς σχετικά με την πειρατεία στο διαδίκτυο και τις συνέπειές της: αποτελούν επομένως μια ευκαιρία για προσεκτική αφήγηση τόσο του προβλήματος όσο και της λύσης. Μια προφανής ανησυχία, λοιπόν, είναι ο τρόπος με τον οποίο τα πνευματικά δικαιώματα και η παραβίασή τους χαρακτηρίζονται σε αυτές τις εκστρατείες - από ενδιαφερόμενους που έχουν προφανείς οικονομικές και ιδεολογικές επενδύσεις στο να κατανοηθεί ο νόμος αυτός με συγκεκριμένους τρόπους.

7.3 Πρωτοβουλίες Ενημέρωσης και Ευαισθητοποίησης σε Διεθνές Επίπεδο

Σύμφωνα με τον WIPO η οικοδόμηση του σεβασμού της ΠΙ περιλαμβάνει κάτι περισσότερο από την επιβολή της νομοθεσίας. Στο επίκεντρο των πρωτοβουλιών ευαισθητοποίησης του WIPO βρίσκεται η ενίσχυση του σχεδιασμού εθνικών στρατηγικών και εργαλείων για την ευαισθητοποίηση της κοινής γνώμης και ιδίως των νέων. Στις ετήσιες συνεδριάσεις του οργανισμού παρουσιάζονται ενδεικτικά εθνικά σχέδια και πρωτοβουλίες ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης και ανταλλάσσονται πληροφορίες και απόψεις σχετικά με τις εθνικές εμπειρίες και την αποδοτικότητα των εθνικών στρατηγικών που ακολουθούνται.[47]

Σύμφωνα με πρόσφατη έκθεση του WIPO σχετικά με εθνικά σχέδια ευαισθητοποίησης διαπιστώνεται το εξής: σε περισσότερες αναπτυγμένες χώρες του κόσμου (Δανία, Ιαπωνία, Ομάν) η εκπαίδευση τίθεται στο επίκεντρο των εθνικών σχεδίων με βασικούς αποδέκτες μαθητές γυμνασίου με εκτεταμένη χρήση των μέσων κοινωνικής δικτύωσης. Αντίθετα, σε χώρες του παγκόσμιου Νότου (Μάλι, Νίγηρας) τα εθνικά γραφεία πνευματικής ιδιοκτησίας εστιάζουν κυρίως στην ενημέρωση και ευαισθητοποίηση του προσωπικού θεσμικών και επιχειρηματικών φορέων (δικαστικό προσωπικό, ακαδημαϊκοί, επιχειρηματίες), κυρίως μέσα από την διεξαγωγή σεμιναρίων. Σε κάποιες περιπτώσεις (Μεξικό, Φιλιππίνες, Ταϊλάνδη) δίνεται εξίσου μεγάλη έμφαση στην ευαισθητοποίηση τόσο ερευνητών, επιχειρηματιών και δημιουργών όσο και της νεολαίας (WIPO, 2022).

7.4 Παγκόσμια Ημέρα Διανοητικής Ιδιοκτησίας

Το 2000, τα κράτη μέλη του WIPO όρισαν την 26η Απριλίου ως Παγκόσμια Ημέρα Διανοητικής Ιδιοκτησίας με στόχο την προώθηση της ευρύτερης κατανόησης σχετικά με το ζήτημα της πνευματικής ιδιοκτησίας. Έκτοτε, στο πλαίσιο της Παγκόσμιας Ημέρας Διανοητικής Ιδιοκτησίας, ο WIPO οργανώνει ετήσιες θεματικές καμπάνιες με σκοπό την περεταίρω αποδοχή της σημασίας των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας για την παγκόσμια καλλιτεχνική παραγωγή αλλά και την τεχνολογική καινοτομία.

Η καμπάνια για το 2024 εστίασε στον ρόλο που διαδραματίζει η πνευματικής ιδιοκτησίας στην επίτευξη των Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης (Sustainable Development Goals), ένα πλαίσιο κοινών στρατηγικών για την διασφάλιση της κοινωνικής, οικονομικής και περιβαλλοντικής ευημερίας σε παγκόσμιο επίπεδο. Σε αυτό το πλαίσιο, η πνευματικής ιδιοκτησίας αντιμετωπίζεται ως ένα σημαντικό εργαλείο για την πρόοδο της ανθρωπότητας.

7.5 Η Πνευματική Ιδιοκτησία στην Εκπαίδευση

Σύμφωνα με το EUIPO, η ενημέρωση των πολιτών, ιδίως των νέων, καθώς και των καταναλωτών σχετικά με την αξία της πνευματικής ιδιοκτησίας είναι ζωτικής σημασίας για την καταπολέμηση της διαδικτυακής πειρατείας. Ανάμεσα τις βασικές του αρμοδιότητες, το Ευρωπαϊκό Παρατηρητήριο του EUIPO αναλαμβάνει πρωτοβουλίες οι οποίες στοχεύουν

στην προώθηση του σεβασμού των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας αλλά και στην ενημέρωση και την ευαισθητοποίηση των Ευρωπαίων πολιτών αναφορικά με τις αρνητικές επιπτώσεις και τους κινδύνους που ελλοχεύουν από την καταπάτησή τους. Μάλιστα, σύμφωνα με το EUIPO οι καταναλωτές αντιμετωπίζονται ως «ουσιαστικοί εταίροι» στον αγώνα κατά της πειρατείας.

Τα παιδιά αποτελούν ένα ιδιαίτερα ελκυστικό κοινό για όσους επενδύουν στην αποθάρρυνση της διαδικτυακής πειρατείας. Και αυτό καθώς θεωρείται ότι το σχολείο παρέχει ένα πιο δεσμευμένο ακροατήριο από ό,τι μπορούν να επιτύχουν οι θεσμικοί φορείς και τα ενδιαφερόμενα μέρη που στοχεύουν στην πάταξη του φαινομένου με άλλα μέσα. Με άλλα λόγια υποστηρίζεται ότι ένα μήνυμα που εκπέμπεται από έναν εκπαιδευτικό απολαμβάνει μιας ιδιαίτερης νομιμοποίησης καθώς εξασφαλίζεται η προσοχή των μαθητών στα πλαίσια του μαθήματος (Gillespie, 2009).

7.6 Η Ενσωμάτωση της Πνευματικής Ιδιοκτησίας στην Εκπαίδευση

Ο EUIPO ορίζει την εκπαίδευση στην πνευματική ιδιοκτησία ως το σύνολο των δεξιοτήτων και ικανοτήτων που αναμένεται να αποκτήσουν οι νέοι στην σχολική τάξη, οι οποίες τους επιτρέπουν να εξοικειωθούν με τη διανοητική ιδιοκτησία, να σέβονται τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας των άλλων και να κατανοήσουν την συνεισφορά της πνευματικής ιδιοκτησίας στην δημιουργία εισοδημάτων και οικονομικής ανάπτυξης (EUIPO, 2015).

Τα αποτελέσματα της έκθεσης του EUIPO με τίτλο «Διανοητική ιδιοκτησία και εκπαίδευση στην Ευρώπη» του 2015, δείχνουν ότι στις χώρες/περιοχές της ΕΕ δεν υπάρχει ένα ολοκληρωμένο πρόγραμμα εκπαίδευσης σε θέματα πνευματικής ιδιοκτησίας στα τρέχοντα επίσημα προγράμματα σπουδών. Ωστόσο, η εκπαίδευση στην πνευματική ιδιοκτησία ενσωματώνεται σε ένα ή περισσότερα μαθήματα που σχετίζονται με τις τέχνες, την ιδιότητα του πολίτη, την επιχειρηματικότητα, τις τεχνολογίες πληροφοριών και επικοινωνιών (ΤΠΕ) και το STEM (Επιστήμη, Τεχνολογία, Μηχανική και Μαθηματικά).

Συγκεκριμένα, στο ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα, στοιχεία σχετικά με την πνευματική ιδιοκτησία υπάρχουν στην πρωτοβάθμια και κατώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση. Στο επίπεδο της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης η πνευματική ιδιοκτησία εντάσσεται στα μαθήματα περιβαλλοντικών σπουδών, ενώ στην κατώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση, η πνευματική ιδιοκτησία εντάσσεται στα μαθήματα που σχετίζονται με τις ΤΠΕ (EUIPO, 2015).

Όπως είναι φυσικό, τα θέματα που σχετίζονται με τη πνευματική ιδιοκτησία εξετάζονται συχνότερα στα μαθήματα που συνδέονται με τις ΤΠΕ. Αυτές περιλαμβάνουν μαθήματα όπως η πληροφορική, η τεχνολογία, τα μέσα ενημέρωσης και πληροφόρησης που αποτελούν εύφορα πεδία στο πλαίσιο της υπεύθυνης χρήσης της πληροφορίας και των μέσων ενημέρωσης, καθώς και περιεχομένου πνευματικής ιδιοκτησίας. Όπως φαίνεται, το ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα δεν ενσωματώνει την εκπαίδευση στην πνευματική ιδιοκτησία σε άλλα προγράμματα σπουδών σε αντίθεση με τα περισσότερα Ευρωπαϊκά κράτη-μέλη.

Παρόλα αυτά προκαλεί ενδιαφέρον το γεγονός ότι πολλά Ευρωπαϊκά κράτη-μέλη δεν αντιμετωπίζουν την εκπαίδευση στην πνευματική ιδιοκτησία ως προτεραιότητα:

Ουσιαστικά, η έρευνα ανέδειξε την ανάγκη για μεγαλύτερη συνοχή όσον αφορά τη συμπερίληψη των εννοιών της πνευματικής ιδιοκτησίας στην εκπαίδευση σε Ευρωπαϊκό επίπεδο εστιάζοντας στα επιπλέον εξής συμπεράσματα:

Οι εκπαιδευτικοί και οι διευθυντές των σχολείων φάνηκε να χρειάζονται μεγαλύτερη πληροφόρηση σχετικά με την εκπαίδευση στην πνευματική ιδιοκτησία, ξεκινώντας με έναν σαφή ορισμό του τι περιλαμβάνει αυτή η εκπαίδευση πέρα από τα πνευματικά δικαιώματα, καθώς και σαφή καθοδήγηση σχετικά με τις μεθόδους αξιολόγησης των μαθησιακών αποτελεσμάτων στην πνευματική ιδιοκτησία.

Πολλές από τις καλές πρακτικές στην εκπαίδευση σε θέματα πνευματικής ιδιοκτησίας προέρχονται από ιδιωτικές-δημόσιες συμπράξεις, ιδίως μεταξύ εμπορικών επιχειρήσεων και των αρμόδιων κυβερνητικών υπουργείων.

Πληροφορίες από τις πιο καινοτόμες χώρες εκτός ΕΕ που συμπεριλήφθηκαν στην έρευνα (Ελβετία, Χονγκ Κόνγκ, Σιγκαπούρη, ΗΠΑ) δείχνουν ότι δεν πρέπει να μεταδίδονται στους μαθητές αποκλειστικά οι «θετικές» πλευρές της πνευματικής ιδιοκτησίας αλλά και εκείνες που σχετίζεται με τις παραβιάσεις των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας και την πειρατεία, παρέχοντας με αυτόν τον τρόπο μια πλήρη εικόνα της πολυπλοκότητας της πνευματικής ιδιοκτησίας.

7.7 Το Δίκτυο Διανοητικής Ιδιοκτησίας στην Εκπαίδευση

Με βάση τα συμπεράσματα που αποκτήθηκαν από την έρευνα του 2015, το EUIPO ανέλαβε την δημιουργία ενός εξειδικευμένου δικτύου μεταξύ των εκπαιδευτικών ιδρυμάτων και των ενδιαφερόμενων μερών του Παρατηρητηρίου, προκειμένου να συνεργαστούν για την ανάπτυξη ειδικών προγραμμάτων διδασκαλίας που να απευθύνονται τόσο σε εκπαιδευτικούς όσο και σε μαθητές.

Το Δίκτυο Διανοητικής Ιδιοκτησίας στην Εκπαίδευση εγκαινιάστηκε το 2018 και αποτελεί ένα ευρύ δίκτυο εμπειρογνομόνων από τα υπουργεία Πα ιδείας των κρατών μελών της ΕΕ και εκπροσώπων των Εθνικών Γραφείων πνευματικής ιδιοκτησίας. Το EUIPO στηρίζει τις δραστηριότητες στην εκπαίδευση μέσω χρηματοδοτικών προγραμμάτων, ιδίως μέσω διμερών συμφωνιών συνεργασίας με εθνικά γραφεία πνευματικής ιδιοκτησίας και επιχορηγήσεων ευαισθητοποίησης, τις οποίες μπορούν να ζητήσουν ιδιωτικοί και δημόσιοι φορείς. Τα εξειδικευμένα καθήκοντα των ενδιαφερόμενων μερών του δικτύου εργάζονται στο πλαίσιο του έργου «Η πνευματική ιδιοκτησία στην εκπαίδευση» το οποίο καλύπτει όλα τα επίπεδα της σχολικής εκπαίδευσης (πρωτοβάθμια, δευτεροβάθμια, τριτοβάθμια), περιλαμβάνοντας επίσης και την επαγγελματική κατάρτιση.

Ένα από τα πιο ορατά παραδοτέα του έργου ήταν η πλατφόρμα IdeasPowered@school , η οποία παράγει και συλλέγει πολλαπλό εκπαιδευτικό και επιμορφωτικό υλικό.

Στην Ελλάδα, ο ΟΠΙ διατηρεί ιστότοπο αφιερωμένο στην εκπαίδευση και την πνευματική ιδιοκτησία. Ο ιστότοπος διαθέτει πλούσιο υλικό για την πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση, όπως οδηγούς για εκπαιδευτικούς και μαθητές, διαδραστικά παιχνίδια, ταινία κινουμένων σχεδίων, βίντεο κλιπ, κόμικ, σταυρόλεξα, αφίσες κ.ά. Το υλικό μπορεί να χρησιμοποιηθεί εντός και εκτός του σχολικού πλαισίου.

7.8 Άλλες Πρωτοβουλίες Ενημέρωσης και Ευαισθητοποίησης του EUIPO

Ένα από τα βασικά αποτελέσματα έρευνας αντιλήψεων σχετικά με την πνευματική ιδιοκτησία του EUIPO ήταν ότι, για το 2020, σχεδόν το ένα τρίτο του συνόλου των πολιτών της ΕΕ που συμμετείχαν στην έρευνα αναρωτιόταν αν μια διαδικτυακή πηγή ήταν γνήσια ή όχι. Το ποσοστό αυτό αυξάνεται στο 38% μεταξύ των πολιτών της ΕΕ ηλικίας 15-24 ετών (EUIPO, 2023a).

Στην προσπάθεια να βοηθηθούν οι Ευρωπαίοι πολίτες να βρίσκουν οπτικοακουστικό περιεχόμενο στο διαδίκτυο εύκολα, και στη γλώσσα τους, το EUIPO ανέπτυξε την Ευρωπαϊκή ενιαία διαδικτυακή πύλη περιεχομένου Agorateka. Σκοπός της πύλης Agorateka, είναι να βοηθά τους καταναλωτές να εντοπίζουν διαδικτυακές πλατφόρμες που διαθέτουν νόμιμα περιεχόμενο το οποίο προστατεύεται σύμφωνα με το δίκαιο της πνευματικής ιδιοκτησίας και να παρακολουθήσουν ή να κατεβάσουν νόμιμα, ταινίες, σειρές, τηλεοπτικά προγράμματα και αθλητικά γεγονότα, αλλά και να ακούσουν ή να κατεβάσουν μουσική, να διαβάσουν ή να κατεβάσουν βιβλία και περιοδικά, καθώς και να αποκτήσουν πρόσβαση σε εικόνες και βιντεοπαιχνίδια.

Η πύλη συνδέεται με τις υφιστάμενες Εθνικές πύλες στις χώρες όπου υπάρχουν και προωθεί την κατασκευή τέτοιων πυλών στις χώρες όπου δεν υπάρχουν επί του παρόντος, με τη βοήθεια μιας εργαλειοθήκης που παρέχεται από το EUIPO. Η συγκεκριμένη πρωτοβουλία ενημερώνει επίσης τους υπεύθυνους χάραξης πολιτικής για την τρέχουσα κατάσταση σχετικά με τις νόμιμες προσφορές που είναι διαθέσιμες στο διαδίκτυο. Στην Ελλάδα, η εθνική πύλη νόμιμου διαδικτυακού οπτικοακουστικού περιεχομένου δημιουργήθηκε τον Απρίλιο του 2020, από τον ΟΠΙ με τον ιστότοπο enjoylegal.gr.

7.9 Συμπεράσματα

Σημαντικό ρόλο στην αντιμετώπιση της πειρατείας οπτικοακουστικού περιεχομένου μπορούν να διαδραματίσουν οι συντονισμένες καμπάνιες ευαισθητοποίησης και η εκπαίδευση. Είναι, μάλιστα, κρίσιμο να ενσωματωθεί η εκπαίδευση για την πειρατεία σε ένα ευρύτερο φάσμα μαθημάτων, περιλαμβάνοντας όχι μόνο εκείνα που σχετίζονται με την τεχνολογία, αλλά και μαθήματα σε τομείς όπως η επιχειρηματικότητα και το δίκαιο. Η αποτελεσματικότητα των εκπαιδευτικών προγραμμάτων και των καμπανιών ευαισθητοποίησης εξαρτάται από τη σαφή επικοινωνία των επιπτώσεων της πειρατείας τόσο σε οικονομικό όσο και σε κοινωνικό επίπεδο. Είναι απαραίτητο να κατανοηθεί ότι δεν υφίσταται ανωνυμία στο διαδίκτυο, καθώς όλοι οι χρήστες του αφήνουν ίχνη των πράξεών τους, και ότι η πειρατεία της συνδρομητικής τηλεόρασης δεν είναι απλώς μια μικρή

παράβαση, αλλά ένα σοβαρό αδίκημα. Συνεπώς, πρέπει να γίνει σαφές ότι οι συμμετέχοντες σε τέτοιες παράνομες δραστηριότητες θα υπόκεινται σε αυστηρές ποινές, συμπεριλαμβανομένων χρηματικών προστίμων και άλλων νομικών συνεπειών.

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

8.1 Νομοθετικές Προτάσεις

Η πειρατεία του τηλεοπτικού σήματος αποτελεί εγκληματική δραστηριότητα, καθώς οι εμπλεκόμενοι αναπτύσσουν προηγμένα συστήματα και λογισμικά με σκοπό την υποκλοπή οπτικοακουστικού περιεχομένου από συνδρομητικούς τηλεοπτικούς οργανισμούς. Η δραστηριότητα αυτή απαιτεί υψηλό επίπεδο τεχνολογικής εξειδίκευσης και οργανωτικού προγραμματισμού, υποδεικνύοντας ότι οι πειρατές δεν είναι απλοί ευκαιριακοί παραβάτες, αλλά ανήκουν σε οργανωμένες εγκληματικές ομάδες με σαφή ιεραρχική δομή. Η επαγγελματική φύση της δραστηριότητάς τους φαίνεται και από τις προωθητικές ενέργειες στις οποίες προβαίνουν, λειτουργώντας ως πωλητές και επιχειρηματίες, προσεγγίζοντας υποψήφιους πελάτες μέσω ηλεκτρονικών μηνυμάτων και άλλων επικοινωνιακών μεθόδων για να προωθήσουν τις παράνομες υπηρεσίες τους. Η χρήση εφαρμογών επικοινωνίας και η αξιοποίηση των λεγομένων ghostphones υποδεικνύουν μια συντονισμένη προσπάθεια απόκρυψης της ταυτότητάς τους και αποφυγής εντοπισμού από τις δικωτικές αρχές.

Σύμφωνα με την παραπάνω ανάλυση, υφίσταται ανάγκη ειδικής διάταξης για όταν κρίνεται απαραίτητο άρσης απορρήτου των τηλεπικοινωνιών (σε κινητά και σταθερά τηλέφωνα, σε ηλεκτρονικούς υπολογιστές, laptops, tablets κ.λπ.),[48] προκειμένου να μπορέσει η δικαιοσύνη να σχηματίσει μια σφαιρική και ειλικρινή εικόνα της υπόθεσης και να προσδιοριστεί η επικινδυνότητα του δράστη αλλά και η ζημία του ελληνικού δημοσίου. Η άρση απαιτείται διότι οι περισσότερες επικοινωνίες των επιτηδείων με πελάτες τους αλλά και με τους συνεργάτες τους γίνονται μέσω ηλεκτρονικών εφαρμογών, αλλά και μέσω ηλεκτρονικής αλληλογραφίας (email). Επίσης, η διαχείριση του συστήματος που έχει αναπτυχθεί γίνεται μέσω ειδικών ηλεκτρονικών προγραμμάτων (panels), τα οποία λειτουργούν ως σελίδες των μηχανών αναζήτησης (browsers) που χρησιμοποιούν στις ηλεκτρονικές συσκευές τους. Άλλωστε, η δυνατότητα άρσης απορρήτου των επικοινωνιών για προσβολές της πνευματικής ιδιοκτησίας προβλέπεται και από το αρ. 6 της παρ. 1 στοιχ. γ του Ν. 5002/2022.

Παράλληλα, επισημαίνεται ότι η διακίνηση των χρημάτων στο πλαίσιο των ανωτέρω έκνομων ενεργειών (προσβολή πνευματικών και συγγενικών δικαιωμάτων των εταιρειών παροχής συνδρομητικών ραδιοτηλεοπτικών υπηρεσιών) γίνεται από τους εμπλεκόμενους κυρίως μέσω των υπηρεσιών όπως το PayPal και μέσω άλλων σύγχρονων υπηρεσιών χρηματικών συναλλαγών (κρυπτονομίσματα, κ.λπ.), ώστε να αποφεύγεται η επώνυμη εμπλοκή τους.

Τέλος, η τροποποίηση της νομοθεσίας με την επιβολή προστίμων στους χρήστες πειρατικού περιεχομένου ως συμμετέχοντες σε διεθνές κύκλωμα παρανομίας είναι επιβεβλημένη. Οι χρήστες συμμετέχουν ενεργά και συνειδητά σε εγκληματικές δραστηριότητες, αξιοποιώντας τις υπηρεσίες που τους παρέχονται από τα παράνομα κυκλώματα. Κατά συνέπεια, θα πρέπει να είναι ενήμεροι ότι συμμετέχουν σε αυτές τις δραστηριότητες και να τιμωρούνται αναλόγως. Η επιβολή ποινών στους χρήστες πειρατικού περιεχομένου θα αποτελούσε σημαντικό αποτρεπτικό παράγοντα και θα ενίσχυε την αποτελεσματικότητα του νομικού πλαισίου κατά της πειρατείας.

Επομένως, υπάρχει ανάγκη τροποποίησης του υφιστάμενου νομοθετικού πλαισίου με περαιτέρω αυστηροποίηση των προβλεπόμενων ποινών. Η αδήριτη ανάγκη για αυστηρότερη εφαρμογή της υπάρχουσας νομοθεσίας πρέπει να συνοδεύεται από την αναθεώρηση και ενίσχυση των χρηματικών και στερητικών της ελευθερίας ποινών για τα σχετιζόμενα εγκλήματα. Ειδικότερα, πρέπει να ενισχυθεί ο αξιόποινος χαρακτήρας της πρόσβασης σε πειρατικό περιεχόμενο. Στο παρόν νομοθετικό πλαίσιο, το Π.Δ. 343/2002 προβλέπει κυρώσεις μόνο για την ιδιωτική χρήση παράνομων συσκευών. Για να είναι πιο αποτελεσματική η αντιμετώπιση της πειρατείας, προτείνονται οι εξής τροποποιήσεις:

1. Τροποποίηση του άρθρου 66 του Ν. 2121/1993: Αυτή η τροποποίηση θα πρέπει να περιλαμβάνει αυστηρότερες ποινές για τους χρήστες πειρατικού περιεχομένου, καθιστώντας σαφές ότι η συμμετοχή σε τέτοιες δραστηριότητες είναι εγκληματική και τιμωρείται αναλόγως.
2. Τροποποίηση της παρ. 1 του άρθρου 5 του Π.Δ. 343/2002: Η συγκεκριμένη τροποποίηση θα πρέπει να επεκτείνει τις προβλεπόμενες κυρώσεις, συμπεριλαμβάνοντας την ιδιωτική χρήση παράνομων συσκευών, με αυστηρότερες χρηματικές και στερητικές της ελευθερίας ποινές.

Η εφαρμογή αυτών των τροποποιήσεων αναμένεται να ενισχύσει την ικανότητα των διωκτικών αρχών να αντιμετωπίζουν αποτελεσματικά την πειρατεία και να αποθαρρύνουν τη συμμετοχή των καταναλωτών σε παράνομες δραστηριότητες, προστατεύοντας έτσι τα δικαιώματα των νόμιμων κατόχων περιεχομένου.

8.2 Καμπάνιες Ενημέρωσης

Κρίσιμο στοιχείο στη μάχη καταπολέμησης της πειρατείας είναι η αναγνώριση ότι οι χρήστες πειρατικού περιεχομένου δεν είναι ανυποψίαστοι καταναλωτές, αλλά συνειδητοί συμμετέχοντες σε κακουργηματική δραστηριότητα. Επομένως, ως συνένοχοι, πρέπει να τιμωρούνται ανάλογα.

Οι χρήστες πρέπει να κατανοήσουν ότι η χρήση παράνομων υπηρεσιών δεν είναι μια αθώα πράξη, αλλά μια εγκληματική ενέργεια που συνεπάγεται σοβαρές ποινικές κυρώσεις και ότι τα ονόματά τους είναι στην διάθεση των διωκτικών αρχών για την επιβολή της τιμωρίας που τους αναλογεί. Ορισμένες κατάλληλες καμπάνιες είναι οι εξής:

1. Η προβολή πραγματικών περιστατικών δίωξης και τιμωρίας χρηστών που συνελήφθησαν και καταδικάστηκαν για τη χρήση παράνομου περιεχομένου μπορεί να λειτουργήσει αποτρεπτικά. Οι χρήστες πρέπει να αντιληφθούν ότι η δικαιοσύνη είναι ενεργή και ότι οι παραβάτες αντιμετωπίζουν πραγματικές συνέπειες, όπως υψηλά χρηματικά πρόστιμα και ποινές φυλάκισης. Η δημοσιοποίηση αυτών των περιπτώσεων μπορεί να λειτουργήσει αποτρεπτικά, ως ισχυρή προειδοποίηση.
2. Οι καμπάνιες πρέπει να παρουσιάζουν στατιστικά στοιχεία σχετικά με τον αριθμό των καταδικασθέντων χρηστών, τα ύψη των επιβληθέντων προστίμων και τις ποινές φυλάκισης. Αυτά τα δεδομένα υπογραμμίζουν τη σοβαρότητα των συνεπειών και την αποφασιστικότητα των αρχών να επιβάλλουν τον νόμο. Τα στατιστικά στοιχεία μπορούν να δείξουν ότι η συμμετοχή σε πειρατικές δραστηριότητες ενέχει κινδύνους.
3. Η χρήση ενημερωτικού υλικού, βίντεο και κινούμενων σχεδίων που απεικονίζουν τις νομικές διαδικασίες και τις επιπτώσεις για τους παραβάτες μπορεί να καταστήσει το μήνυμα πιο άμεσο και επιδραστικό. Το οπτικοακουστικό υλικό μπορεί να βοηθήσει το κοινό να κατανοήσει καλύτερα τις συνέπειες της πειρατείας και να ενισχύσει την αποτροπή.
4. Οι καμπάνιες πρέπει να περιλαμβάνουν συνεντεύξεις και δηλώσεις από νομικούς και εκπροσώπους των διωκτικών αρχών που να εξηγούν τις διαδικασίες δίωξης και τις νομικές συνέπειες της πειρατείας. Η εμπλοκή αυτών των ειδικών προσδίδει αξιοπιστία και κύρος στις καμπάνιες, καθιστώντας σαφές ότι δεν υπάρχει ανοχή στην παρανομία.

Οι χρήστες πρέπει να ενημερωθούν ότι η πειρατεία δεν αποτελεί απλό αδίκημα, αλλά μια παραβίαση που προκαλεί σημαντικές ζημιές και έχει σοβαρές συνέπειες και έτσι αιτιολογούνται και οι ποινές που θα τους επιβληθούν από την συμμετοχή τους σε αυτά τα κυκλώματα. Για αυτό τον λόγο:

1. Οι χρήστες πρέπει να ενημερωθούν για το κόστος της πειρατείας στην οικονομία. Η πειρατεία οδηγεί σε απώλειες εσόδων για τις εταιρείες παραγωγής, μειώνοντας τις επενδύσεις στον τομέα της ψυχαγωγίας και των μέσων μαζικής ενημέρωσης. Αυτό με τη σειρά του οδηγεί σε απώλεια θέσεων εργασίας και υποβαθμίζει την ποιότητα της καλλιτεχνικής δραστηριότητας.
2. Οι καμπάνιες πρέπει να τονίσουν τη σύνδεση της πειρατείας με άλλες μορφές οργανωμένου εγκλήματος, όπως η διακίνηση ναρκωτικών καθώς και η εμπορία «λευκής σαρκός», ανθρωπίνων οργάνων και όπλων. Αυτό μπορεί να ενισχύσει την εικόνα της πειρατείας ως σοβαρό έγκλημα και να αποθαρρύνει τη συμμετοχή σε παράνομες δραστηριότητες. Οι χρήστες πρέπει να κατανοήσουν ότι η συμμετοχή τους σε πειρατικές δραστηριότητες τους καθιστά συνένοχους σε ένα ευρύτερο δίκτυο εγκληματικής δραστηριότητας.
3. Η κατανόηση των κοινωνικών επιπτώσεων της πειρατείας, όπως η υπονόμευση της δημιουργικής βιομηχανίας και η αδικία προς τους δημιουργούς που δεν λαμβάνουν

την αμοιβή που δικαιούνται για το έργο τους, δεν επαρκεί. Οι καμπάνιες πρέπει να εστιάζουν στα σημεία (1) και (2), τονίζοντας ότι οι χρήστες πειρατικών μέσων αποτελούν τμήμα ενός ευρύτερου εγκληματικού δικτύου.

Η χρήση παράνομων υπηρεσιών δύναται να εκθέσει τους χρήστες σε κακόβουλο λογισμικό, στην απώλεια προσωπικών δεδομένων και σε άλλες απειλές για την ασφάλεια των πληροφοριακών συστημάτων.[49] Ως εκ τούτου:

1. Η καμπάνια πρέπει να εξηγήσει στους χρήστες ότι οι παράνομες υπηρεσίες πειρατικού περιεχομένου δεν πληρούν τα απαραίτητα πρότυπα ασφαλείας. Οι χρήστες που καταφεύγουν σε τέτοιες υπηρεσίες εκθέτουν τα συστήματά τους σε κινδύνους (κακόβουλο λογισμικό, ιούς και άλλες ψηφιακές απειλές). Οι παράνομες πλατφόρμες δεν διαθέτουν τα ίδια επίπεδα προστασίας με τις νόμιμες υπηρεσίες, καθιστώντας τους χρήστες ευάλωτους σε κυβερνοεπιθέσεις (cyberattacks).
2. Για να καταστεί το μήνυμα πιο άμεσο και κατανοητό, η καμπάνια μπορεί να αναφερθεί σε πρόσφατα περιστατικά, όπως αυτό που επηρέασε περίπου 8,5 εκατομμύρια συσκευές Windows.[50] Το περιστατικό υπογραμμίζει τη σημασία της χρήσης ασφαλούς και ενημερωμένου λογισμικού και δείχνει πώς ακόμη και αξιόπιστες εταιρείες μπορούν να επηρεαστούν από θέματα ασφαλείας. Οι χρήστες παράνομων υπηρεσιών εκτίθενται σε ακόμη μεγαλύτερους κινδύνους, καθώς οι πειρατικές πλατφόρμες δεν διαθέτουν τις ίδιες διαδικασίες ελέγχου και ασφαλείας.
3. Η καμπάνια μπορεί να χρησιμοποιήσει παραδείγματα χρηστών που υπέστησαν ζημιές από τη χρήση παράνομων υπηρεσιών. Μια τέτοια καμπάνια μπορεί να καταστήσει το μήνυμα πιο προσωπικό και να ευαισθητοποιήσει το κοινό, ενώ η εκπαίδευση των χρηστών για την κυβερνοασφάλεια είναι κρίσιμη για τη μείωση των κινδύνων και την ενίσχυση της προστασίας των δεδομένων τους.

Σημαντικό ρόλο στην αντιμετώπιση της πειρατείας, μπορεί να διαδραματίσει η εκπαίδευση, αλλά απαιτείται ένας πιο γόνιμος σχεδιασμός και μια ευρύτερη και εν τελεί απρόσκοπτη ενσωμάτωση στο εκπαιδευτικό σύστημα. Έτσι, παρά την πρόοδο που έχει σημειωθεί, είναι απαραίτητο να ενσωματωθεί η εκπαίδευση για την πειρατεία σε ένα ευρύτερο φάσμα μαθημάτων, όχι μόνο σε εκείνα που αφορούν στην τεχνολογία.

Συγκεκριμένα, η εκπαίδευση για την πειρατεία θα μπορούσε να ενσωματωθεί σε μαθήματα κοινωνικών επιστημών, γενικών γνώσεων, και οικονομικών. Αυτή η διεπιστημονική προσέγγιση θα βοηθήσει τους μαθητές να κατανοήσουν την πειρατεία από διάφορες οπτικές γωνίες και να αντιληφθούν τις ευρύτερες επιπτώσεις της. Μια ειδική ενότητα θα μπορούσε να περιλαμβάνει παραδείγματα πραγματικών περιπτώσεων, στατιστικά δεδομένα και αναλύσεις για το πώς η πειρατεία επηρεάζει την οικονομία, τις θέσεις εργασίας και την ποιότητα του περιεχομένου που καταναλώνουν.

Επίσης, όπως απαιτούν και οι σύγχρονες εκπαιδευτικές πρακτικές η ψυχολογία των παιδιών πρέπει να είναι πάντα στο επίκεντρο. Είναι σημαντικό να τονιστούν οι επιπτώσεις από τη χρήση μέσων πειρατείας στα παιδιά. Οι εκπαιδευτικοί πρέπει να τονίσουν ότι οι συνέπειες είναι πολλαπλές και σοβαρές. Οι συνέπειες για την κοινωνία περιλαμβάνουν οικονομικές

απώλειες και υποβάθμιση της ποιότητας των υπηρεσιών, ενώ οι προσωπικές συνέπειες μπορεί να περιλαμβάνουν σοβαρά νομικά προβλήματα και κινδύνους για την ασφάλεια των προσωπικών δεδομένων. Αυτό είναι όμως το πρώτο βήμα όσον αφορά την εκπαίδευση. Το δεύτερο και αποφασιστικό βήμα αφορά στη γνώση των μαθητών για την αυστηροποίηση των ποινών για τους χρήστες πειρατικού περιεχομένου.

Στο σημείο αυτό πρέπει να τονιστεί ότι η Ελλάδα αντιμετωπίζει ιδιαίτερα σοβαρό πρόβλημα με την πειρατεία, ειδικά μεταξύ των νέων. Οι στατιστικές δείχνουν ότι η χώρα μας είναι πρώτη στην Ευρώπη στη χρήση πειρατικού περιεχομένου από τους νέους. Αυτό καθιστά την εκπαίδευση για την πειρατεία ακόμα πιο επιτακτική.

Κατά συνέπεια, οι καμπάνιες πρέπει να προσαρμοστούν στις ιδιαιτερότητες της Ελλάδας. Η ενημέρωση πρέπει να εστιάσει στην ιδιαίτερα υψηλή χρήση πειρατικού περιεχομένου από τους νέους και να υλοποιηθεί σε συνεργασία με κρατικούς φορείς, μη κυβερνητικές οργανώσεις και ιδιωτικούς φορείς.

8.3 Πρόταση για μια πιο Δίκαιη Φορολόγηση

Η πειρατεία της τηλεόρασης προκαλεί σημαντική απώλεια εσόδων, τα οποία εκτιμώνται ότι μπορούν να ανέλθουν ακόμη και στα 221 εκατομμύρια ευρώ ετησίως. Από αυτά τα διαφυγόντα έσοδα, πάνω από 160 εκατομμύρια θα μπορούσαν να κατευθυνθούν προς το δημόσιο μέσω της άμεσης και έμμεσης φορολογίας. Η απώλεια αυτή δεν περιορίζεται μόνο στους παρόχους συνδρομητικής τηλεόρασης αλλά επεκτείνεται και στον κρατικό προϋπολογισμό, επηρεάζοντας αρνητικά τα δημόσια έσοδα και τη δυνατότητα χρηματοδότησης δημοσίων αγαθών και υπηρεσιών.

Ο κλάδος της συνδρομητικής τηλεόρασης επιβαρύνεται υπέρμετρα με φόρους και τέλη. Η μείωση της φορολογίας δύναται να οδηγήσει τους παρόχους να μειώσουν τις τιμές των υπηρεσιών τους. Αυτό θα ελαφρύνει τους συνδρομητές, οι οποίοι υποφέρουν από τις πληθωριστικές πιέσεις, και θα δώσει τη δυνατότητα για νέες επενδύσεις στον κλάδο. Με τη μείωση της φορολογίας και την αύξηση των επενδύσεων, θα ενισχυθεί η ανταγωνιστικότητα και η ποιότητα των παρεχόμενων υπηρεσιών, προσφέροντας παράλληλα σημαντικά οφέλη τόσο στους καταναλωτές όσο και στην ευρύτερη οικονομία.

Τέλος, οφείλουμε να σημειώσουμε ότι η επιβολή τέλους 10% στις υπηρεσίες συνδρομητικής τηλεόρασης στην Ελλάδα αποτελεί ένα μέτρο της «μνημονιακής εποχής» που έχει σημαντικές συνέπειες τόσο για τους καταναλωτές όσο και για τις εγχώριες επιχειρήσεις. Καταρχάς, η εφαρμογή αυτού του τέλους σημαίνει ότι οι συνδρομητές θα πρέπει να πληρώνουν επιπλέον χρήματα για τις υπηρεσίες που χρησιμοποιούν (είδαμε παραπάνω τους περιορισμένους πόρους που έχουν για υπηρεσίες τηλεπικοινωνίας). Αυτό το πρόσθετο κόστος μετακυλίεται τους καταναλωτές, μειώνοντας τη διαθέσιμη αγοραστική τους δύναμη.

Από την άλλη πλευρά, το μέτρο αυτό επηρεάζει αρνητικά τις ελληνικές εταιρείες (που έχουν επιλέξει συνειδητά να έχουν ως φορολογική έδρα την Ελλάδα) συνδρομητικής τηλεόρασης. Οι εγχώριες επιχειρήσεις βρίσκονται σε μειονεκτική θέση σε σχέση με ξένες

εταιρείες ή με ελληνικών συμφερόντων εταιρείες, οι οποίες έχουν επιλέξει συνειδητά να δηλώνουν ως φορολογική έδρα τους χώρες του εξωτερικού και, συνεπώς, δεν υποχρεούνται να πληρώσουν το συγκεκριμένο τέλος. Οι ξένες εταιρείες, οι οποίες προσφέρουν τα προϊόντα τους σε παγκόσμια κλίμακα, μπορούν να εκμεταλλευτούν τις οικονομίες κλίμακας και να είναι πιο ανταγωνιστικές από τις ελληνικές επιχειρήσεις. Επιπλέον, οι ξένες πλατφόρμες δεν δραστηριοποιούνται στο εσωτερικό της χώρας και ως εκ τούτου δεν συμβάλλουν άμεσα στην ελληνική οικονομία μέσω της δημιουργίας θέσεων εργασίας ή της ενίσχυσης του ΑΕΠ. Περαιτέρω, οι ξένες εταιρείες δεν συμμετέχουν στην εγχώρια ανάπτυξη, καθώς δεν υποστηρίζουν αθλητικά σωματεία ή πολιτιστικές δραστηριότητες στην Ελλάδα.

Η επιβολή του τέλους 10% συμβάλλει στη δημιουργία ενός άνισου ανταγωνιστικού περιβάλλοντος, όπου παραβιάζονται οι βασικές αρχές του ελεύθερου ανταγωνισμού. Οι ελληνικές επιχειρήσεις βρίσκονται σε μειονεκτική θέση, καθώς πρέπει να απορροφήσουν το πρόσθετο κόστος, ενώ οι ξένες εταιρείες απολαμβάνουν ένα συγκριτικό πλεονέκτημα, χωρίς να υποχρεούνται σε αντίστοιχες επιβαρύνσεις. Αυτή η διακριτική μεταχείριση οδηγεί σε περαιτέρω ενίσχυση των ξένων πλατφορμών και μπορεί να οδηγήσει σε συρρίκνωση της ελληνικής αγοράς συνδρομητικής τηλεόρασης.[51]

8.4 Κατευθύνσεις Μελλοντικής Έρευνας

Τα αποτελέσματα της παρούσας μελέτης βασίστηκαν στη συλλογή και την επεξεργασία δευτερογενών συγκεντρωτικών δεδομένων είτε από προγενέστερες μελέτες είτε από βάσεις στατιστικών δεδομένων διεθνών και εθνικών φορέων/οργανισμών. Η συλλογή και η επεξεργασία πρωτογενών δεδομένων εξατομικευμένης μορφής θα επιτρέψει την άντληση πιο λεπτομερούς πληροφόρησης για την ποιοτική ανάλυση και βαθύτερη ερμηνεία της συμπεριφοράς των χρηστών νόμιμου και παράνομου οπτικοακουστικού περιεχομένου. Η πληροφόρηση αυτή μπορεί να προέλθει από τη διενέργεια συνεντεύξεων με χρήστες και λοιπούς εμπλεκόμενους δρώντες του συστήματος (παράνομης) διακίνησης πειρατικού οπτικοακουστικού περιεχομένου. Επίσης, η διενέργεια ερευνών αποκαλυπτόμενων προτιμήσεων (revealed preference) και δεδηλωμένων προτιμήσεων (stated preference) σχετικά με τη χρήση (νόμιμων ή παράνομων) υπηρεσιών παροχής οπτικοακουστικού περιεχομένου, μέσω δομημένων ερωτηματολογίων, μπορεί να βοηθήσει στον προσδιορισμό των παραγόντων που επηρεάζουν τη χρήση των συγκεκριμένων υπηρεσιών, την πρόθεση να πληρώσουν για νέες ή καλύτερες υπηρεσίες, και τη δυνατότητα υποκατάστασης της παράνομης χρήσης οπτικοακουστικού περιεχομένου από τη νόμιμη χρήση.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

Παράρτημα 1 Κατηγορίες, υποκατηγορίες και περιγραφή των φορέων front-end, back-end

Πίνακας Π1 Κατηγορίες, υποκατηγορίες και περιγραφή των φορέων front-end

Καταναλωτής

Ο καταναλωτής είναι ο κύριος φορέας που υποστηρίζει την αγορά υπηρεσιών από τις παράνομες επιχειρήσεις διανομής πειρατικού οπτικοακουστικού περιεχομένου μέσω διαδικτύου. Λαμβάνοντας πειρατικό οπτικοακουστικό περιεχόμενο μέσω διαδικτύου στους αποκωδικοποιητές τους, οι χρήστες μπορούν να διαπράξουν παραβίαση πνευματικών δικαιωμάτων. Επιπλέον, η απόκτηση υπηρεσιών πρόσβασης μέσω διαδικτύου σε πειρατικό οπτικοακουστικό περιεχόμενο από παράνομους παρόχους μπορεί σε ορισμένες περιπτώσεις να ισοδυναμεί καταρχήν με συνέργεια και υποκίνηση. Ένα διαφορετικό ζήτημα προκύπτει όταν οι χρήστες μοιράζονται συνδέσμους προς υπηρεσίες streaming ή αρχεία m3u με άλλους χρήστες, για παράδειγμα μέσω των μέσων κοινωνικής δικτύωσης και forums.

Υποκατηγορίες:

Περιστασιακός χρήστης (δωρεάν). Πρόκειται για έναν χρήστη που δεν συνάπτει μακροχρόνιες σχέσεις με τους παρόχους παράνομου ΟΑ περιεχομένου, αλλά περιστασιακά αναζητά ελεύθερα διαθέσιμο ΟΑ περιεχόμενο. Οι παραβάτες κερδίζουν από αυτόν τον χρήστη κυρίως μέσω διαφημίσεων και μολύνσεων κακόβουλου λογισμικού.

Περιστασιακός χρήστης (επί πληρωμή). Πρόκειται για έναν χρήστη που πραγματοποιεί μια εφάπαξ πληρωμή για να παρακολουθήσει συγκεκριμένο ΟΑ περιεχόμενο (κυρίως ζωντανά αθλήματα).

Μακροπρόθεσμη προβολή (μόνο με αποκωδικοποιητή- STB). Πρόκειται για τον καταναλωτή που μπορεί επίσης να έχει τις τεχνικές δυνατότητες να αγοράσει και να διαμορφώσει ένα STB. Αυτός ο χρήστης θα προβεί σε εφάπαξ αγορά του υλικού. Οι λιγότερο τεχνικοί καταναλωτές θα επιλέξουν να αγοράσουν ένα «πλήρως φορτωμένο» ή προδιαμορφωμένο STB.

Μακροχρόνιος χρήστης (συνδρομητής). Πρόκειται για τον καταναλωτή που μπορεί να αγοράσει ή να μην αγοράσει ένα STB, αλλά θα καταβάλει πληρωμές για να έχει «premium» πρόσβαση σε υπηρεσίες ροής ΟΑ περιεχομένου.

(Επανα)πωλητής

Οι (επανα)πωλητές μπορούν να βρεθούν σε διαδικτυακές και φυσικές αγορές, ενώ ορισμένοι διαθέτουν και ειδικούς ιστότοπους. Ενώ οι μεταπωλητές των συσκευών «βανίλια» STB δεν έχουν ευθύνη (εκτός εάν παρέχουν πρόσθετα ή οδηγίες για την επέκταση της ικανότητας της συσκευής να έχει παράνομη πρόσβαση σε περιεχόμενο), όλοι οι άλλοι μεταπωλητές διαπράττουν άμεση παραβίαση πνευματικών δικαιωμάτων καθώς και άλλα ποινικά αδικήματα, όπως απάτη ή κλοπή, ανάλογα με τη δικαιοδοσία. Η λήψη νομικών μέτρων είναι ευκολότερη κατά των μεταπωλητών υλικού, οι οποίοι πρέπει να διακινούν και να αποθηκεύουν μεγαλύτερους όγκους φυσικών αγαθών. Ακόμα και όταν οι μεταπωλητές συνδρομητών έχουν την έδρα τους εκτός της ΕΕ, η ανάπτυξη διεθνών ενταλμάτων μπορεί να είναι διαθέσιμη σε ορισμένες χώρες.

Υποκατηγορίες:

Απλός πωλητής συσκευών (ή αλλιώς συσκευής «βανίλια»).

Πρόκειται για τον μεταπωλητή ο οποίος δεν εμπλέκεται απαραίτητα σε παραβατικές δραστηριότητες, καθώς ενδιαφέρεται μόνο για κέρδη από τις πωλήσεις υλικού. Δεν υπάρχει ανάγκη να προβαίνει σε υποστήριξη πελατών (εκτός από εκείνη που αφορά την υποστήριξη πωλήσεων, την εγγύηση κ.λπ.).

Πλήρως φορτωμένη συσκευή (εκ νέου) πωλητή. Πρόκειται για έναν μεταπωλητή που παρέχει προρυθμισμένες STB/συσκευές, με πρόσβαση σε ιστότοπους που παραβιάζουν τις διατάξεις.

Ενδιαφέρονται μόνο για κέρδη από τις πωλήσεις υλικού, αλλά διαφοροποιούν τα προϊόντα τους από εκείνα των απλών μεταπωλητών συσκευών, έτσι ώστε να είναι πιο ελκυστικά σε ένα λιγότερο τεχνικό κοινό. Μπορεί να προσφέρουν περιορισμένη υποστήριξη πελατών.

Μεταπωλητής συνδρομών. Πρόκειται για μεταπωλητή που παρέχει είτε υπηρεσίες αναμετάδοσης είτε συνδρομητικές υπηρεσίες.

Μεταπωλητής συνδρομών και συσκευών. Πρόκειται για έναν σύνθετο φορέα που αποτελείται από έναν μεταπωλητή συνδρομών και έναν πλήρως φορτωμένο μεταπωλητή συσκευών. Οι τελικοί χρήστες μπορούν να τα αγοράσουν ξεχωριστά.

Συντονιστής (Facilitator)

Αυτός είναι ο φορέας που παρέχει σεμινάρια και οδηγίες σε ειδικούς ιστότοπους, ιστολόγια, ιστότοπους κοινωνικής δικτύωσης κ.λπ. για να δείξει πώς ρυθμίζονται τα συστήματα των τελικών χρηστών για παράνομη πρόσβαση σε ροές ΟΑ περιεχομένου. Αυτός ο φορέας δεν αποκομίζει κατ' ανάγκη κέρδος, αλλά μπορεί ενδεχομένως να προσφέρει υπηρεσίες επί πληρωμή σε back-end φορείς. Ανάλογα με το επίπεδο συμμετοχής στην παροχή παράνομων υπηρεσιών, ο διαμεσολαβητής μπορεί να είναι συνυπεύθυνος για παραβίαση δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας και μπορεί να διωχθεί για συνέργεια και ηθική αυτοουργία.

Υποστήριξη πελατών

Οι φορείς υποστήριξης πελατών έχουν έναν πιο επίσημο και καθορισμένο ρόλο από έναν διαμεσολαβητή, και βρίσκονται κυρίως σε συνεργασία με τους μεταπωλητές συνδρομών. Σε πολλές περιπτώσεις, η υποστήριξη πελατών ενσωματώνεται στην επιχείρηση του πωλητή ή μεταπωλητή μη εγκεκριμένων συσκευών πρόσβασης μέσω διαδικτύου σε πειρατικό οπτικοακουστικό περιεχόμενο ή συνδρομών. Σε αυτή την περίπτωση, τουλάχιστον σε διοικητικό επίπεδο, μπορεί να βρεθεί συνένοχη σε παραβίαση δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας ανάλογα με το σενάριο της περίπτωσης. Ωστόσο, σε αρκετές περιπτώσεις, η υποστήριξη πελατών ανατίθεται σε τρίτους. Σε αυτές τις περιπτώσεις, είναι δύσκολο να τεκμαίρεται συνέργεια, η οποία πρέπει να αποδειχθεί συγκεκριμένα.

Μηχανές αναζήτησης στο διαδίκτυο

Οι μηχανές αναζήτησης στο διαδίκτυο αποτελούν την κύρια πηγή πληροφόρησης και την «πρώτη στάση» του καταναλωτή όταν αναζητά παράνομες υπηρεσίες (δωρεάν και επί πληρωμή). Οι κάτοχοι δικαιωμάτων μπορούν να ζητήσουν από τις μηχανές αναζήτησης να αφαιρέσουν τις διευθύνσεις URL από τα αποτελέσματα της αναζήτησης. Ο ιδιοκτήτης της διεύθυνσης URL που πρόκειται να αφαιρεθεί έχει συνήθως το δικαίωμα να απαντήσει στο αίτημα διαγραφής. Εάν η μηχανή αναζήτησης δεν προβεί σε ταχεία ενέργεια, μπορούν να ζητηθούν και να χορηγηθούν δικαστικά ασφαλιστικά μέτρα. Οι κορυφαίες μηχανές αναζήτησης διαθέτουν επίσης μια «έκθεση διαφάνειας», διαθέσιμη στο κοινό, με την ένδειξη των διευθύνσεων URL που έχουν διαγραφεί από τις υπηρεσίες τους, μαζί με το όνομα του αιτούντος το αίτημα διαγραφής.

Κανάλια διανομής

Τα κανάλια διανομής αναφέρονται στην ποικιλία των διαδικτυακών πλατφορμών που χρησιμοποιούν οι μεταπωλητές συσκευών και συνδρομών για να προσεγγίσουν τους πελάτες τους. Οι συμμετρικοί πολυεπεξεργαστές-ΣΠΕ (symmetric multiprocessing-SMP) θεωρούνται πάροχοι υπηρεσιών φιλοξενίας σύμφωνα με τη νομοθεσία της ΕΕ. Δεν μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνοι για την παράνομη συμπεριφορά των συνδρομητών τους, εκτός εάν, μόλις λάβουν ειδοποίηση, παραλείψουν να λάβουν μέτρα. Οι ΣΠΕ χρησιμοποιούνται καταχρηστικά από μια πλούσια ποικιλία παραβατών, από διαφημιστές (παράνομων υπηρεσιών), συντονιστές (που βοηθούν στη διαμόρφωση παράνομων συσκευών) έως άμεσους παρόχους ΟΑ περιεχομένου (χωρίς άδεια). Μόλις λάβουν ειδοποίηση για μια παράβαση, πρέπει να ενεργήσουν γρήγορα για να αφαιρέσουν ή να απενεργοποιήσουν την πρόσβαση στις πληροφορίες.

Υποκατηγορίες:

Πλατφόρμα κοινωνικής δικτύωσης. Συμπληρώνοντας τη μηχανή αναζήτησης, μία πλατφόρμα κοινωνικής δικτύωσης είναι ένα σημείο συνάντησης πολλών φορέων όπου ανταλλάσσουν πληροφορίες, διαφημίζουν τις υπηρεσίες τους και προσφέρουν υποστήριξη.

Ηλεκτρονική αγορά. Οι ηλεκτρονικές αγορές είναι δημοφιλείς πλατφόρμες ηλεκτρονικού εμπορίου που χρησιμοποιούνται από τους μεταπωλητές για την προώθηση και τη διανομή των προϊόντων τους. Πολλές διαδικτυακές αγορές διατηρούν πληροφορίες σχετικά με τον πωλητή, όπως βαθμολογίες φήμης, στοιχεία επικοινωνίας καθώς και στατιστικά στοιχεία σχετικά με τον όγκο των εργασιών τους.

Κατάστημα εφαρμογών. Το αποθετήριο του λογισμικού που παραβιάζει τα πνευματικά δικαιώματα. Εκτός από τα δύο μεγάλα καταστήματα εφαρμογών (το Android Play Store και το App Store της Apple), υπάρχουν επίσης πολλές εναλλακτικές λύσεις που επιτρέπουν τη λήψη εφαρμογών τόσο σε έξυπνα τηλέφωνα όσο και σε υπολογιστές/φορητούς υπολογιστές.

Πίνακας Π2 Κατηγορίες, υποκατηγορίες και περιγραφή των φορέων back-end

Παραγωγός οπτικοακουστικού περιεχομένου

Ο παραγωγός οπτικοακουστικού περιεχομένου αναφέρεται στην παραγωγή του περιεχομένου (ψυχαγωγικό, ειδησεογραφικό και αθλητικό). Αποτελείται από τους οργανισμούς και τα άτομα που παράγουν το υλικό και είναι οι αρχικοί ιδιοκτήτες και κάτοχοι των δικαιωμάτων. Ο εν λόγω φορέας κατέχει συνήθως τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας επί του παραγόμενου περιεχομένου κι έχει το δικαίωμα να υποβάλει αγωγή για παραβίαση πνευματικών δικαιωμάτων και να ζητήσει ένδικο μέσα κατά των παραβατών και των μεσαζόντων, τόσο δικαστικά (ασφαλιστικά μέτρα) όσο και εξωδικαστικά (ειδοποίηση και κατάργηση-διαγραφή από τον κατάλογο).

Πάροχος οπτικοακουστικού περιεχομένου

Ο νόμιμος πάροχος οπτικοακουστικού περιεχομένου βρίσκεται στην πηγή της αλυσίδας παροχής περιεχομένου. Ένας πάροχος περιεχομένου δημιουργεί και διατηρεί κανάλια, οργανώνει τις πηγές οπτικοακουστικού περιεχομένου και συνεργάζεται με τους παραγωγούς οπτικοακουστικού περιεχομένου. Ο πάροχος οπτικοακουστικού περιεχομένου είναι συνήθως ένας ραδιοτηλεοπτικός οργανισμός. Αυτός ο φορέας είναι συνήθως κάτοχος άδειας χρήσης των δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας επί του παραγόμενου οπτικοακουστικού περιεχομένου και έχει το δικαίωμα να ζητήσει ένδικο μέσα κατά της παραβίασης των δικαιωμάτων που περιλαμβάνονται στην άδειά του. Ωστόσο, εάν τα δικαιώματά του δεν περιλαμβάνουν ρητά τη μετάδοση μέσω διαδικτύου, ενδέχεται να χάσει τη θέση του.

Πάροχος οπτικοακουστικού περιεχομένου χωρίς άδεια

Πρόκειται για τον φορέα που αποκτά το περιεχόμενο νόμιμα ή παράνομα. Αυτός ο φορέας έχει σαφές οικονομικό όφελος. Η άμεση ευθύνη για την παραβίαση των δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας αυτού του φορέα είναι σχετικά σαφής. Σε ορισμένες περιπτώσεις, η κρίσιμη μάζα της επιχείρησης (μεγάλη επένδυση και κέρδος) περιλαμβάνει όχι μόνο την παραβίαση δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας, αλλά και το οργανωμένο έγκλημα σε διεθνές επίπεδο. Τα ένδικα μέσα είναι διαθέσιμα τόσο όσον αφορά την επιβολή των δικαιωμάτων όσο και την κατάσχεση αποδεικτικών στοιχείων. Στην πράξη, ωστόσο, η αποτελεσματικότητα αυτών των μέτρων υπόκειται στις συνήθεις δυσκολίες που σχετίζονται με την άσκηση διαδικασιών σε άλλες δικαιοδοσίες.

Πωλητής χονδρικής και μεταπωλητές

Ο φορέας που πωλεί πακέτα καναλιών σε συνδρομητικούς μεταπωλητές, μέρος του δικτύου συνδρομητικών μεταπωλητών. Οι υπηρεσίες τους δεν διαφημίζονται ευρέως, σε αντίθεση με τους αντίστοιχους φορείς (συνδρομητικούς μεταπωλητές). Ο πωλητής καναλιών χονδρικής συνδέεται στενά με όλους τους τύπους παρόχων περιεχομένου και ιδίως με εκείνους που ελέγχουν τις εξόδους από υπηρεσίες μετακωδικοποίησης. Αυτοί οι παράγοντες διαπράττουν πολύ συχνά άμεση παραβίαση πνευματικών δικαιωμάτων καθώς και συνυπαιτιώδη παραβίαση. Ο πωλητής είναι πιθανό να συνδέεται στενά (αν όχι να ενσωματώνεται) με τον πάροχο παράνομου περιεχομένου και, επομένως, ισχύουν τα ίδια αναφορικά με τις ευθύνες και την επιβολή του νόμου. Οι μεταπωλητές αντιθέτως εκτίθενται ευκολότερα, καθώς διασυνδέονται με το κοινό, και αποτελούν τον πρώτο στόχο των ενεργειών επιβολής του νόμου, τόσο από τις αστυνομικές δυνάμεις όσο και από τους κατόχους δικαιωμάτων. Ωστόσο, ο γεωγραφικός κατακερματισμός των στοιχείων που συνθέτουν το επιχειρηματικό τους μοντέλο καθιστά τη δίωξη και την επιβολή του νόμου πολύ δύσκολη και απαιτεί ισχυρό διεθνή συντονισμό.

Διακινητές συνδρομών («Subscription Mules»)

Το δίκτυο συνδρομητικών μεταπωλητών εξαρτάται από τους διακινητές συνδρομών για την επέκταση της κάλυψης των χωρών τους. Πρόκειται για τακτικούς συνδρομητές που συμφωνούν να μοιραστούν τη συνδρομή τους. Ένας συνδρομητής μπορεί να γνωρίζει ή να μην γνωρίζει ότι συμμετέχει σε παραβατικές δραστηριότητες. Όταν δεν έχει επίγνωση της εγκληματικής δραστηριότητας που υποστηρίζει αυτός ο δράστης, η ευθύνη του είναι αμφίβολη. Όταν όμως το άτομο αυτό έχει επίγνωση της παράνομης φύσης της υπηρεσίας στην οποία συμβάλλει στη διάδοση, θα μπορούσε αναμφισβήτητα να κατηγορηθεί για συνέργεια, ανάλογα με τις περιστάσεις της υπόθεσης.

(Επανα)πωλητής αποκωδικοποιητών

Ο φορέας που πωλεί υπηρεσίες μετακωδικοποίησης, κυρίως με τη μορφή μετακωδικοποιητών υλικού. Ο εν λόγω φορέας δεν ευθύνεται εφόσον η επιχείρησή του αφορά μόνο την πώληση υλικού. Ωστόσο, συχνά αυτά τα προϊόντα ή/και οι υπηρεσίες ενσωματώνονται στα επιχειρηματικά μοντέλα του παρόχου περιεχομένου χωρίς άδεια και, ως εκ τούτου, η εμπλοκή τους πρέπει να διαπιστώνεται κατά περίπτωση.

Φορέας συγκέντρωσης

Είναι ο φορέας που διατηρεί τις πληροφορίες σχετικά με τη θέση των διευθύνσεων URL ροής, συλλέγοντας και συγκεντρώνοντας υπερσυνδέσμους προς αυτές τις θέσεις. Οι φορείς συγκέντρωσης διαπράττουν άμεση παραβίαση των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας εάν γνωρίζουν ή έχουν λόγο να γνωρίζουν ότι το περιεχόμενο που διατίθεται από τις διευθύνσεις URL ροής είναι παράνομο. Υπάρχει τεκμήριο γνώσης όταν επωφελούνται, άμεσα ή έμμεσα, από τη συγκέντρωση των συνδέσμων ή όταν παρεμβαίνουν με την ευρετηρίαση και τη βελτιστοποίηση των συνδέσμων που παρέχονται από τρίτους. Στην περίπτωση αυτή, δεν μπορούν να κάνουν χρήση της απαλλαγής για τον «ουδέτερο και παθητικό φορέα» που προβλέπει η οδηγία για το ηλεκτρονικό εμπόριο (Οδηγία 2000/31/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της Ευρώπης) και ευθύνονται για άμεση παραβίαση των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας.

Πάροχος δικτύου

Αναφέρεται στον (νόμιμο) οργανισμό που παρέχει την υποδομή για την παροχή του ΟΑ περιεχομένου στις εγκαταστάσεις του τελικού χρήστη. Αυτός μπορεί να περιλαμβάνει διάφορες τεχνολογίες (δορυφορική, καλωδιακή, DSL κ.λπ.), αλλά εδώ θεωρείται ως πάροχος δικτύου η οντότητα που παρέχει την υποδομή δικτύου βασισμένη σε IP. Αυτός ο φορέας είναι ένας ενδιάμεσος που παρέχει μια υπηρεσία «απλού αγωγού». Ως εκ τούτου, δεν ευθύνεται για το παράνομο περιεχόμενο που διακινείται μέσω των υπηρεσιών του, εφόσον δεν ξεκινά την επικοινωνία ούτε τροποποιεί το περιεχόμενό της. Προστατεύεται από την ευθύνη βάσει του άρθρου 12 της οδηγίας για το ηλεκτρονικό εμπόριο. Ωστόσο, αυτό δεν αποκλείει τα ασφαλιστικά μέτρα. Στο πλαίσιο της επιβολής του νόμου, οι πάροχοι δικτύου είναι συνήθως αποδέκτες ασφαλιστικών μέτρων αποκλεισμού που αποσκοπούν στην απενεργοποίηση της πρόσβασης στο παραβατικό περιεχόμενο.

Πάροχος φιλοξενίας

Ο φορέας που παρέχει την υποδομή λειτουργίας του διαδικτύου (δίκτυο, διακομιστές ιστού, τεχνολογίες ιστού, κ.λπ.) προκειμένου να φιλοξενήσει μια υπηρεσία ιστού για λογαριασμό άλλου φορέα ή ατόμου. Εφόσον παρέχει απλώς «μη διαχειριζόμενο» χώρο, τον οποίο οι συνδρομητές νοικιάζουν για να δημιουργήσουν μια διαδικτυακή διεπαφή για τη διαχείριση της πρόσβασης των πελατών τους, ο φορέας αυτός προστατεύεται από την ευθύνη ως «ουδέτερος και παθητικός οικοδεσπότης» σύμφωνα με το άρθρο 14 της οδηγίας για το ηλεκτρονικό εμπόριο. Ωστόσο, ορισμένοι πάροχοι φιλοξενίας ενδέχεται να διαδραματίζουν ενεργό ρόλο διευκολύνοντας την οργάνωση, τη βελτιστοποίηση και την παροχή της παράνομης υπηρεσίας. Επιπλέον, ενδέχεται να χάσουν την απαλλαγή του άρθρου 14 εάν λάβουν επαρκώς λεπτομερή ειδοποίηση για τις παραβάσεις και δεν λάβουν τα κατάλληλα μέτρα. Η ευθύνη αυτού του παράγοντα μπορεί να εκτιμηθεί μόνο κατά περίπτωση, λαμβάνοντας επίσης υπόψη τα πρότυπα και τις προσεγγίσεις που εφαρμόζουν τα δικαστήρια στις διάφορες δικαιοδοσίες.

Πάροχος τεχνολογίας περιεχομένου

Ο πάροχος τεχνολογίας περιεχομένου, μαζί με τους παρόχους φιλοξενίας και δικτύου, συμπληρώνουν την τεχνική υποδομή που απαιτείται για την παροχή του οπτικοακουστικού περιεχομένου. Ο πάροχος τεχνολογίας περιεχομένου καλύπτει ουσιαστικά τα στοιχεία που απαιτούνται για την παροχή κατάλληλης ποιότητας υπηρεσιών, τον έλεγχο πρόσβασης και άλλους μηχανισμούς ασφαλείας. Μια σημαντική συμβολή αυτού του φορέα είναι η υλοποίηση και η παροχή δικτύων παροχής περιεχομένου. Αυτός ο φορέας και ο πάροχος φιλοξενίας αποτελούν συχνά μέρος μίας επιχείρησης. Οι υπηρεσίες τους δεν είναι προσαρμοσμένες στις παράνομες υπηρεσίες ροής, καθώς αποτελούν υποδομές γενικής χρήσης για την παροχή περιεχομένου. Ωστόσο, ορισμένα χαρακτηριστικά των συγκεκριμένων επιχειρήσεων (τυπικά, η προστασία της ανωνυμίας) τις καθιστούν ιδιαίτερα κατάλληλες για παραβατική δραστηριότητα. Συνεπώς, η ευθύνη του παρόχου τεχνολογίας περιεχομένου πρέπει να προσδιορίζεται κατά περίπτωση.

Φορέας καταχώρησης εγγραφών (Registrar)

Ο φορέας αυτός κατανέμει ονόματα τομέα (domain names) στο κοινό. Είναι υπεύθυνος για τη συλλογή και την ενημέρωση των στοιχείων επικοινωνίας των κατόχων εγγεγραμμένων ονομάτων τομέα. Για να συνδεθεί ένας τομέας στο διαδίκτυο, ο φορέας καταχώρησης εγγραφών (Registrar) ορίζει τους δύο έγκυρους διακομιστές ονομάτων (όπως υποδεικνύονται από το πρόσωπο που ζητά την καταχώριση του τομέα) στη βάση δεδομένων καταχώρισης τομέων του σχετικού μητρώου. Αυτοί οι διακομιστές τομέων διασφαλίζουν ότι όταν ένα άτομο ζητά πρόσβαση σε ένα όνομα τομέα, το αίτημα αυτό θα επιλύεται στη σωστή διεύθυνση IP και έτσι το άτομο θα μπορεί να έχει πρόσβαση στον ιστότοπο. Σύμφωνα με τη Συμφωνία Διαπίστευσης του 2013, ο διαπιστευμένος στο μητρώο του Οργανισμού για τα Εκχωρημένα Ονόματα και Αριθμούς (Internet Corporation for Assigned Names and Numbers ή ICANN) έχει την υποχρέωση να επαληθεύει τα στοιχεία επικοινωνίας του καταχωρώντας κατά τη στιγμή της καταχώρισης και να επαληθεύει περιοδικά τα στοιχεία αυτά. Η καταχώρηση εγγραφών έχει την υποχρέωση να λαμβάνει εύλογα μέτρα σε περίπτωση που τα στοιχεία επικοινωνίας είναι ανακριβή.

Διαχειριστής μητρώου

Ένας διαχειριστής μητρώου είναι υπεύθυνος για την κατανομή των λεγόμενων τομέων δεύτερου επιπέδου. Η κατανομή των τομέων δεύτερου επιπέδου, οι οποίοι καταρχήν κατανέμονται από τον οργανισμό που βρίσκεται πίσω από τον τομέα ανωτάτου επιπέδου (μητρώο), δεν μπορεί να ζητηθεί άμεσα από κανέναν ενδιαφερόμενο. Αντιθέτως, οι φορείς εκμετάλλευσης ενός δικτυακού τόπου πρέπει να αναθέσουν την καταχώριση σε έναν διαχειριστή μητρώου εγγραφών τομέων διαπιστευμένο από το αντίστοιχο μητρώο. Αυτό το μητρώο διατηρεί το κεντρικό μητρώο σε ένα συγκεκριμένο τομέα ανωτάτου και είναι υπεύθυνο για τη ρύθμιση αυτών των τομέων.

Πάροχος υπηρεσιών πληρωμών

Ο πάροχος υπηρεσιών πληρωμών επιτρέπει σε ιδιώτες και οργανισμούς να δέχονται πληρωμές με διάφορους τρόπους. Αυτό περιλαμβάνει επίσης τις πληρωμές με τη χρήση τεχνολογιών καταμετρημένου λογιστικού βιβλίου που επιτρέπουν τα κρυπτονομίσματα. Οι νόμιμοι πάροχοι υπηρεσιών πληρωμών μπορούν να υπόκεινται σε ασφαλιστικά μέτρα για την παροχή πληροφοριών ή να δεσμεύσουν περιουσιακά στοιχεία πιθανών παραβατών. Επιπλέον, όλοι οι κύριοι πάροχοι υπηρεσιών πληρωμών, συμπεριλαμβανομένης της PayPal, υιοθετούν πολιτικές κατά των παράνομων συναλλαγών και, μετά από ειδοποίηση του κατόχου των δικαιωμάτων, ενεργούν κατά δικτυακών τόπων που χρησιμοποιούν τις υπηρεσίες τους για την πώληση αγαθών ή/και υπηρεσιών που παραβιάζουν δικαιώματα διανοητικής ιδιοκτησίας. Ωστόσο, η χρήση κρυπτονομισμάτων καθιστά την επιβολή στην πράξη πιο δύσκολη. Άλλοι διακινητές χρήματος είναι σχεδόν βέβαιο ότι γνωρίζουν την παρανομία των πρακτικών τους και ότι μπορεί να διωχθούν για συνέργεια και υποκίνηση.

Υποκατηγορίες:

Ρυθμιστής Συστήματος Πληρωμών Online (Payment Systems Regulator ή PSR Online).

Είναι οι νόμιμοι PSR που δέχονται-επεξεργάζονται online πληρωμές, όπως το Paypal, online πληρωμές με πιστωτικές/χρεωστικές κάρτες, πλατφόρμες κρυπτονομισμάτων κ.λπ.

Διακινητές χρήματος (money mules). Αυτοί οι παράγοντες συμβάλλουν στις πληρωμές που μπορούν να γίνουν «εκτός ζώνης», μέσω φυσικής ανταλλαγής χρημάτων. Αυτό καθιστά τη διερεύνηση πιο δύσκολη, απαιτώντας ευρύτερο πεδίο έρευνας στον κυβερνοχώρο.

Προγραμματιστής

Η πληθώρα διαφορετικών εφαρμογών λογισμικού, υπηρεσιών και πρωτοκόλλων που χρησιμοποιούνται στην πειρατεία οπτικοακουστικών μέσων συνθέτουν ένα σημαντικό μωσαϊκό λύσεων, προτύπων και προσεγγίσεων. Συχνά οι προγραμματιστές είναι οι φορείς εκμετάλλευσης της παραβατικής υπηρεσίας ή εμπλέκονται σε μεγάλο βαθμό στη λειτουργία της παραβατικής υπηρεσίας (αλλά φυσικά οι προγραμματιστές μπορούν επίσης να συμβληθούν με τους φορείς εκμετάλλευσης). Όπως οι διευκολυντές, έτσι και οι προγραμματιστές λογισμικού μπορούν να έχουν πολλούς ρόλους στο οικοσύστημα του πειρατικού κυκλώματος. Μπορούν να εργάζονται με ή χωρίς οικονομικό όφελος και η ταυτότητά τους μπορεί να κρύβεται ή να μην κρύβεται πίσω από ψευδώνυμα. Η ευθύνη τους εξαρτάται από το είδος του λογισμικού που αναπτύσσουν. Πρέπει να εξακριβωθεί, για παράδειγμα, εάν το λογισμικό διαθέτει ενσωματωμένα χαρακτηριστικά που συνδέουν με προστατευόμενο περιεχόμενο ή εάν επιτρέπει την παράκαμψη των paywalls ή άλλων τεχνολογικών μέτρων προστασίας. Η επιβολή εξαρτάται επίσης από την ιχνηλασιμότητα (οι εργολάβοι ή οι υπάλληλοι είναι πιο εύκολα ανιχνεύσιμοι από τους ανώνυμους προγραμματιστές ανοικτού κώδικα).

Υποκατηγορίες:

Προγραμματιστής ανοικτού κώδικα. Αναφέρεται σε μια κοινότητα προγραμματιστών που συνεισφέρουν στον ανοικτό κώδικα και τον δημοσιεύουν σε δημόσια αποθετήρια. Τα έργα ανοικτού κώδικα μπορούν να έχουν μια δυνητικά μεγάλη κοινότητα υποστήριξης και το λογισμικό είναι ελεύθερα διαθέσιμο για λήψη, χρήση και προσαρμογή. Λόγω των οικονομιών κλίμακας, ένας μεγάλος αριθμός στοιχείων στο οικοσύστημα πειρατείας είναι ανοικτού κώδικα. Αυτό περιλαμβάνει λογισμικό που εκτελείται από την πλευρά του τελικού χρήστη (όπως συσκευές αναπαραγωγής πολυμέσων - Kodi, πρόσθετα που παραβιάζουν τη νομοθεσία, κ.λπ.), καθώς και λειτουργίες back-end, όπως πύλες χρέωσης, ενδιάμεσο λογισμικό ροής, κ.λπ.).

Προγραμματιστής εφαρμογών κινητών συσκευών. Ο φορέας αυτός αναφέρεται στον προγραμματιστή των εφαρμογών για κινητά τηλέφωνα (Android και iOS) που παρέχουν πρόσβαση σε ιστότοπους που παραβιάζουν τις διατάξεις.

Προγραμματιστής συσκευής/αναπαραγωγής πολυμέσων. Αυτός ο φορέας είναι συνήθως ένας εργολάβος που κατασκευάζει την εικόνα του λογισμικού ενός συγκεκριμένου μοντέλου ή οικογένειας μοντέλων αναπαραγωγής πολυμέσων. Σε πολλές περιπτώσεις, η ανάπτυξη αυτή περιλαμβάνει λειτουργίες «κλειδώματος στον προμηθευτή».

Προγραμματιστής ιστότοπων. Πρόκειται για τον προγραμματιστή των αποκλειστικών παραβατικών ιστότοπων (τόσο των φορέων συγκέντρωσης όσο και των παρόχων παράνομου περιεχομένου).

Προγραμματιστής λειτουργιών. Αυτός ο προγραμματιστής είναι περισσότερο ένας φορέας ολοκλήρωσης (integrator) που προσαρμόζει τον τύπο ενσωματωμένων συσκευών αναπαραγωγής flash ώστε να ταιριάζει στην επιχειρηματική λογική ενός συγκεκριμένου ιστότοπου ροής.

Διαφημιστής online (σε απευθείας σύνδεση)

Πρόκειται για τον φορέα που επιτρέπει την παροχή του περιεχομένου μάρκετινγκ, κυρίως με την επικάλυψη διαφημίσεων σε ΟΑ περιεχόμενο που μεταδίδονται με σκοπό τη δημιουργία εσόδων, εξαναγκάζοντας τον χρήστη να χρησιμοποιήσει το επιχειρηματικό μοντέλο διαφήμισης pay-per-click (PPC). Ως εναλλακτική ροή εσόδων, ο διαφημιζόμενος στο διαδίκτυο μπορεί επίσης να υιοθετήσει την προσέγγιση του κόστους ανά εντύπωση προβάλλοντας διαφημιστικό περιεχόμενο στα σημεία τοποθέτησης διαφημίσεων του δικτυακού τόπου συγκέντρωσης ή εισάγοντας τις διαφημίσεις σε (δωρεάν) εφαρμογές για κινητά τηλέφωνα που υπόσχονται ή παρέχουν πραγματικό ΟΑ περιεχόμενο. Οι διαφημιζόμενοι που συναλλάσσονται μέσω διαφημιστικών δικτύων δημοπράτησης εντυπώσεων δεν έχουν κανέναν έλεγχο και δεν γνωρίζουν σε ποιους δικτυακούς τόπους θα προβάλλονται οι διαφημίσεις τους, εκτός εάν ζητήσουν ρητά να μπουν σε μαύρη λίστα ορισμένοι ιστότοποι. Τα περισσότερα διαφημιστικά δίκτυα χρησιμοποιούν ένα αυτοματοποιημένο σύστημα για να εντοπίζουν παράνομους ιστότοπους και να αποφεύγουν την τοποθέτηση διαφημίσεων σε αυτούς. Για τον σκοπό αυτό, μπορούν να λαμβάνουν ειδοποιήσεις για ιστότοπους που παραβιάζουν δικαιώματα από τους κατόχους των δικαιωμάτων. Ωστόσο, οι παράνομοι ιστότοποι συχνά σχεδιάζονται με τρόπο που παραπλανούν το δίκτυο διαφήμισης.

Παράρτημα 2 Τιμές για τις νόμιμες συνδρομές όλων των ερευνόμενων συνδρομητικών πακέτων από τους παρόχους τηλεπικοινωνιών στις χώρες της ΕΕ και άλλες επιλεγμένες χώρες ανά τον κόσμο

Χώρα	Σύνολο μηνιαίας	Μέγιστη μηνιαία	Ελάχιστη μηνιαία
	τιμή	τιμή	τιμή
Αλβανία	21.39 €	8.73 €	6.33 €
Βέλγιο	81.95 €	39.99 €	13.06 €
Βοσνία	49.77 €	22.70 €	5.07 €
Βουλγαρία	134.02 €	44.86 €	8.62 €
Καναδάς	207.77 €		
Κροατία	71.23 €	21.23 €	14.00 €
Κύπρος	151.98 €	57.08 €	20.00 €
Δημοκρατία Τσεχίας	120.91 €	31.60 €	15.39 €
Δανία	411.20 €	101.83 €	60.24 €
Φιλανδία	346.89 €	117.15 €	29.95 €
Γαλλία	74.99 €	64.99 €	10.00 €
Γερμανία	147.97 €	53.00 €	6.00 €
Ελλάδα	118.50 €	36.69 €	13.29 €
Ουγγαρία	76.89 €	23.75 €	10.03 €
Ισραήλ	18.46 €	18.46 €	18.46 €
Ιταλία	74.89 €	25.99 €	9.00 €
Μαυροβούνιο	82.70 €	29.40 €	11.40 €
Ολλανδία	66.94 €	38.95 €	27.99 €
Βόρεια Μακεδονία	46.96 €	32.45 €	5.66 €
Νορβηγία	127.77 €	65.64 €	62.13 €
Πολωνία	95.24 €	19.69 €	12.74 €
Ρουμανία	32.89 €	12.66 €	5.80 €
Ρωσία	59.91 €	23.25 €	2.29 €
Σερβία	67.70 €	27.72 €	15.53 €
Σλοβενία	69.35 €	28.00 €	16.45 €
Ισπανία	25.00 €	14.00 €	11.00 €
Σουηδία	347.78 €	84.95 €	57.25 €
Ελβετία	54.87 €	39.17 €	15.70 €

Τουρκία	13.32 €	13.32 €	13.32 €
Ηνωμένο Βασίλειο	286.37 €	116.78 €	68.00 €
Ουκρανία	31.65 €	23.99 €	2.86 €
ΗΠΑ	191.06 €		
Σύνολο	3,708.32 €	1,238.02 €	567.56 €
Μέσος όρος	115.89 €	41.27 €	18.92 €
Διάμεσος	75.94 €	30.50 €	13.18 €

Παράρτημα 3 Αποφάσεις όπου η πειρατεία οπτικοακουστικού περιεχομένου είναι κακουργηματικού χαρακτήρα

Αναφορικά με το αν τελούνται τα εν λόγω αδικήματα κατ' επάγγελμα

Χαρακτηριστική είναι και η υπ' αριθμ. 3843/2017 καταδικαστική απόφαση του Β' Τριμελούς Εφετείου Κακουργημάτων Αθηνών. Το εν λόγω δικαστήριο στο πλαίσιο διερεύνησης – μεταξύ άλλων- αν κι εφόσον ο κατηγορούμενος έπρεπε να δικαστεί για την απλή παράβαση του αρ. 66 του Ν. 2121/1993 ή την επιβαρυντική περίπτωση αυτού, ήτοι της τελέσεως της πράξεως σε κακουργηματική μορφή, απάντησε διευκρινίζοντας, ότι «...κατ' επάγγελμα τέλεση του εγκλήματος συντρέχει όταν, από την επανειλημμένη τέλεση της πράξεως ή από την υποδομή, που έχει διαμορφώσει ο δράστης, με απώτερο σκοπό την επανειλημμένη τέλεση της πράξεως, προκύπτει σκοπός αυτού για πορισμό εισοδήματος. Διαμόρφωση υποδομής, κατά την ανωτέρω έννοια, σημαίνει οργάνωση δηλαδή, ύπαρξη και κατοχή αναγκαίων μέσων, για σταθερή επανάληψη-διαδοχικότητα της πράξης, χωρίς, για τη στοιχειοθέτηση της τελευταίας, να απαιτούνται προηγούμενες καταδίκες του δράστη.»

Εν προκειμένω, η χρήση υπηρεσιών διαδικτυακής πρόσβασης σε πειρατικό οπτικοακουστικό περιεχόμενο ή/και των προγραμμάτων διαχείρισης «πελατών» (panels) του πειρατικού διακομιστή (server), παραπέμπει ευθέως στην έννοια της υποδομής, που έχει διαμορφώσει ο δράστης, με απώτερο σκοπό την επανειλημμένη τέλεση της πράξεως, εκ της οποίας προκύπτει σκοπός αυτού για πορισμό εισοδήματος.

Αναφορικά με το αν τελούνται σε εμπορική κλίμακα

Στην ίδια απόφαση, ήτοι την υπ' αριθμ. 3843/2017 καταδικαστική απόφαση του Β' Τριμελούς Εφετείου Κακουργημάτων Αθηνών, το εν λόγω δικαστήριο, στο πλαίσιο προβολής εκ της υπερασπίσεως του ζητήματος του ύψους της ζημίας της εταιρείας μας, προκειμένου να διερευνηθεί αν κι εφόσον ο κατηγορούμενος έπρεπε να δικαστεί για την απλή παράβαση του αρ. 66 του Ν. 2121/1993 ή την επιβαρυντική περίπτωση αυτού, ήτοι της τελέσεως της πράξεως σε κακουργηματική μορφή, προέβαλλε την άποψη, ότι «...Κατ' επάγγελμα τέλεση, υπό την ανωτέρω έννοια, συντρέχει και όταν η αξιόποινη πράξη τελείται για πρώτη φορά, όχι όμως ευκαιριακά, αλλά, βάσει σχεδίου, δηλαδή, όταν από την υποδομή που έχει διαμορφώσει ο δράστης και την οργανωμένη ετοιμότητά του, με πρόθεση επανειλημμένης τέλεσης, προκύπτει σκοπός του για πορισμό εισοδήματος»

Αξιοσημείωτο είναι, ότι στην ανωτέρω υπόθεση η ζημία της εταιρείας υπολογίστηκε από το Δικαστήριο στο ποσό των 16.744,32€, ποσό μικρό και φαινομενικά αδικαιολόγητο για περιπτώσεις τελέσεως κακουργηματικής μορφής παραβάσεων. Παρόλα αυτά το Δικαστήριο δέχθηκε, ότι «... από την επανειλημμένη τέλεση των πράξεών του, η οποία δεν ήταν ευκαιριακή αλλά βάσει σχεδίου, αφού η διαμορφωθείσα από τον κατηγορούμενο υποδομή (υπολογιστής, αγορά ειδικών δικτυακών συσκευών DREAMBOX, τεχνογνωσία) και η οργανωμένη ετοιμότητά του με πρόθεση επανειλημμένης τέλεσης, προκύπτει ότι ενεργούσε κατ' επάγγελμα, ήτοι με σκοπό τον πορισμό εισοδήματος, που εν προκειμένω ανήλθε στο συνολικό ποσό των 16.744,32€.»

Αναφορικά με το αν και πότε μπορούν οι δράστες υποθέσεων πειρατείας οπτικοακουστικού περιεχομένου/τηλεοπτικού σήματος να θεωρηθούν ιδιαίτερος επικίνδυνος

Σε αντίστοιχη περίπτωση πειρατείας του τηλεοπτικού σήματος της NOVA εκδόθηκε το υπ' αριθμ. 100/2018 παραπεμπτικό Βούλευμα του Συμβουλίου Πλημμελειοδικών Χαλκιδικής. Εκεί προσδιορίζεται η έννοια της προσβολής κακουργηματικής μορφής του αρ. 66 του Ν. 2121/1993. Ειδικότερα αναλύεται το εξής: «ιδιαίτερα επικίνδυνος χαρακτηρίζεται ο δράστης όταν από τη βαρύτητα της πράξης, τον τρόπο και τις συνθήκες τέλεσης της τα αίτια που τον ώθησαν και στην προσωπικότητά του, μαρτυρείται αντικοινωνικότητα αυτού και σταθερή ροπή του στη διάπραξη νέων εγκλημάτων στο μέλλον. Έτσι, στην εναλλακτική αυτή περίπτωση της ως άνω διατάξεως του εδαφ. Β' της παρ. 3 του άρθρου 66 του Ν. 2121/1993, όπως ισχύει, η προσβολή της πνευματικής ιδιοκτησίας τρέπεται σε κακουργηματική όταν η εγκληματική διάθεση (ροπή) του υπαιτίου αφορά στην πιθανότητα τελέσεως νέων εγκλημάτων κατά της πνευματικής ιδιοκτησίας και υπό την έννοια αυτή πρέπει το δικαστήριο μετά από αξιολόγηση των περιστατικών και των αποδείξεων που τα θεμελιώνουν να καταλήγει στην κρίση ότι υπάρχει ροπή προς διάπραξη νέων εγκλημάτων στο μέλλον (ΑΠ 427/2012 ΝοΒ2012 σελ. 2433)».

Ιδιαίτερης αναφοράς χρήζει και το υπ' αριθμ. 450/2016 παραπεμπτικό Βούλευμα του Συμβουλίου Εφετών Θεσσαλονίκης, με το οποίο ο κατηγορούμενος, ο οποίος διαμοίραζε το τηλεοπτικό σήμα της εταιρείας μας, άνευ σχετικής αδείας της τελευταίας, παραπέμφθηκε εν τέλει ενώπιον του Μονομελούς Εφετείου Κακουργημάτων Θεσσαλονίκης για την παράβαση μεταξύ άλλων των διατάξεων του Ν. 2121/1993 και του Π.Δ. 343/2002, κατ' επάγγελμα, κατ' εξακολούθηση και σε εμπορική κλίμακα.

Παράρτημα 4 Διεθνείς στρατηγικές και νομοθεσία

Διεθνείς στρατηγικές για την αντιμετώπιση της διαδικτυακής πειρατείας

Οι πιο σχετικές συνθήκες και συμβάσεις που ορίζουν το δίκαιο ΠΙ είναι η Σύμβαση της Βέρνης για την προστασία των λογοτεχνικών και καλλιτεχνικών έργων (1886),[52] η συμφωνία TRIPS το 1994[53] και, σε σχέση με τη χρήση του διαδικτύου, οι συνθήκες του Παγκόσμιου Οργανισμού Διανοητικής Ιδιοκτησίας (στο εξής WIPO) για τα πνευματικά δικαιώματα[54] και για τις ερμηνείες και τα φωνογραφήματα (1996).[55] Η ΕΕ ως οργανισμός είναι μέλος της συμφωνίας TRIPS και έχει υπογράψει τις συνθήκες του WIPO, καθιστώντας τις δεσμευτικές για τα θεσμικά της όργανα και τα κράτη μέλη της (για το τί αφορά την Ελλάδα. Η Ελλάδα είναι μέλος του WIPO, της Σύμβασης των Παρισίων για την προστασία της βιομηχανικής ιδιοκτησίας, της Ευρωπαϊκής Σύμβασης για τα διπλώματα ευρεσιτεχνίας, της Συνθήκης Συνεργασίας για τα διπλώματα ευρεσιτεχνίας της Ουάσιγκτον

και της Σύμβασης της Βέρνης για τα πνευματικά δικαιώματα. Ως μέλος της ΕΕ, η Ελλάδα έχει εναρμονίσει τη νομοθεσία της για τη διανοητική ιδιοκτησία με τους κανόνες και τους κανονισμούς της ΕΕ. Η συμφωνία WTO-TRIPS ενσωματώθηκε στην ελληνική νομοθεσία στις 28 Φεβρουαρίου 1995 (νόμος 2290/1995). Η ελληνική κυβέρνηση υπέγραψε και επικύρωσε επίσης τις συνθήκες του WIPO για το διαδίκτυο και τις ενσωμάτωσε στην ελληνική νομοθεσία (νόμοι 3183 και 3184/2003) το 2003. Το νομικό πλαίσιο της Ελλάδας για την προστασία των πνευματικών δικαιωμάτων βρίσκεται στο νόμο 2121 του 1993 για τα πνευματικά δικαιώματα και στο νόμο 2328 του 1995 για τα μέσα μαζικής ενημέρωσης.[56]

Οι Συνθήκες του WIPO

Οι Συνθήκες του WIPO προσαρμόζουν τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας και τα συγγενικά δικαιώματα στην ψηφιακή εποχή. Η WIPO Copyright Treaty (WCT) ενσωματώνει τις περισσότερες από τις διατάξεις της Συνθήκης της Βέρνης, προσθέτοντας προστατευόμενα περιεχόμενα και δικαιώματα στα διεθνή ελάχιστα πρότυπα. Μεταξύ των χαρακτηριστικών αυτής της συνθήκης είναι η αναγνώριση ενός ευρέος δικαιώματος αναπαραγωγής με εφαρμογή στο ψηφιακό περιβάλλον και ενός γενικού δικαιώματος «διάδοσης στο κοινό» (communication to the public), συμπεριλαμβανομένου ενός στοιχείου «διάθεσης» που καλύπτει τη διαδραστική (interactive) και κατά παραγγελία (on demand) χρήση ψηφιακού περιεχομένου. Η WIPO Performance and Phonographic Treaty (WPPT) επεκτείνει στην ψηφιακή εποχή τα πρότυπα προστασίας της Σύμβασης της Ρώμης του 1961, συμπεριλαμβανομένης της αναγνώρισης του δικαιώματος «διάθεσης» εκ μέρους των ερμηνευτών και εκτελεστών καλλιτεχνών καθώς και των παραγωγών φωνογραφημάτων (Quintais & Poort, 2019). Και οι δύο Συνθήκες WIPO αναγνωρίζουν επιπλέον νομική προστασία κατά της καταστράτηγησης των τεχνολογικών μέτρων προστασίας και των πληροφοριών διαχείρισης πνευματικών δικαιωμάτων. Την ίδια στιγμή, περιλαμβάνουν διατάξεις για την επιβολή των δικαιωμάτων, οι οποίες αναθέτουν στα συμβαλλόμενα μέρη να θεσπίσουν μέτρα για να διασφαλίσουν την εφαρμογή των συνθηκών, χωρίς όμως να προβλέπουν συγκεκριμένα μέτρα.

Το δίκαιο της ΕΕ

Το δίκαιο της ΕΕ υπόκειται σε υψηλό επίπεδο εναρμόνισης το οποίο απορρέει από μεγάλο αριθμό οδηγιών για τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας, η ερμηνεία των οποίων καθορίζεται από τη νομολογία του Δικαστηρίου της ΕΕ (ΔΕΕ).

Μέχρι πρότινος, οι πιο σχετικές Ευρωπαϊκές Οδηγίες που προσδιόριζαν τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας στο διαδίκτυο ήταν η Οδηγία InfoSoc (2001)[57], η Οδηγία Επιβολής των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας (2004)[58] και η Οδηγία για το ηλεκτρονικό εμπόριο (2000).[59] Επιγραμματικά, η οδηγία InfoSoc ενσωμάτωσε τις συνθήκες του WIPO στο δίκαιο της ΕΕ και το προσάρμοσε στην κοινωνία της πληροφορίας, ενώ αναγνώριζε τα αποκλειστικά δικαιώματα που ισχύουν στην επιγραμμική (online) χρήση, δηλαδή την αναπαραγωγή και την διάδοση στο κοινό (συμπεριλαμβανομένης της διάθεσης), καθώς και αριθμό εξαιρέσεων ή περιορισμών σε αυτά (Quintais & Poort, 2019). Περιλάμβανε επίσης διατάξεις σχετικά με κυρώσεις και ένδικα μέσα (εφαρμόζονται από τις Συνθήκες του WIPO), συμπεριλαμβανομένου ενός κανόνα που υποχρέωνε τα κράτη μέλη να διασφαλίζουν ότι οι κάτοχοι δικαιωμάτων μπορούν να υποβάλλουν αίτηση ασφαλιστικών

μέτρων κατά παρόχων ενδιάμεσων υπηρεσιών των οποίων οι υπηρεσίες χρησιμοποιούνται για παραβίαση των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας, ακόμη και αν οι ίδιοι δεν ευθύνονται άμεσα για την παραβίαση. Η διάταξη αυτή έχει διαδραματίσει σημαντικό ρόλο στον καθορισμό της ευθύνης των παρόχων υπηρεσιών διαδικτύου (Internet Service Providers-ISPs), ενώ διατύπωσε και τις εξαιρέσεις ευθύνης (liability) για τους παρόχους ενδιάμεσων υπηρεσιών (Quintais & Poort, 2019).

Η οδηγία Επιβολής εφαρμόζει την TRIPS και ασχολείται αποκλειστικά με το αστικό δίκαιο, δηλαδή τις διαδικασίες και τα ένδικα μέσα που είναι διαθέσιμα στους κατόχους δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας, συμπεριλαμβανομένων των κανόνων σχετικά με την παραίτηση, τα ασφαλιστικά μέτρα (προσωρινά και οριστικά), τις αποζημιώσεις και τους κώδικες δεοντολογίας για τις παραβιάσεις (Quintais & Poort, 2019).

Μέχρι πρόσφατα, στο δίκαιο της ΕΕ δεν υπήρχε συνολική εναρμόνιση της ευθύνης των παρόχων ενδιάμεσων υπηρεσιών. Η οδηγία για το Ηλεκτρονικό Εμπόριο (E-Commerce Directive) περιείχε εξαιρέσεις ευθύνης υπό όρους, ή «ασφαλή λιμάνια», για ορισμένους τύπους υπηρεσιών που συνεπάγονταν αξιώσεις αποζημίωσης, όπως υπηρεσίες απλής μετάδοσης, προσωρινής αποθήκευσης και φιλοξενίας. Υπό αυτό το καθεστώς, οι ενδιάμεσοι πάροχοι εξακολουθούσαν να υποχρεούνται να λαμβάνουν μέτρα κατά της παραβίασης των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας, δεδομένου ότι παρέμενε δυνατή η επιβολή ασφαλιστικών μέτρων (π.χ. βάσει της οδηγίας InfoSoc) (Quintais & Poort, 2019).

Ο Κανονισμός σχετικά με την Ενιαία Αγορά Ψηφιακών Υπηρεσιών

Το 2022, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, στο πλαίσιο της στρατηγικής για την Διαμόρφωση του Ψηφιακού Μέλλοντος της Ευρώπης, προχώρησε σε μια δέσμη μέτρων για τις ψηφιακές υπηρεσίες, τον Κανονισμό για τις Ψηφιακές Υπηρεσίες (Digital Services Act - DSA). Σύμφωνα με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, οι εν λόγω νομοθετική πρόταση έχει δύο στόχους: (1) την προώθηση θεμελιωδών δικαιωμάτων στις ψηφιακές υπηρεσίες και (2) την προώθηση της τεχνολογικής καινοτομίας μέσω της θέσπισης κοινών κανόνων για τους παρόχους ψηφιακών υπηρεσιών στην ενιαία ευρωπαϊκή αγορά και πέραν αυτής (Cauffman & Goanta, 2021).

Στην ουσία, ο κανονισμός επικεντρώνεται στην ευθύνη των πλατφορμών ως παρόχων ενδιάμεσων υπηρεσιών (υπηρεσίες απλής μετάδοσης, προσωρινής αποθήκευσης και φιλοξενίας). Θέσπισε «ένα στοχευμένο σύνολο ομοιόμορφων, αποτελεσματικών και αναλογικών υποχρεωτικών κανόνων σε επίπεδο Ένωσης»,^[60] δεδομένου ότι «η εκθετική αύξηση της χρήσης αυτών των υπηρεσιών, κυρίως για νόμιμους και κοινωνικά επωφελείς σκοπούς, έχει ενισχύσει επίσης τον ρόλο τους στη διαμεσολάβηση και στη διάδοση παράνομων ή άλλως επιβλαβών πληροφοριών και δραστηριοτήτων» (στο ίδιο). Μάλιστα, σύμφωνα με τον κανονισμό (και τροποποίηση αυτού το 2023) προκειμένου να διασφαλιστεί η αποτελεσματικότητά του και οι ισότιμοι όροι ανταγωνισμού «οι κανόνες αυτοί θα πρέπει να εφαρμόζονται στους παρόχους ενδιάμεσων υπηρεσιών ανεξάρτητα από τον τόπο εγκατάστασής τους ή την τοποθεσία τους, εφόσον προσφέρουν υπηρεσίες στην Ένωση» (στο ίδιο).

Σύμφωνα με τον κανονισμό, οι διαδικτυακές ενδιάμεσες πλατφόρμες επωφελούνται από την απαλλαγή ευθύνης, δηλαδή δεν ευθύνονται για τις πληροφορίες που αποθηκεύονται κατόπιν αιτήματος του αποδέκτη της υπηρεσίας, υπό την προϋπόθεση ότι ο πάροχος: (α) δεν έχει πραγματική γνώση της παράνομης δραστηριότητας ή του παράνομου περιεχομένου και, όσον αφορά τις αξιώσεις αποζημίωσης, δεν γνωρίζει γεγονότα ή περιστάσεις από τις οποίες προκύπτει παράνομη δραστηριότητα ή παράνομο περιεχόμενο, ή (β) μόλις λάβει τέτοια γνώση, ενεργεί καταλλήλως για να αφαιρέσει ή να απενεργοποιήσει την πρόσβαση στο παράνομο περιεχόμενο (Cauffman & Goanta, 2021). Αυτό είναι ένα σημαντικό ζήτημα για την DSA.

Με την τροποποίηση της DSA το 2023, ενισχύθηκε η εφαρμογή της σε παρόχους υπηρεσιών ανεξαρτήτως γεωγραφικής θέσης, εφόσον δραστηριοποιούνται στην Ε.Ε. Παράλληλα, η DSA ενσωματώνει μηχανισμούς "ειδοποίησης και απόσυρσης" (notice and takedown) για την αποτελεσματικότερη συνεργασία μεταξύ κατόχων δικαιωμάτων και πλατφορμών, ενώ εισάγει νέους κανόνες για πολύ μεγάλες πλατφόρμες (Very Large Online Platforms - VLOPs) ώστε να διασφαλίζονται υψηλότερα επίπεδα διαφάνειας και λογοδοσίας.

Ο κανονισμός αποτελεί ορόσημο στη ρύθμιση του ψηφιακού οικοσυστήματος, αλλά εγείρει και ερωτήματα για την πρακτική εφαρμογή της, ιδίως σε περιπτώσεις που απαιτούν άμεση παρέμβαση, όπως οι ζωντανές εκδηλώσεις. Παράλληλα, προσφέρει ευκαιρίες για την εναρμόνιση της προστασίας δικαιωμάτων και την ενίσχυση της εμπιστοσύνης στις ψηφιακές υπηρεσίες.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Βιβλιογραφία στην Αγγλική Γλώσσα

AAPA (2022). Cyber risk for European consumers the rise of malware. <https://www.aapa.eu/study-on-malware-and-audiovisual-piracy-highlights-significant-risks-to-european-consumers>

Aguiar, L., Claussen, J., & Peukert, C. (2018). Catch me if you can: Effectiveness and consequences of online copyright enforcement. *Information Systems Research*, 1-48.

Balajanov, E. (2018). Setting the minimum age of criminal responsibility for cybercrime. *International Review of Law, Computers & Technology*, 2-20.

Belleflamme, P., & Martin, P. (2010). Digital Piracy: Theory. CESIFO Working Paper No 3222.

Bellégo, C., & Nijs, R. D. (2020). The unintended consequences of antipiracy laws on markets with asymmetric piracy: The case of the French movie Industry. *Information Systems Research*, 1-23.

Bertsatos, G., Missos, V., & Rizos, A. (2024). Does the productivity of SMEs affect poverty within the EU27? An empirical investigation. *Bulletin of Economic Research*., 77 (2), 181-197.

Bilbil, E. T. (2018). Methodology for the Regulation of Over-the-top (OTT) Services: The Need of a Multi-dimensional Perspective. *International Journal of Economics and Financial Issues*, 8 (1), 101-110.

Cauffman, C., & Goanta, C. (2021). A New Order: The Digital Services Act and consumer protection. *European Journal of Risk Regulation*, 12, 758–774.

Cory, N. (2016). How website blocking is curbing digital piracy without "breaking the Internet". *Information Technology & Innovation Foundation*, 1-33.

EUIPO (2015). Study on IP education in school curricula in the EU Member States with additional international comparisons. European Union Intellectual Property Office (EUIPO), Alicante, Spain.

EUIPO (2019). Illegal IPTV in the European Union. Research on Online Business Models Infringing Intellectual Property Rights–Phase 3. Economic, Legal and Technical Analysis Report, European Union Intellectual Property Office, Alicante, Spain.

EUIPO (2020). Online copyright infringement in the European union title-level study: film, music and TV. European Union Intellectual Property Office (EUIPO), Alicante, Spain.

- EUIPO (2021). Risks and damages posed by IPR infringement in Europe: Awareness campaign 2021. European Union Intellectual Property Office (EUIPO), Alicante, Spain.
- EUIPO (2023a). European citizens and Intellectual Property: Perception, awareness and behaviour. European Union Intellectual Property Office (EUIPO), Alicante, Spain.
- EUIPO (2023b). Live event piracy - Discussion paper: Challenges and good practices from online intermediaries to prevent the use of their services for live event piracy. European Union Intellectual Property Office (EUIPO), Alicante, Spain..
- EUIPO (2023c). Online copyright infringement in the European Union. Films, music, publications, software and TV (2017-2022). European Union Intellectual Property Office (EUIPO), Alicante, Spain.
- EUROJUST (2019). Massive trans-European pay-TV fraud disrupted. September.
- European Parliament (2015). Over-the-Top (OTTs) players: Market dynamics and policy challenges. Directorate General for Internal Policies, Policy Department A: Economic and Scientific Policy.
- Gillespie, T. (2009). Characterizing Copyright in the Classroom: The Cultural Work of Antipiracy Campaigns. *Communication, Culture & Critique*, 2, 274-318.
- Goode, S. (2012). Initial findings of a gap analysis of the digital piracy literature: six undiscovered countries. *Journal of Research in Interactive Marketing*, 6 (4), 238-259.
- Hsiao, L., & Ayers, H. (2019). The Price of Free Illegal Live Streaming Services.
- Kim, S., Lee, S., Park, E., & Kim, H. (2021). Over-the-top bundled services in the Korean broadcasting and telecommunications market: Consumer preference analysis using a mixed logit model. *Telematics and Informatics*, 61, 101599.
- Kurz, H. D. (1985). Effective demand in a 'classical' model of value and distribution: the multiplier in a Sraffian framework. *The Manchester School*, 53(2),121-137.
- Lee, S., Lee, S., & Brown, J. (2017). Growth of Global Over-the-Top and Korean Media Market: Competition and Regulatory Policy Issues. 14th Asia-Pacific Regional Conference of the International Telecommunications Society (ITS): "Mapping ICT into Transformation for the Next Information Society", Kyoto, Japan, 24th-27th June, 2017.
- Lobato, R., & Thomas, J. (2012). The business of anti-piracy: New Zones of enterprise in the copyright wars. *International Journal of Communication*, 6, 606–625.
- Lu, Y., & Poddar, S. (2019). Limiting End-user Piracy: The Role of Private and Public Anti-Piracy Measure. *Annals of Economics and Finance*, 20(1), 181-197.

- Mariolis, T. (2008). Pure joint production, income distribution, employment, and the exchange rate. *Metroeconomica*, 59(4), 656–665.
- Mariolis, T., & Ntemiroglou, N. (2023). Matrix multipliers, demand composition and income distribution: Post-Keynesian–Sraffian theory and evidence from the world's ten largest economies. *Metroeconomica*, 74(4), 658–697.
- Mariolis, T., & Soklis, G. (2015). The Sraffian multiplier for the Greek economy: Evidence from the supply and use table for the year 2010. Discussion Paper No. 142, Centre of Planning and Economic Research (KEPE).
- Mariolis, T., & Soklis, G. (2020) The contribution of primary inputs to price formation: An input-output analysis of the Greek economy. *Greek Economic Outlook*, 41, 101–118.
- Maury-Panis, C. (2011). Pay-TV Piracy in Europe and Why Media Piracy is Still a Serious Problem, Growing Throughout the World. Anti-Piracy Association AEPOC. <https://www.iicj.net/library/detail?key=313>
- May, R. J., & Cooper, S. L. (2018). Modernizing Criminal Copyright Law to Combat Online Piracy. *Perspectives from FSF Scholars*, Vol. 13, No. 23. <https://freestatefoundation.org/wp-content/uploads/2019/05/Modernizing-Criminal-Copyright-Law-to-Combat-Online-Piracy-061818.pdf>
- Metcalf, J. S., & Steedman, I. (1981). Some long-run theory of employment, income distribution, and the exchange rate. *The Manchester School*, 49(1), 1–20.
- Miocevic, D. (2023). Deterrence and defiance as responses to copyright enforcement policies of digital content: appraisal tendency perspective. *Information Technology and People*, 36(3), 1252-1269.
- Mirghani, S. (2010). The War on Piracy: Analyzing the discursive battles of corporate and government-sponsored Anti-Piracy media campaigns. *Critical Studies in Media*, 28(2), 113-134.
- Mirghani, S. (2011). The War on Piracy: Analyzing the Discursive Battles of Corporate and Government-Sponsored Anti-Piracy Media Campaigns. *Critical Studies in Media Communication*, 28 (2), 113-134.
- Missos, V. (2021). Introducing a safety net: The effects of neoliberal policy on welfare, poverty and the net social wage during the Greek crisis. *Review of Radical Political Economics*, 53(1), 58-76.
- Missos, V., Blunt, P., Domenikos, C., and Pontis, N. (2024). Inflated inequality or unequal inflation? A case for sustained ‘two-sided’ austerity in Greece. *European Journal of Economics and Economic Policies: Intervention*, 21(3), 396-415.

Missos, V., Rodousakis, N., and Soklis, G. (2022). On measuring the impact of internal devaluation in Greece: Poverty, flexibility, migration and growthless employment. *World*, 3(2), 313-326.

OECD (2007a). *Piracy of Digital Content*. OECD, Paris, France, <https://doi.org/10.1787/9789264065437-en>

OECD (2007b). *IPTV: Market Developments and Regulatory Treatment*. OECD Digital Economy Papers, No. 137, OECD, Paris, France. <https://doi.org/10.1787/230651165186>

OECD (2013). *Competition Issues in Television and Broadcasting*. Series Roundtables on Competition Policy N° 140. OECD, Paris, France. <https://doi.org/10.1787/20758677>

OECD (2014). *Connected Televisions: Convergence and Emerging Business Models*. OECD Digital Economy Papers No. 232, OECD, Paris, France. <https://doi.org/10.1787/20716826>

OECD (2019). *Trends in Trade in Counterfeit and Pirated Goods*. OECD, Paris, France. <https://doi.org/10.1787/g2g9f533-en>

Park, E-A. (2017). Why the networks can't beat Netflix: speculations on the US OTT Services Market. *Digital Policy, Regulation and Governance*, 19 (1), 21-39.

Quintais, J. P., & Poort, J. (2019). The Decline of Online Piracy: How Markets – Not Enforcement – Drive Down Copyright Infringement. *American University International Law Review*, 34(4), 807-876.

Re, V. (2014). 'Stop, Thief!' Media Industries, File Sharing and the Rhetoric of Anti-piracy Campaigns. In A. Beltrame, L. Fales, G. Fidotta (eds.), *Whose Right? Media, Intellectual Property and Authorship in the Digital Era*, pp. 85-96.

Rodousakis, N., Soklis, G., & Tsekeris, T. (2022). A supply and use model for estimating the contribution of costs to energy prices, *Energies*, 15(19), 6878.

Slabykh, I. (2019). The New Approaches to Digital Anti-Piracy in the Entertainment Industry. *UIC -Review of Intellectual Property Law*, 19, 75-99.

Spilker, H. S., & Colbjørnsen, T. (2020). The dimensions of streaming: toward a typology of an evolving concept. *Media, Culture and Society*, 42(7-8), 1210–1225.

Stork, C., Nwana, H. S., Esselaar, S., & Koyabe, M. (2020). *Over The Top (OTT) Applications & the Internet Value Chain: Recommendations to Regulators, Policy Makers and Tax Authorities*. Commonwealth Telecommunications Organisation.

Sungwook, P. & Youngsun, K. (2019). Research on the Relationship between the Growth of OTT Service Market and the Change in the Structure of the Pay-TV Market. 30th European Regional ITS Conference, Helsinki 2019 205203, International Telecommunications Society (ITS).

Villarroel, L. (2010). Piracy: current trends and non-legislative measures to counteract it. UNESCO, p. 15.

Whitman, K., Murad, Z., & Cox, J. (2023). Psychological reactance to anti piracyanti-piracy messages explained by gender and attitudes. *Journal of Business Ethics*.

WIPO (2019). Study on IP enforcement measures, especially anti-piracy measures in the digital environment. World Intellectual Property Organization, Geneva, Switzerland.

WIPO (2022). Awareness-building activities and strategic campaigns as a means for building respect for intellectual property. World Intellectual Property Organization, Geneva, Switzerland.

WIPO (2024). Technical, legal and judicial aspects of the illegal retransmission of live broadcasts through internet streaming. Advisory Committee on Enforcement. World Intellectual Property Organization, Geneva, Switzerland.

Βιβλιογραφία στην Ελληνική Γλώσσα

ΕΕΤΤ (2022). Επισκόπηση αγορών. Εθνική Επιτροπή Τηλεπικοινωνιών και Ταχυδρομείων, Αθήνα.

Μπερτσάτος, Γ. & Σαπουντζόγλου, Γ. (2024α). Είναι κερδοφόρες ή ζημιογόνες οι ελληνικές ΠΑΕ; Αναλύσεις Επικαιρότητας 4/2024, Κέντρο Προγραμματισμού και Οικονομικών Ερευνών (ΚΕΠΕ).

Μπερτσάτος, Γ. & Σαπουντζόγλου, Γ. (2024β). Εμβαθύνοντας στο χρηματοοικονομικό αποτύπωμα των ελληνικών ΚΑΕ. Αναλύσεις Επικαιρότητας 11/2024, Κέντρο Προγραμματισμού και Οικονομικών Ερευνών (ΚΕΠΕ).

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

[1] Χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι ο οδηγός ACAPT (anti-counterfeiting and anti-piracy technology guide) <https://opi.gr/nea/5074/> , <https://euipo.europa.eu/anti-counterfeiting-and-anti-piracy-technology-guide/>

[2] Βλ. <https://www.opi.gr>

[3] Βλ. επίσης Συντονιστική Επιτροπή για Θέματα Διανοητικής Ιδιοκτησίας 2009.

[4] Βλ. <https://www.epoe.org/pages/internet-investigation/>

[5] Σχετικά με τις πληγείσες επιχειρήσεις από την πειρατεία, όπως και για τις αρχές, περισσότερες λεπτομέρειες παρέχονται από τον Goode (2012).

[6] Η σύνδεση των μεταπωλητών με όσους λειτουργούν παράνομες τηλεοπτικές υπηρεσίες περιορίζεται κυρίως στην αγορά «μονάδων» σε μία δεδομένη τιμή, τις οποίες στη συνέχεια μεταπωλούν στους καταναλωτές με τη δική τους επωνυμία, σε υψηλότερη συνήθως τιμή (ΑΑΡΑ, 2022).

[7] Ο ΟΟΣΑ (OECD, 2013) επικεντρώνεται σε θέματα ανταγωνισμού (ραδιο)τηλεόρασης, σε διάφορες χώρες, με αφορμή τη διείσδυση της τεχνολογίας στον χώρο, όπως με τις ψηφιακές εκπομπές, και τη δορυφορική, καλωδιακή ή Internet Protocol (IP) και Over-the-Top (OTT) τηλεόραση.

[8] Σύμφωνα με τον νόμο 4339/2015, οι τηλεοπτικοί σταθμοί ελεύθερης λήψης είναι πάροχοι περιεχομένου, ενώ η μετάδοση του σήματος γίνεται από τη DIGEA.

[9] Η μελέτη του ΟΟΣΑ (OECD, 2007b) εξετάζει τις τάσεις της αγοράς και τη ρύθμιση για την IPTV και παρέχει πληροφορίες σχετικά με τις εξελίξεις στην παροχή υπηρεσιών IPTV σε διάφορες χώρες του ΟΟΣΑ.

[10] Σχετικά με την παγκόσμια ανάπτυξη αγορών για τις υπηρεσίες OTT, βλ. ενδεικτικά Lee et al. (2017) και Park (2017), και όσον αφορά τις προτιμήσεις καταναλωτών μεταξύ OTT υπηρεσιών και IPTV, βλ. ενδεικτικά Kim et al. (2021).

[11] Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο (European Parliament, 2015) παρέχει σημαντικές πληροφορίες για τις υπηρεσίες OTT και τους συσχετισμούς που αναδύονται στην αγορά και σε επίπεδο εποπτείας. Συμπληρωματικά βλ. το άρθρο 45 του νόμου 4779/2.

[12] Ο Bilbil (2018) αναδεικνύει την ανάγκη για ένα ισορροπημένο εποπτικό πλαίσιο των OTT υπηρεσιών, καθώς πρόκειται για ένα πολυδιάστατο και πολύπλευρο αντικείμενο.

[13] Περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τις πλατφόρμες AVOD, εμπεριέχονται στη μελέτη του ΟΟΣΑ (OECD, 2007b).

[14] Βλ. ενδεικτικά Sungwook και Youngsun (2019).

[15] Σχετικά με τις πλατφόρμες OTT και IPTV και τα επιχειρηματικά τους μοντέλα, ο ΟΟΣΑ (OECD, 2014) παρέχει εκτενείς πληροφορίες.

[16] Πρέπει να σημειωθεί ότι οι υπηρεσίες πλατφόρμας διαμοιρασμού βίντεο διαφέρουν από τις υπηρεσίες συνδρομητικής τηλεόρασης τόσο ως προς τις νομικές υποχρεώσεις που απορρέουν από τα ευρωπαϊκά και εθνικά νομοθετικά κείμενα, όσο και ως προς τη φύση του περιεχομένου τους, καθώς δεν θεωρούνται εναλλάξιμες.

[17] Σχετικά με την πειρατεία ζωντανών αθλητικών μεταδόσεων και τους πιθανούς τρόπους αντιμετώπισης της, η μελέτη από EUIPO (2023a) παρέχει πληροφορίες και παραδείγματα από διεθνείς καλές πρακτικές.

[18] Το Kodi, ένα πρόγραμμα αναπαραγωγής πολυμέσων ανοικτού κώδικα, μπορεί να προσαρμοστεί με πρόσθετα τρίτων που συνδέονται με παράνομους ιστότοπους ροής και υπηρεσίες IPTV, συγκεντρώνοντας περιεχόμενο για εύκολη πρόσβαση.

[19] Σύμφωνα με τη EUROJUST (2019), εξαρθρώθηκαν σπείρες πειρατών σε διάφορες ευρωπαϊκές χώρες, και παράλληλα, πραγματοποιήθηκαν δράσεις από τις αρμόδιες αρχές για το κλείσιμο πολλών παράνομων διακομιστών («πειρατικά» προγράμματα).

[20] Η συγγραφή της παρούσας ενότητας βασίζεται στην έκθεση του EUIPO (2019). Επιπλέον πληροφορίες για τη «διαδικτυακή» αλυσίδα αξίας παρέχονται από τους Stork et al. (2020).

[21] Ενδεικτικά, οι μελέτες από AAPA (2022), EUIPO (2021), και Hsiao και Ayers (2019) περιγράφουν τους κινδύνους από τη χρήση πειρατείας. Πιο συγκεκριμένα, οι χρήστες πειρατικών πακέτων/ιστότοπων εκτίθενται σε ενσωματωμένα κακόβουλα λογισμικά, παραπλανητικές διαφημίσεις, απάτες, και εκτεταμένη παρακολούθηση.

[22] Στο σημείο αυτό αξίζει να αναφερθούν ενδεικτικά μερικές μελέτες περί νομικών συνεπειών από τη χρήση πειρατείας, όπως η παραβίαση πνευματικών δικαιωμάτων: OECD (2007a, p. 137), Belleflamme και Peitz (2010), Mirghani (2011), Re (2014), Balajanov (2018), May και Cooper (2018), και EUIPO (2020). Τέλος, να σημειωθεί πως έχουν καταλογιστεί ποινές (χρηματικά πρόστιμα και φυλάκιση) σε χρήστες πειρατικών προγραμμάτων στο Βέλγιο, βλ. Maury-Panis (2011), <https://www.iicj.net/library/detail?key=313>.

[23] Σημειώνεται ότι η έκταση της συγκεκριμένης ενότητας είναι συνειδητά περιορισμένη, καθώς οι διαστάσεις που εξετάζονται εδώ θα αναλυθούν διεξοδικά στα επόμενα κεφάλαια, με ιδιαίτερη έμφαση στα δύο που ακολουθούν.

[24] Για λεπτομέρειες σχετικά με τη μεθοδολογία που ακολούθησαν το EUIPO και η AAPA για την παραγωγή των ερευνητικών δεδομένων τους, βλ. EUIPO (2019, 56-61) και AAPA

(2022, 36-40), αντίστοιχα. Λαμβάνοντας υπόψη τα κανάλια που χρησιμοποιήθηκαν για την πρόσβαση σε παράνομες πηγές, η IPTV αντιστοιχούσε στο 19%, ενώ το μερίδιο του πληθυσμού που είχε πρόσβαση σε μη εξουσιοδοτημένη IPTV το 2018 ήταν 1,4%, και το 2021 ανήλθε σε 1,8% του συνολικού πληθυσμού στην Ελλάδα.

[25] Τα στοιχεία για τους συνδρομητές στην Ελλάδα αφορούν κυρίως τους παρόχους Cosmote TV, Nova και Vodafone. Ωστόσο, υπάρχει και σημαντικός αριθμός ατόμων που αποκτούν παράνομα το περιεχόμενο αυτών των υπηρεσιών. Επομένως, τα στοιχεία δεν αντανakλούν τον συνολικό αριθμό χρηστών που πληρώνουν για τηλεοπτικό περιεχόμενο. Επιπλέον, πλατφόρμες όπως το Netflix δεν δημοσιοποιούν τα στοιχεία των συνδρομητών τους, σε αντίθεση με άλλες δημοφιλείς υπηρεσίες όπως η Disney.

[26] Βλ. OMDIA, Pay TV penetration 2020

[27] Βλ. [https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/lfst_hhnhwhtc\\$defaultview/default/table](https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/lfst_hhnhwhtc$defaultview/default/table)

[28] Βλ. <https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/tec00114/default/table>

[29] Το ποσό αυτό προέκυψε βάσει πειραματικής έρευνας πεδίου.

[30] Πρόκειται για την 3η και πιο πρόσφατη έρευνα που έχει διενεργήσει το EUIPO σχετικά με την αντίληψη της ΠΙ και τους νέους στην Ευρώπη (Intellectual Property and Youth Scoreboard). Η συγκριτική ανάλυση με τις έρευνες των προηγούμενων ετών (2016 και 2019) δεν είναι εφικτή ως προς τη χρήση της IPTV, καθώς δεν υπάρχουν αντίστοιχα δεδομένα.

[31] Για τη μεθοδολογία, βλ. Kurz (1985), Metcalfe & Steedman (1981), Mariolis (2008) και Mariolis & Soklis (2015). Συμπληρωματικά για το εν λόγω μεθοδολογικό πλαίσιο, βλ. Mariolis και Demiroglou, 2023 και την εκεί βιβλιογραφία. Τέλος, για μια επισκόπηση της ελληνικής οικονομίας και της ευημερίας των πολιτών της, βλ. ενδεικτικά Bertsatos et al. (2024), Missos (2021) και Missos et al. (2022, 2024).

[32] Για το υπόδειγμα αυτό, βλ. Mariolis & Soklis (2022) και Rodousakis et al. (2022).

[33] Το ποσοστό αυτό ξεκινάει από 0,5% και αυξάνεται κατά 0,5% κάθε έτος. Στην παρούσα ενότητα υποθέτουμε ότι είναι 3% για όλους τους παρόχους, όπως ισχύει στον ΟΤΕ.

[34] Σύμφωνα με το άρθρο 9 παράγραφος 10 Ν.2644/1998, οι πάροχοι συνδρομητικών υπηρεσιών οφείλουν να καταβάλλουν στους άνω φορείς ποσοστό 0,15% επί των ακαθαρίστων εσόδων τους.

[35] Βλ. ενδεικτικά τους παρακάτω ηλεκτρονικούς συνδέσμους:

- <https://worldpopulationreview.com/country-rankings/most-popular-sport-by-country>
- <https://www.babbel.com/en/magazine/most-popular-sports-by-country>

- <https://mostpopularsports.net/in-greece>

[36] Στο σημείο αυτό να αναφέρουμε πως οι οικονομικές καταστάσεις της περιόδου 2022/23 των τεσσάρων μεγάλων ομάδων (“big 4”) του Ελληνικού ποδοσφαίρου, από τις οποίες αντλήσαμε τα στοιχεία για τα έσοδα, ελέγχονται σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Ελέγχου (ΔΠΕ), όπως αυτά έχουν ενσωματωθεί από την Ελληνική Νομοθεσία. Πιο συγκεκριμένα, η ΑΕΚ ελέγχεται από την εταιρεία Mazars, ο ΟΣΦΠ από την εταιρεία Deloitte, και ο ΠΑΟ και ο ΠΑΟΚ από την εταιρεία Grant Thornton. Οι εν λόγω οικονομικές καταστάσεις έχουν καταρτιστεί σύμφωνα με τα Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα (ΕΛΠ) για την περίπτωση του ΠΑΟΚ, ενώ τόσο η ΑΕΚ όσο ο ΟΣΦΠ και ο ΠΑΟ εφαρμόζουν τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς (ΔΠΧΑ), όπως αυτά έχουν υιοθετηθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Τα έσοδα τόσο για ΟΣΦΠ όσο και για ΠΑΟ είναι ίδια σε επίπεδο ομίλου, για την ΑΕΚ αφορούν σε επίπεδο εταιρείας, ενώ για τον ΠΑΟΚ δεν διευκρινίζεται (πιθανολογούμε ότι αφορούν σε επίπεδο εταιρείας). Για ΟΣΦΠ και ΠΑΟ τα (λειτουργικά) έσοδα σε επίπεδο ομίλου διαφέρουν ελάχιστα από αυτά σε επίπεδο εταιρείας, επομένως δεν συντρέχει λόγος ασυνέπειας στους υπολογισμούς μας.

[37] Στους υπολογισμούς των τυποποιημένων τηλεοπτικών εσόδων ως προς τα λειτουργικά έσοδα δεν λαμβάνονται υπόψη τυχόν καθαρές αυξήσεις μετοχικού κεφαλαίου, καθώς αυτές μπορούν να θεωρηθούν ως μη οργανική και μη βιώσιμη πηγή εσόδων. Περισσότερες πληροφορίες για τις καθαρές αυξήσεις μετοχικού κεφαλαίου, όπως και για τις οικονομικές επιδόσεις των ελληνικών ΠΑΕ και ΚΑΕ, βρίσκονται στην 4η και 11η Ανάλυση Επικαιρότητας του ΚΕΠΕ για το 2024 (βλ., Μπερτσάτος και Σαπουντζόγλου 2024α, «Είναι κερδοφόρες ή ζημιογόνες οι ελληνικές ΠΑΕ;», 2024β, «Εμβαθύνοντας στο χρηματοοικονομικό αποτύπωμα των ελληνικών ΚΑΕ»).

[38] Σχετικά με το ευρωπαϊκό νομοθετικό πλαίσιο, βλ. Παράρτημα 4.

[39] Θα πρέπει να είναι σαφές ότι οι πάροχοι ηλεκτρονικών επικοινωνιών (ως πάροχοι mere conduit) υποχρεούνται να απενεργοποιήσουν την πρόσβαση μόνο κατόπιν δικαστικής απόφασης ή απόφασης διοικητικής αρχής.

[40] Ο Κανονισμός για τις Ψηφιακές Υπηρεσίες (Digital Services Act ή DSA) εναρμονίζει τους τρόπους ειδοποίησης με τις διαδικασίες. Αυτό που λείπει αφορά στην αποτελεσματικότητα (στο σωστό timing) και στην ευθύνη που αποδίδεται σε ορισμένους μεσάζοντες που χρησιμοποιούνται στην αλυσίδα διανομής πειρατικού ΟΑ περιεχομένου.

[41] Αν και αυτές οι ιδέες έχουν εφαρμοστεί, στην πράξη δεν υπάρχει καμία επιβεβαίωση ότι όντως λειτουργούν, και ακόμη και οι μεγαλύτεροι μεσάζοντες διαφημίσεων ή οι μηχανές αναζήτησης δεν αποκλείουν πειρατικό περιεχόμενο, ούτε διαφημίσεις για πειρατεία.

[42] Είναι χαρακτηριστικό ότι η παγκόσμια αγορά μετάδοσης ζωντανής ροής περιεχομένου αυξήθηκε από 1,24 δισ. δολάρια το 2022 σε 1,49 δισ. δολάρια το 2023 και αναμένεται να αυξηθεί σε 3,21 δισ. δολάρια το 2027 (WIPO, 2024, p. 5).

[43] Σε χώρες όπως η Γαλλία, η Πολωνία, η Σουηδία και το Ηνωμένο Βασίλειο, τα άτομα που «ανεβάζουν» περιεχόμενο που προστατεύεται από δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας και

το κάνουν προσβάσιμο στο κοινό παραβιάζουν το δικαίωμα των κατόχων πνευματικών δικαιωμάτων. Ωστόσο, στη Γερμανία, τις Κάτω Χώρες και την Ισπανία, τα εν λόγω άτομα παραβιάζουν μόνο το δικαίωμα των παρόχων στην ζωντανή μετάδοση στο κοινό.

[44] Πολλές χώρες χρησιμοποιούν δυναμικά ασφαλιστικά μέτρα, όπως η Αυστρία, η Δανία, η Γαλλία, η Γερμανία, η Ελλάδα, η Ιρλανδία, η Ιταλία, οι Κάτω Χώρες, η Πορτογαλία, η Ρουμανία, η Ισπανία, η Σουηδία και το Ηνωμένο Βασίλειο.

[45] Η Γαλλία εφάρμοσε ένα από τα πιο γνωστά συστήματα κλιμακωτής αντίδρασης, γνωστό ως «HADOPI». Η Νέα Ζηλανδία εισήγαγε νόμο περί πνευματικών δικαιωμάτων «τριών χτυπημάτων», ο οποίος επέτρεπε στους κατόχους πνευματικών δικαιωμάτων να ενημερώνουν τους παρόχους υπηρεσιών διαδικτύου για εικαζόμενη παραβίαση πνευματικών δικαιωμάτων από τους χρήστες τους. Αφού οι χρήστες λάμβαναν τρεις ειδοποιήσεις, ο κάτοχος των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας μπορούσε να ζητήσει αποζημίωση μέσω των δικαστηρίων.

[46] Όπως το Transport Layer Security ή το Advanced Encryption Standard.

[47] Στο σημείο αυτό να σημειωθεί πώς στο άρθρο των Whitman et al. (2024), ύστερα από ένα απειλητικό μήνυμα για τη χρήση πειρατείας, οι γυναίκες τείνουν να μειώνουν τη χρήση πειρατείας, ενώ οι άνδρες την αυξάνουν.

[48] Στο πλαίσιο αυτό πρέπει να προστεθεί και η κατάχρηση της τεχνολογίας διατήρησης του απορρήτου σε τρίτους για την απόκρυψη εγκληματικών δραστηριοτήτων.

[49] Θυμίζουμε ότι, η χρήση συσκευών για μη εξουσιοδοτημένες δραστηριότητες, όπως η παράνομη λήψη περιεχομένου, μπορεί να εκθέσει τις συσκευές σε κακόβουλο λογισμικό. Όταν οι ίδιες αυτές συσκευές χρησιμοποιούνται και για επαγγελματικούς σκοπούς, αυξάνεται δραματικά ο κίνδυνος παραβίασης της ασφάλειας, θέτοντας σε σοβαρό κίνδυνο τόσο τους χρήστες όσο και τις επιχειρήσεις που εξαρτώνται από αυτές τις συσκευές.

[50] Βλ. <https://www.bbc.com/news/articles/cpe3zgznwjno>

[51] Μεγάλοι διεθνείς πάροχοι ΟΤΤ επωφελούνται από την επένδυση δικτύου που πραγματοποιούν οι τοπικές εταιρείες χωρίς να συμμετέχουν με οποιονδήποτε τρόπο στην επιβάρυνση ή στο κόστος διάθεσης του δικτύου πελατών που είναι απαραίτητο για την παράδοση του περιεχομένου τους.

[52] Η Σύμβαση της Βέρνης, υιοθετήθηκε το 1886 και αφορά την προστασία των έργων και των δικαιωμάτων των δημιουργών τους. Παρέχει στους δημιουργούς, όπως συγγραφείς, μουσικούς, ποιητές, ζωγράφους κ.λπ., τα μέσα για να ελέγχουν πώς χρησιμοποιούνται τα έργα τους, από ποιον και με ποιους όρους. Βασίζεται σε τρεις βασικές αρχές και περιέχει μια σειρά διατάξεων που καθορίζουν την ελάχιστη προστασία που πρέπει να παρέχεται, καθώς και ειδικές διατάξεις που είναι διαθέσιμες στις αναπτυσσόμενες χώρες που επιθυμούν να τις χρησιμοποιήσουν:

- https://www.wipo.int/treaties/en/ip/berne/summary_berne.html

[53] Η συμφωνία του Παγκόσμιου Οργανισμού Εμπορίου (ΠΟΕ) για τις εμπορικές πτυχές των δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας (Trade-Related Aspects of Intellectual Property Rights, TRIPS) είναι η πιο ολοκληρωμένη πολυμερής συμφωνία για τη πνευματική ιδιοκτησία. Διαδραματίζει κεντρικό ρόλο στη διευκόλυνση του εμπορίου της τεχνογνωσίας και της δημιουργικότητας, στην επίλυση των εμπορικών διαφορών σχετικά με τη πνευματικής ιδιοκτησίας και στη διασφάλιση των μελών του ΠΟΕ να επιτύχουν τους στόχους της εσωτερικής τους πολιτικής. Επιπλέον, διαμορφώνει ένα σύστημα πνευματικής ιδιοκτησίας που προωθεί την καινοτομία, τη μεταφορά τεχνολογίας και τη δημόσια ευημερία. Η συμφωνία αποτελεί νομική αναγνώριση της σημασίας των δεσμών μεταξύ της πνευματικής ιδιοκτησίας και του εμπορίου και της ανάγκης για ένα ισορροπημένο σύστημα πνευματικής ιδιοκτησίας:

- https://www.wto.org/english/tratop_e/trips_e/trips_e.htm
- https://www.wto.org/english/docs_e/legal_e/27-trips_01_e.htm

[54] Η Συνθήκη Πνευματικής Ιδιοκτησίας του WIPO (WIPO Copyright Treaty, WCT) είναι μια ειδική συμφωνία στο πλαίσιο της Σύμβασης της Βέρνης που αφορά την προστασία των έργων και των δικαιωμάτων των δημιουργών τους στο ψηφιακό περιβάλλον. Εκτός από τα δικαιώματα που αναγνωρίζονται από τη Σύμβαση της Βέρνης, τους παρέχονται ορισμένα οικονομικά δικαιώματα. Η Συνθήκη ασχολείται επίσης με δύο αντικείμενα που πρέπει να προστατεύονται από το δικαίωμα πνευματικής ιδιοκτησίας: (i) τα προγράμματα ηλεκτρονικών υπολογιστών, ανεξάρτητα από τον τρόπο ή τη μορφή έκφρασής τους- και (ii) τις συλλογές δεδομένων ή άλλου υλικού (βάσεις δεδομένων).

[55] Η Συνθήκη του WIPO για τις ερμηνείες και τα φωνογραφήματα (WIPO Performances and Phonograms Treaty, WPPT) ασχολείται με τα δικαιώματα δύο ειδών δικαιούχων, ιδίως στο ψηφιακό περιβάλλον: i) ερμηνευτές και εκτελεστές (ηθοποιοί, τραγουδιστές, μουσικοί κ.λπ.)- και ii) παραγωγοί φωνογραφημάτων (φυσικά ή νομικά πρόσωπα που αναλαμβάνουν την πρωτοβουλία και την ευθύνη για την αποτύπωση των ήχων).

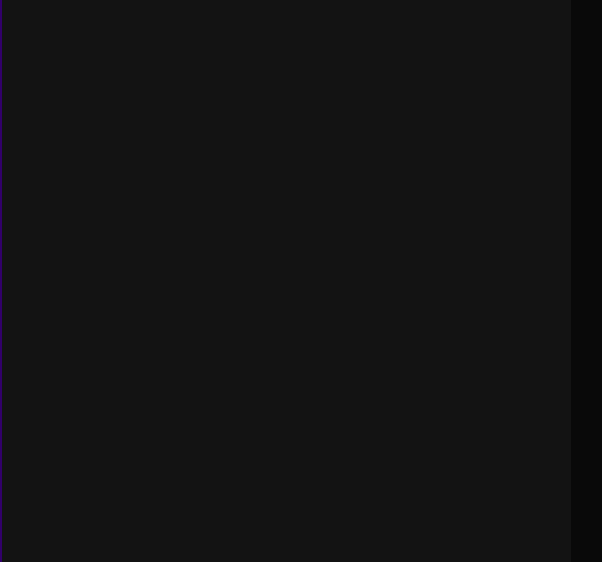
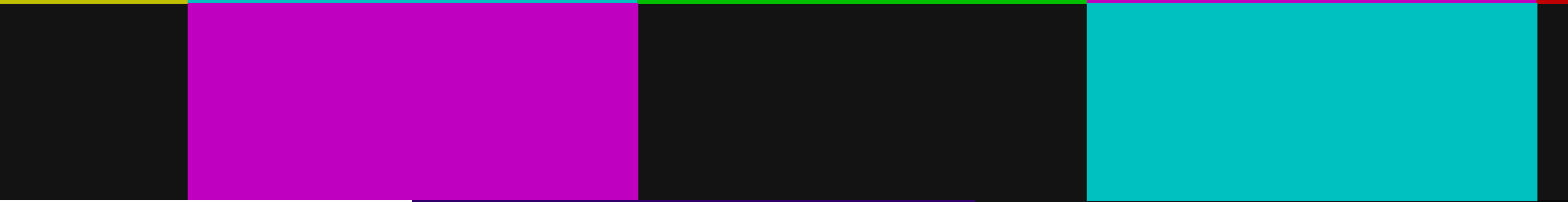
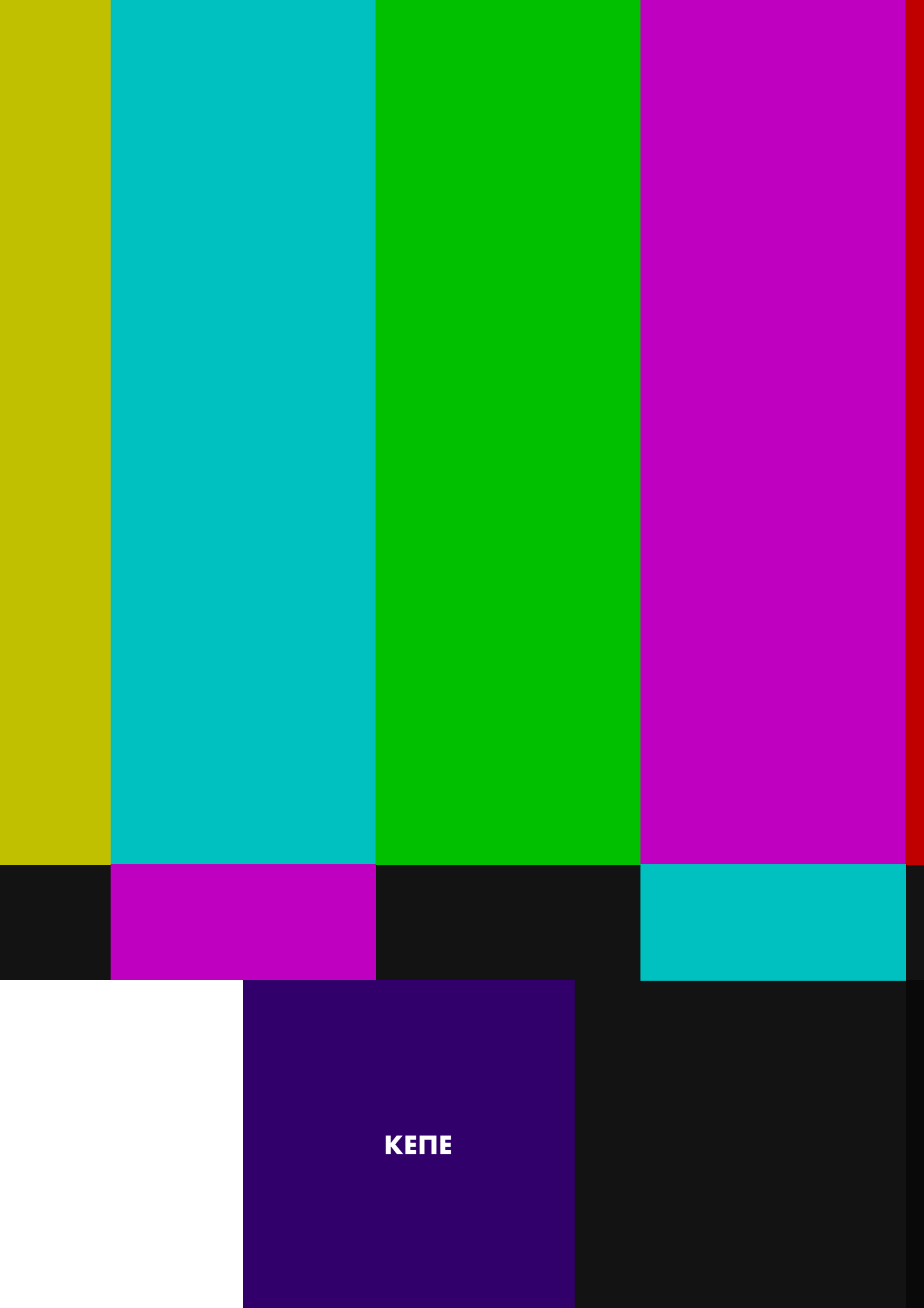
[56] Βλ. <https://www.trade.gov/country-commercial-guides/greece-protecting-intellectual-property>

[57] Βλ. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A32001L0029>

[58] Βλ. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32004L0048R>

[59] Βλ. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=CELEX%3A32000L0031>

[60] Βλ. <https://eur-lex.europa.eu/EL/legal-content/summary/digital-services-act.html>

КЕПЕ